

2
ECLOGE
SENTENTIARVM
ET SIMILITVDINVM
FAMILIARIVM EX DIVO
IOANNE CHRYSOSTOMO
desumpta :

SIVE
Ψαγογε ad Linguam Græcam :
Quâ prælibatâ, via ad reconditiora
sternitur ; Græcè & Latinè
edita.

Studio I. H. ^{armv} Art. Magist. Col.
Magd. O X O N.

Ὅτι ἐστὶ τὸ μέγα τὸ εὖ,
Ἄλλ' ἐστὶ τὸ εὖ τὸ μέγα.

LONDINI,
Excusum Typis IOH. HAVILAND,
Prostat apud Thomam Pavier,
M. D C. X X I I.

REVERENDO
IN CHRISTO PATRI,

ac vigilantissimo Ecclesiae Praesuli,

ARTHURO, providentiâ divinâ,

Bathonensi & Wellensi Episcopo,

Domino suo plurimum

honorando.

Reverende in Christo Pater,

HÆC Anastasiata, quæ
paucis abhinc annis
REVERENTIAE
vestrae Xenij loco
oblata fuere, candidèq; accepta,
eadem Tibi à me nunc denuò
exhibentur. Iam tandem in lu-
cem emissi, te annuente, qui vel

A 3   cona-

Epistola Nuncupatoria.

conatibus studiosorum favere,
leniterque aspirare soles. Atqui
verò apud me aliquoties subve-
reri cœpi, ne hæc minutula Te
indigna forent ; & certè fuissent,
nisi quòd ex aureo illo eloquen-
tiæ flumine manasse tibi præser-
tim in Græcis Patribus versatissi-
mo, pro comperto haberetur.
Quibus reverà (fatear necesse est)
longè præter expectationem tuâ
Latinam Interpretationem è re-
gione apposui, notásq; attexui.
Ex utrâque parte veniam, spero,
mihi *ὑποπαύω* indulseris, omni-
âque pro candore tuo in benigni-
orem partem flexeris. Ea enim
in quibus operam posui, ex usu,
opinor, erunt ijs qui Græca mi-
nùs

Epistola Nuncupatoria.

nus inspiciunt, nisi versionis illustrationisque lumen affulserit. Quæ, si Tibi vel tantillum probata fuerint, nec Iudicem pertimesco, nec lectorem alium desidero. Tu enim αἰὼς ὁ νεφέλος, omnia pervides. Te OXONIVM, totaque Respublica literaria, necnon Ecclesia cui præfectus es (absit verbo invidia) παντοίης ἀρετῇ κεχασμένον — liberè & verè fatentur. Ad quorum salutem & incolumitatem ut omnia tua instituta & consilia diriguntur, ita certè omnium vota, ad tuam. Nemo mihi, ausim dicere, nisi qui & piæ veritati, & veræ virtuti invidet, adulationis notam inuret. Hac ex parte si modò in-

Epistola Nuncupatoria.

felix malevolentia aura me afflet, mihi fixum æqui boni facere. Si quis ictum intendat, clypeū habeo quod obtendam, vestrū patrociniū. Quæ enim olim mea, nunc facta sunt prorsus tua, tuoque nomini inscripta prodeunt. Sed ne te diutiùs interpellem, quem longè maiora distinent, hoc unicum, ad modum coronidis, superaddam. Deus Opt. Max. R. V. diutissimè sospitet, ad suam gloriam in præsentī, ad tuam felicitatem sæculo futuro, obnixè ardentissimèque precor.

Amplitudini vestræ
devotissimus,

Ioannes Harmar.

Æquo Lectori.
S.

*Q*uem non erit necesse in vesti-
bulo diu sistere. In animo
mibi est pauca admodum
præfari, quæ argumenti loco
præmittā. Quem in finem
hæc sententiola selecta sint & ad sua capita
reducta, id enarro. Quatuor itaque velim
lector perpendat. 1. Fontem, unde hausta
sunt. Chrysostomus is est, autoritatis
Scriptor non diluta, * Pulchrè nomini re-
spondens. * Libros enim suos tanquam
aureos rivos ex perenni sacri cujusdam
Pactoli fonte manantes ad Ecclesiam
locupletandam effudit. Quem & amant
omnes & suspiciunt, in quibus scintilla ali-
qua diffusa est lucis melioris. Ex eo libavi.

Neg.

* Erasmus, in
Præfat. ad
Basil.
* Du.

Lectori.

• Vid.D.
Henric.
Sau.in
Annot.

Neg, tamen ex universis eius operibus, sed ex ijs potissimum homilyis, quae & in Antiochia habita sunt. Ex ijs, inquam, eoque, lubentius, quod integras illas celeberrima Wintoniensi schola commendatas repererim. 2. Materiam, quae quidem popularis & exoterica, iuventutis captum non excedens. 3. Stylum & personam, quae luculenta, facilis & expedita, familiaris & simplex, nec difficultate ulla quenquam moratur, qui vel rudimentis Grammaticae tinctus perlegerit. 4. Utilitatem, quae multiplex. 1. Enim totius Chrysostomi gustum praebeant. 2. Pietatis fomenta sunt, & materiam recte meditando suggerunt. 3. Dicendi formulas, quae nimirum, & christiana Rhetorica sparsim comprehendunt. 4. Vicem Locorum Communium forte suppleverint, quae Catecheseos speciem praese ferre videantur. Nam profecto Religionem Christianam, genuinam & veram, plusquam respiciunt. Neg, tamen eo nomine, quae Iuventuti proponantur & exponantur, minus idonea censeri debent.

H.

Lectori.

His enim facilius, certè quidem felicius Tyrones primulum imbuantur, quàm Dialogis Luciani, in quibus additæ & fabula: quàm Colloquijs nescio quibus, de nugis, rebusq; nullius planè momenti agentibus, in quibus ne guttam quidem ingenij reperias: quàm ullis deniq; Ethnicorum scriptis. Quæ tamen, (hoc enim largiri debemus) suo loco & tempore tuto & cum fructu legi possint, ab eo praesertim qui cautus accesserit, & affectibus suis temperare didicerit. Nam licet amœnitatibus suis alliciant & γλυκεῖα Σηψῆνι λέγων linguam excolant, est tamen aliquando ubi morum probitati haud parum insidiantur. Hæc autem quæ nunc trado, non amœna solum sunt, sed & salutaria: quæ non tantum in aures, sed etiam in animum sine periculo demittas: quæ non tantum ἐκπαιδεύουσιν, sed & χερσὶν αἰσθάνουσιν edoceant. Non est ergo sub his flosculis metuenda vipera. Non admistum his liquoribus aconitum. Adolescentibus, scio, ut vasculis recentioribus, pura & sincera esse debent, quæ pri-

ma

Leſtori.

ma infundantur. Primus enim odor perti-
naciùs haret. Eruditi, opinor, mecum hac
ex parte facient. Neq̃ proſectò cogitatione
aſſequi poſſum, quibus tandem hac tanti
Patris monumenta non futura ſint accepta,
modò aquà iudicij lance rem expenderint.

Quicquid autem obganniant ij, quibus hic
in linguis theſaurus ſitus eſt, ut maledi-
cant, qui ſuſque deq̃ ferunt omnia niſi
ſua, ſecurus exaudio. Quid, quaſo, aliud
ſperem prater convitia ab ijs quorum oculi
praiudicij glaucòmate laborant, quiq̃ blan-
diente philantia precipites feruntur? * γλῶσσαι
καὶ ἀφ' ὧν πῶν φιλοχέρτομος. — At verò con-

* Lingua
enim ho-
minum a-
mica con-
vitiij. Muſ.

temmendus eſt iſte contemptus. Sordesta-
men iſtas & linguarum eluviem deterge-
re malim, quàm περιλάττειν. Nemo enim,
ut rectè quidam, ſine maculà in maculoſos
regeſſeris. Ceſſiſſe hic præſtat quàm inceſ-
ſiſſe. Expectandum eſt dum ad ſe redierint.
Ut vino, ita illis tempus concedendum eſt
ut deſpument, & opinionum faeces eiſciant.

Quid me latius diffundam? Scopum & u-
ſum multiplicem, ad quem, ſi ita dicam, hic
libellus

Lectori.

libellus collineat, quem & mente mea praespeculatus sum, saniores rectè vident, & fortasse laudant, quorum pectus illa virtutum Leucothea, Candor, accinxerit. Ut ut fuerit, nemini obtrudo, nemini aut imponere, aut abblandiri velim. Ad finem tendo.

Editione correctissimâ Nobilissimi Domini Henrici Savilij, versione autem Brixiani usus sum, quam Ducas ἑπὶ τοῦ δεξιῶτος ἑπὶ τοῦ δεξιῶτος secutus est.

Quadam huius veteris & vulgaris interpretationis emendavi, quadam explicui, quadam in medio reliqui.

Annotatiuncula quas ad calcem libri reieci, aliquam multa Novi Testamenti verba attingunt. Qua si emendatioribus minùs ad salivam fuerint, sciant, me iunioribus tantùm & imperitioribus propinasse, usque qui in ijs contexendis levi fuerim usus manu & volante penicillo, minime q̃ sectatus τὸ ἀκριβὲς, omnia ad facilitatem comparaverim.

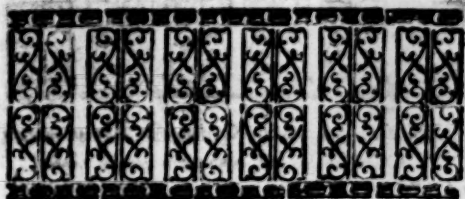
Ingenuè & paucis agam: si quid alicubi
minùs

Lectōri.

*minùs rectum, non dico quorundam vola-
tica opinio, sed vera eruditorum ratio sen-
serit suggereritque, aut refingere paratus
sum, aut refingere.*

7

ΕΙΣ
ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ

ΣΥΝΤΕΘΕΙΣΑΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑΝ

διὰ τοῦ κυρίου Ἰωάννου τοῦ Ἀρμενίου.

Ἰησὺς ἀγρυπνῶν ὅτι Χρυσόστομος ὄντως,

ψυχῶν αἰνῶν ἡδύτι ἕρπιδιον.

Βίβλους δ' αὐτῷ διάσπονδαι ἢ δ' ἐμιστοπόλους τε

φαρμακοπωλείον δεῖον ἐγὼ κήρην.

Ρήματα γὰρ κοῖνι ὁφειλόμενα μάλλον ἐπύχθη,

ἢ τὰ ἱπποῶν φάρμακα λαγυρία.

Κοῖνα μὲν ἡκίστου ἢ δὲ σώματα πολλὰ ροσουῶτα:

Χρυσολόγος δ' ἐπὶ πνέματα ἡκίστου.

Ἀρμῆς αὐτὰρ Ἰωάννης νῦν φάρμακο-πώλης

ὄφθην, τῇ πολλῶν ἀξίᾳ ἵπτι μάλα.

Ψυχοφιλῶν γὰρ γούμαι ἥντι φάρμακ' ἀγοίρας,

Ψυχῆς χαμνύτης ἄλδος ἐχέρεον ἄρει.

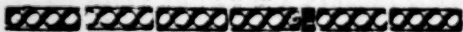
Metrophanis Hieromonachi Critopuli,
Natione Græci, Macedonis,
Βερθησκι, Oxoniensis.

Ex Hom. α.

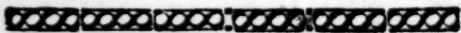
ΗΝ ἀπ' ἐχελιδάνων Χρυσόστομοι ἦσαν μετάλλων
 Οὐρεῖλαι μᾶζαν, ψήγματα μικρὰ λίθων,
 Ἀρμύρε' ἔξ αὐτῆς σκιδὴν χρυσοδαίδαλα πύξαι
 Ἡδὼν εὐσεβέων καὶ σφίσις ἀγλαί.

Thomas Farnabius Art. Magist. Oxon.

Θηταυρὸν πύγχρητον εἰς φρεσὶ βάλλαιο σῆσι
 Αἰγυκίως ὕμῳ χρυσὸν ἔοντ' ἐπίων.

Guliel. Brooke Art. Magist. Oxon.

Ορῶν ἰαυθὺς παιταχῆ εἰλεγμένοισι,
 Διαφρεπὸν τε γρομίων εὐταξίαν,
 Γινώσκω, ὦ Ἀρμῆρε, σὺ δὲ διατείνω,
 Καὶ ἀγχινοῖαν· ὁμὰ πλὴν βέλκλον μετὰ
 Σπιδῆς ἀναγνὸς, ἔξ τε ῥημάτων σκοπῶν
 Τὴν δυνάτητα, εὐδένως φάσθαι ἐγὼ
 Δοκῶ ἀκύνειν, καὶ ξυαρπαζῶ φρενὶ,
 Χρυσόστομα κἀδὼν αἷς Βυζαντίας.

Alex. Gil jun. Art. Magist. Oxon.

I
ECLOGE
SENTENTIARVM
familiarium ex Divo IOANNA
CHRYSOSTOMO
desumpta,

I. οὗτις θλίψους.

I. Οὗτις αἱ θλίψεις
ἐπιτείνον, το-
σούτω καὶ αἱ ἀμειβαὶ αὐ-
ξοῦνται, μᾶλλον ὅ καὶ πολλῶ
πλείον. ὁμ. α.

2. Οὗ γηπτόν ἐστι χαίρει
καὶ ἀγαλλεῖται χειμῶνα ὄρων
ἢ γὰρ τὰ παρόντα βλέπει,
ἀλλὰ τὰ μέλλοντα ἀνα-
μνησθεῖς. ἢ τὰς ἐβροντὰς
ὄρων, ἀλλὰ τὰ θεράσματα
ἀνθρομίζεσθαι. ἢ τὰ ση-
πόμενα σπέρματα, ἀλλὰ
τοὺς κομῶντας σάχνας. ἢ
τὸ φορτικὸν ὕετον, ἀλλὰ τὸ
ὑδρῶδες. ἢ τὴν ἄλω κονιορ-
τὴν. ἢ τὴν δὴ καὶ ἡμεῖς.
ἐπὶ τὴν θλίψιν ὁρῶμεν
τὴν παρούσαν, μηδὲ τὴν
ἰδούσαν, ἀλλὰ τὴν ὄν-
τιν.

I. De Afflictione.

Quantum tribu-
lationes inten-
duntur, tantum & retri-
butiones ampliabuntur,
imò verò & multò plus.
Hom. I.

2. Agricola lætatur &
gaudet tempestatem cer-
nens: non enim præsen-
tia respicit, sed futura
spectat: non respicit ad
fulmina, sed manipulos
computat: non marces-
centia semina, sed ver-
nantes spicas: non gra-
vem imbrem, sed jucun-
dissimam arex^b ventila-
tionem. Itidem & nos,
non præsentem specte-
mus tribulationem aut
dolorem: sed orientem

* τὸ ἄλωμα.
ἀλ. τὴν ἄλω
ἢ θλίψιν.
W. H. Sav.
b pulverem.

ex ipsa utilitatem, ex ipsa nascentem fructum. Expectemus areæ manipulos. Hom. 4.

3. Sicut firmas arbores ventorum impetus irruens, & undiq; jactans, non revellit, sed & solidiores & firmiores his incurfibus reddit : sic & animam sanctam, & pie viventem, tentationum incurfus & tribulationum non supplantant,

b verum.

b atque etiam ad majorem patientiam prae-
parant. Hom. 4.

4. Sicut aurum, etsi aquis immoretur, propriam praefert speciem ; sive in conflatorium ceciderit, splendidius rursus apparet : lutum autem & foenum, sive aquis immisceri accidat, hoc quidem marcescit, illud verò dissolvitur : sive in ignem ceciderit, hoc quidem frigitur, illud autem comburitur : sic certe & justus & peccator : ille quidem sive remissione fruatur, manet splendidus, sicut aurum aquae

αὐτῆς νομοφύλῳ ἀφέλειαν,
τὸν ἕξ αὐτῆς πεκτυώμενον
χαρπὸν. Ἀναμύρωμαι τῆς
ἐλῶ τὰ δράγματα. ὁμ. δ.

3. Κατά τὸ τὰ ἰσχυρὰ
τῶν δένδρων ἢ τῶν ἀνέμων
ῥύμη προσπίπτουσα καὶ παύ-
σαν ῥιπίζουσα ἐκ ἀνα-
σπᾶ, ἀλλὰ στερότερα καὶ
ἰσχυρότερα ταῖς προσβο-
λαῖς ταύταις κατακτάει·
ὑπο καὶ ψυχῇ ἁγίαν,
καὶ ἐνλαβείᾳ συζῶσαν, αἱ
τῶν πειρασμῶν ἐπαγχαλαί-
α καὶ τῶν θλίψεων, ἔχ ὑπο-
κεκλιζουσι, ἀλλὰ πρὸς
πλείονα ὑπομονὴν αἰεί-
εουσιν. ὁμ. δ.

4. Κατά τὸ τὸ χρεῖσιον,
κἂν ὕδασιν ἐμιλήσῃ τιμὴ
οἰκείαν ἐνσπρέπτιαν ὅπτι-
δεῖν, κἂν εἰς χωνό-
πτεον ἐμπέσῃ, φαιδρό-
τερον γίνεῃ πάλιν· ὁ δὲ
πυλὸς, καὶ ὁ χορτὸς αὖ ὕ-
δασιν ἀνὰ μυχθεῖς τύχη,
ὁ μὲν σίπη, ὁ δὲ διαλύε-
ται· κἂν εἰς πῦρ ἐμπέσῃ,
ὁ μὲν φεύγει, ὁ δὲ κατα-
καίεται· ὑπο δὲ καὶ ὁ δι-
καιὸς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς.
Ὁ μὲν γὰρ κἂν ἀνέτως
ἀπολαίῃ, μὴν λαμπρὸς,
κατὰ τὸ τὸ χρεῖσιον φει-
κλυζόμενον ὕδατι· κἂν εἰς
πειρασμὸν

πειρασμὸν ἐμπέση, φαι-
δρότερος γίνεται, καθά-
ρτο τὸ χρυσίον βασανι-
ζόμενον ὑπὸ τοῦ πυρός·
ὁ δὲ αὐτὸς πάλιν καὶ ἀ-
νέστης τῷ χρεὶ, διδύμεται καὶ
κατασπέννεται, καθάρτο ὁ
χόρτος καὶ ὁ πλοῦς ὁμι-
λων ὕδατι· καὶ πειρα-
σμὸν ὑπομείνῃ, κατακαίε-
ται καὶ ἀπόλλυται καθάρτο
ὁ χόρτος ὑπὸ τοῦ πυρός.
Μὴ τάνυμι δυνάμει ἐπι-
τοῖς παροῦσι δεινοῖς. Ἐὰν
γὰρ αὐτοῦ ἔχῃς, ἀθανά-
τον καὶ κατακαίων ῥα-
δίαν ὑπὸ τῆς θλίψεως.
Ἐὰν δὲ ἀρετῇ ἔχῃς,
λαμπρύνῃ καὶ φαιδρύνῃ ὑπὸ
αὐτῆς. Ἐὰν γὰρ ἀρετῇ
διωκεῖς καὶ νέμῃς, ἀνώ-
τερος ἐστὶ βλάβης ἀπάσης·
ἐπεὶ γὰρ ἢ τῇ πειρασμῶν εὐ-
σις, ἀλλ' ἢ τῇ πειρασ-
μένων ἐξουσία τὰ πώ-
ματα ἐργάζεσθαι πέφυκαν.
ὁμ. δ.

5. Πολλὴ ὁδὸς ἀρετῇ
ἡμῖν ἐπιδοσε ἔσται, ἐπι-
τεινόμενης ἡμῖν τῆς ἐν-
λαβείας, διὰ τῆς ἀγωνίας.
Διωατὸς μὲν γὰρ ὁ Θεὸς
ἅπαντα λύσει σήμερον τὰ
δεινά. Ἀλλ' ἕως αὖ ἴδῃ
καθαροὺς ἡμᾶς, ἕως

immersum : sive in ten-
tatione ceciderit, splen-
didior fit, sicut aurum
igne examinatum. Pec-
cator verò sive remissi-
onem nanciscatur, dis-
solvitur & marcescit, si-
cut fœnum & lutum a-
quæ immorans : sive ten-
tationem sustineat, com-
buritur, & perditur, si-
cut lutum ac fœnum ab
igne. Non igitur confi-
ciamur præsentibus ma-
lis : si enim peccata ha-
beas, destruuntur &
comburuntur faciliè per
tribulationem : si verò
virtutem habeas, illustra-
ris & splendescis per ip-
sam : si continuè vigiles
& sobrius sis, eris omni
damno superior. Non
enim tentationum natu-
ra, sed tentatorum seg-
nities ruinas efficere so-
let. Hom. 4.

5. Magnus nobis ad
virtutem accessus erit,
crescente nobis per an-
gustiam religione. Potest
enim Deus omnia gravia
hac ipsa die solvere : sed
donec nos purgatos vi-
deat, donec videat factā

1 resipiscen-
tiam.

1 aurifex.

* χρυσία, alij.

conversionem, & i poenitentiam firmam & inconcussam, non dissolvit tribulationem. Etenim 1 artifex donec aurum bene purgatum viderit, de conflatorio non extrahit : sic & Deus non abducit hanc nubem, donec nos penitus emendaverit. Qui enim tentationem permisit, ipse novit & tentationis solvendæ tempus. Et sicut Citharædus, neque nervum intendit, ne abrumpat ; neque remittit ultra modum, ne harmoniæ concentum lædat : sic & Deus agit, neque in remissione continua, nec in longa tribulatione nostram constituit animā, secundum suam prudentiam utrumque faciens. Non finit enim nos continua potiri remissione, ne segniores fiamus : non autem rursus finit in continua esse tribulatione, ne concidamus, neve desperemus. Hom. 4.

6. Vult Deus extinguere incendium, sed sa-

αὐτὸν ἰδὼν ἡγομεθα ὅτι σπο-
φύλῳ καὶ μετανοίας παρίας
καὶ ἀσπείρου, καὶ καταλύει τὴν
θάλασσαν. Καὶ γὰρ ὁ χρυσου-
ργός, ἕως αὐτὸν ἰδὼν τὸ χρυ-
σον καθαρώς ἐκκαθαρεύειν,
ἐκ ἀνάσπας τὸ χρυσάφι
εἶναι. ὅπως καὶ ὁ Θεὸς, καὶ
ὁ δὲ γὰρ τὸτο τὸ νῆφθαι,
ἕως αὐτὸν ἡμᾶς σωθῆναι
καθαρώς. Ὁ γὰρ συγχωρή-
σας τὸν πειρασμόν, αὐτὸς
οἶδε καὶ τὸν * χρυσὸν τῆς
λύσεως τῶ πειρασμοῦ. ὅ-
πως καὶ κιθαρωδὸς, ὅτε ὀπι-
τεῖν τὴν νῆφθαι ἵνα μὴ
διαρρήξῃ, ὅτε χαλὰ πῆρα
τῶ μέγεθος, ἵνα μὴ λυμαι-
νηται τὴν συμφωνίαν τῆς
ἁρμονίας. ὅπως καὶ ὁ Θεὸς
ποιεῖ, ὅτε ἐν ἀνέσει διη-
νεκεῖ, ὅτε ἐν θλίψει μα-
κρὰ τὴν ἡμετέραν κατὰ-
σσει ψυχῇ, καὶ τὴν αὐτῆς
ζωὴν ἀμφοτέρω ταῦτα
ποιῶν. Οὐκ ἀείνει μὲν γὰρ
διωκεῖς ἀνέσει ἀπο-
λαύειν, ἵνα μὴ ἡσυχάζῃ
ῥαθυμώτεροι. Οὐκ ἀείνει
καὶ ἐν θλίψει (ζωοποιεῖ ἔτι)
πάλιν, ἵνα μὴ καταπίσω-
μεν, μηδὲ ἀπαργασθῶμεν.
ὁμολ.

6. Βλέπει ὁ Θεὸς σβε-
σσει τὴν πύρρον, ἀλλ' ἀνα-
μύγει

μαίει τ' σωτηρίαν. Ὡς περ
ἐν τῇ ἀνέσταντος γινεῖται θλί-
ψις, ὅταν καὶ ἀπὸ τῆς θλί-
ψεως ἀνίστην καὶ παρο-
δεύω. Οὐδὲ γὰρ αἰὶ χει-
μῶν, ἢ δ' αἰὶ θέρους· ἢ καὶ
αἰὶ καύματα, ἢ δ' αἰὶ χα-
λιμῶν· ἢ καὶ αἰὶ πύξ, ἢ δ' αἰὶ
ἡμέρα· ὅπως ἢ δ' αἰὶ θλί-
ψις, ἀλλ' ἔσται καὶ ἀνέστης,
μόνον ἐν τῇ θλίψει δια-
παντὶς εὐχαριστῶμεν τῷ
Θεῷ. ὁμ. δ.

7. Εἶσα καὶ ἡμεῖς καὶ περὶ
τῆ βασιλῆως, ἐπιδιδόντες τὴν ἀλκί-
αν τῇ γυναικί, ἀσπατον παρο-
λαμβάνει τὸ γὰρ καὶ, καὶ
πάλιν τ' εὐφρανόμεθα. Εἰ
μὴ ἀπέδυσεν αὐτὴν, ἢ καὶ αὐ-
τὴν ἐργασίαν τ' ἐργασίαν τ' οὐ-
κείαν· εἰ μὴ διέτρεπον
αὐτὴν τὸ πῶμα τ' αἰπεινάς,
ἢ καὶ αὐτὴν ἐλαμψαν ἐνδο-
ξον αἱ ἀκτῖνες· εἰ μὴ ἐκεί-
νη διζεν αὐτὴν ἐπὶ τῇ κοσμίᾳ,
ἢ καὶ αὐτὴν ἐργασίαν αὐτὴν τὴν
πλεῖστον. Οὐδὲ γὰρ ὅταν
λαμψοῖς ἐπὶ τῷ θρόνῳ κα-
θήμενος βασιλεὺς, ὡς ἐ-
κεῖνος ὅτι τῇ κοσμίᾳ κα-
θήμενος ὁπίσθιος καὶ
σπειραῖος. ὁμ. ε.

lutē [tuam] expectat. Si-
cut igitur ex remissio-
ne tribulatio facta est :
sic & ex tribulatione re-
missionē expectare con-
venit. Neq; n. semper hy-
ems, neq; semper æstas,
neq; semper procella, ne-
que semper tranquillitas,
non semper nox, neque
semper dies : sic, neque
semper tribulatio, sed &
erit remissio, si tantum in
tribulatione Deo gratias
semper agamus. Hom. 4.

7. Lanæ quidem pul-
chræ sunt & antequā in-
ficiantur: postquā autem
purpureæ factæ fuerint,
inestimabile capiunt pul-
chritudinem, multumq;
decorē. Nisi verò [Deus]
ipsum [Iob] expoliasset
[veste] bonā victoris ha-
bitudinē non cognovis-
semus : nisi ipsius corpus
plagis perforasset, radij
intrinsecus non renitu-
issent : nisi ipsum in fimo
constituisset, ipsius non
cognovissemus divitias.
Neque enim tam splen-
didus in folio rex sedens,
quā insignis erat ille &
illustris in fimo. Hom. 5.

4 magnā
fruemur me-
tus vacuitate.

8. Post conversionem, post resipiscentiam, post timorem, post preces & lachrymas 4 magnā affluemur veniam. Hom. 6.

9. Propterea Deus laboriosam naturaliter vitam nostram & gravem constituit, ut præsenti tribulatione compulsi, futurorum desiderium capiamus. Si enim cum sint tot tristitia, & pericula & timores, & cura nos undique circumeuntes, tam libenter præsenti immoramur vitæ: si nihil horum esset, & absque tristitia, & ærumnis omnibus tota foret vita nostra, quando unquam futura desideraremus? Hom. 6.

10. Ne admiremur, quod spiritualibus instantes, multa patiamur adversa. Quemadmodum enim latrones, non ubi forum, & paleæ, & calamus, sed ubi aurum & argentum, ibi fodiunt, & continuè vigilant: sic & Diabolus his maximè instat, qui spiritualia attingunt negotia. Ibi multæ

8. Μετὰ τὴν ἐπιστροφήν, καὶ τὴν μετανοίαν, καὶ τὸν φόβον, καὶ τὰ δακρυὰ καὶ τὰς εὐχαῖς ἀπολαυσάμεθα τὴν ἀδείαν. ὁμ. 6.

9. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐπίπονον οὖσιν καὶ μόχθηρον τὸν βίον ἡμῶν καταστήσασθαι, ἵνα ἐκ τῆς ἐν ταῦτα συνωδύμοιο θλίψεως, ἐπιθυμῶμεν τὴν μελλόντων λάβωμεν. Εἰ γὰρ οὐκ ἐπὶ πάντων οὖσιν ὅλην λυπρῶν, καὶ κινδυνῶν, καὶ φόβων, καὶ πένθους πᾶσι τοῖς ἡμᾶς περιεσχησόμενων, ἔτος ἐμπίλοχον ἴδμεν τῇ παρουσίᾳ ζωῆς, εἰ μὴ δὲν τούτων ὡς, ἀλλ' ἀλυπὲς τις καὶ ἀταλαίπωρος ὁ βίος ἡμῖν ἄπας ἐγένετο, ποῦ αὖ ἐπιθυμώμεθα τὴν μελλόντων. ὁμ. 6.

10. Μὴ θαυμάσωμεν, ὅτι πνευματικῶς ὁππότε μένομεν πειρασμοῖς πολλὰ πάρεσθαι δεῖν. Ὡς γὰρ οἱ ληστὰς ἐκ ἐνδεᾶς χόρτος, καὶ ἀχρεῶς, καὶ καλῶν, ἀλλὰ ἐνδεᾶς χειρὸς καὶ ἀργείας ἐκ ἐκδιωρῦπτοις, καὶ συνεχῶς ἀχρηστῶσι. ὅταν καὶ ὁ Διάβολος τούτοις μάλιστα ἐπιτίθεται τοῖς πνευματικῶν ἀπομορφοῖς πειρασμάτων. Εὐχὴ

Εκεί πολλαί αὐτοῖς ἐπιβλαφαί,
ἐνθα ἀρετή· ἐκεῖ φθόνος
ἐνθα ἐλεημοσύνη. ὁμ. α.

11. Τὸν χριστιανὸν καὶ
ἐν τούτῳ τῷ ἀπίστων δια-
φέρειν χρὴ, ἐν τῷ φέρειν
θυναίως ἅπαντα, καὶ τῇ
τῷ μείζοντων ἐλπίδι πε-
ρὶ μέλλον ἀνώτερον ἢ τῆς
τῷ ἀνθρώπων ἑκάστου φρο-
σβολῆς. ὁμ. β.

12. Εὰν μὴ πειραγῇς,
ὅδε στέφανος· εἰάν μὴ πα-
λαίματι, ὅδε βραβεία·
εἰάν μὴ σκάνιατα, ὅδε τι-
μαί· εἰάν μὴ θλίψις, ὅδε
ἀνέσις· εἰάν μὴ χειμὼν, ὅ-
δε θέρος. ὁμ. δ.

13. Ταῦτα παρόντα θανά-
τοις αὐτῇ, φορητὰ τέθει-
κα, καὶ τέλος ἔχει· τὰ δὲ μέλ-
λοντα βασανιστεία ἀθά-
νατά τε καὶ ἀπόκτα.
ὁμ. ιζ.

14. Θιήλατος ἡ πληγή.
ὁμ. γ.

15. Εὰν τις ἔχῃ χόρ-
τον, ξύλα, καμάμιν, ἀνά-
πνι τὸ πῦρ· αὐτὸς δὲ τις
ἔχῃ χρυσόν, ἄργυρον, και-
ρότερος γίγνεται. Ταύτῃ
τίτῳ τῷ ὕλῳ συνα-
γάγωμεν, καὶ τὰ παρόντα
φέρωμεν θυναίως, εἰδότες
ὅτι ἐκείνης ἡμᾶς τῆς κο-

insidia, ubi virtus: illic
invidia, ubi misericordia.
Hom. 1.

11. Christianum & in
hoc ab infidelibus differ-
re oportet, ut omnia
generosè ferat: & futu-
rorum spe [velut] alatus
se humanorum malorum
impetu superiorem ex-
hibeat. Hom. 2.

12. Nisi tentatio, nec
corona: nisi ^e certamina,
nec præmia: nisi ^f stu-
dia, nec honores: nisi
tribulatio, nec remissio:
nisi hyems, nec æstas.
Hom. 4.

13. Præsentia mala qua-
liacunq; sunt, tolerabilia
sunt, & finem habent: illa
verò futura tormenta [in-
ferni] immortalia sunt &
inevitabilia. Hom. 17.

14. A Deo infligitur
plaga. Hom. 3.

15. Si quis habeat lig-
na, fœnum, & stipulam,
igne accenditur: si verò
quis habeat aurum & ar-
gentum, fit splendidior.
Hanc igitur materiam
congregemus, & præsen-
tia generosè feramus,
scientes quòd ab illa

^e pugna.
^f certamina.

8 sapienter
vel patienter
nos gerere.

pœna præsens nos tri-
bulatio liberabit, (si
8 philosophari sciamus)
& hîc meliores efficiet.
Hom. 6.

λάτῳς ἢ παρῶσα ἀπὸ λ-
λίσσει θλίψις (εἰαν' οἰδῶ-
μῳ φιλοσοφῆν) καὶ ἐν-
ταῦθα βελτίως ἐργασταί.
ὁμ. 6.

h inflam-
mati.

16. Sancti mala gene-
rosè patiuntur, non con-
tendentes, sed philoso-
phantes: neque per ar-
rogantiam, sed per reli-
gionem: non superbiâ
inflati, sed zelo hignii.
[Dicitum de tribus pue-
ris.] Hom. 6.

16. Οἱ ἅγιοι πάροισι
λεηλὰ θανάτως, ὃ φιλοσο-
φῶντες, ἀλλὰ φιλοσο-
φῶντες· ὃ δὲ δὲ ὑπέρβουαν,
ἀλλὰ δὲ ἐυσέβειαν· ἐν
ἀλαχόρεια θυσηδόντες,
ἀλλὰ ζήλῳ πυρῶδόντες.
ὁμ. 6.

17. Voluit urbem ty-
rannus evertere, & Deus
non prohibuit: voluit
captivos ducere, & non
impedivit: voluit ligare,
concessit: in fornacem
inijcere, permisit: flam-
mam ultra modum suc-
cendere, & hoc permi-
sit. Et quando nihil re-
liquum fuerat, sed om-
nem vim tyrannus ex-
hauserat, tunc suam Deus
virtutem demonstravit,
& puerorum patientiam.
Propterea usque in fi-
nē tribulationes permi-
sit, ut insidiatoribus cum
circumventorum * phi-
losophiam, tum suam ip-

17. Ἡ βελήθη τὴν πό-
λιν ὃ Τύραννος κατα-
σκάψαι, καὶ ἐκ ἐκώλυσεν
ὁ Θεός. Ἡ βελήθη λαβεῖν
αἰχμαλώτους, καὶ ἐκ ἐνέπο-
δισεν. Ἡ βελήθη ἰσθῆσαι,
ζυγαχάρεσθαι. Εἰς τὴν χα-
μνον ἐμβάλλειν, ἐπὶ τὴν φεῖν·
ἀνάψαι τὴν φλόγα πύρα
τῷ μέγῃ, καὶ τὸ το αἰεῖναι.
Καὶ ὅτι ὃ δὲ ἐν ἐπελὶναι-
πῶ λοιπὸν, ἀλλὰ πῶσιν
ἐκένωσεν αὐτὴν τὴν ἰχμὶ
ὃ πύραννος, τίτι ἐλίσσει
τὴν αὐτὴν δύναμιν ὁ Θεός,
καὶ τὴν παιδῶν ἐσθμονίῳ·
διὰ τὸ το συγχάρεσθαι ὁ
Θεὸς μόχει τέλει τῆς θλί-
ψις, ἵνα δείξῃ τῆς ὁπίβου-
λάδουσι, καὶ τὴν ὁπίβου-
οιδῶν

i. patientiā.

ἐμὴν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν
αὐτὴν ἀρετήν. ὁμ. 5.

18. Εὰν τραῦμά τις
ἔχῃ, πῶς δεδιῶναι ἄξιον;
τὴν σπηλῖνάν, ἢ τὴν το-
μὴν τοῦ ἱατρικοῦ; τὴν σιδή-
ρειον, ἢ τὴν νομὴν τοῦ ἱα-
τρικοῦ; ἢ τὴν ἀμύρτιαν σπηλῖνάν
ἔστιν, ἢ τὴν κόλασιν σιδήρειον
ἱατρικόν. Ὡς περὶ τὴν ὁ σπ-
ηλῖνάν ἔχων, καὶ μὴ τέ-
μνηται, ἀρρώσκει, καὶ τότε
μᾶλλον ἔστιν ἐν κακοῖς ὄ-
ντας μὴ τέμνηται. Οὕτως
καὶ ὁ ἀμύρτιαν, καὶ μὴ
κολάζῃ) πάντων ἔστιν ἀ-
βλιώτερος, καὶ τότε μάλιστα
ἀβλήσκει, ὅτ' αὐτὸ μὴ κολά-
ζεται, μὴ δὲ πάχῃ μὴ δὲ
δεινόν. ὁμ. 5.

19. Καθάρσας οἱ πολλοὶ
καὶ ὑδρεῖν ἔχοντες, ὅταν
τραπίζης ἀπολαύσας θα-
λάσσης, καὶ ψυχροποσίας,
καὶ πολυτελῶν ἐδεσμάτων
καὶ καρυκῶν, τότε
μάλιστα πάντων εἰσὶν ἐλε-
εινότεροι, τῇ ἐσθῇ τὸ γό-
σημα αὐξοῦντες. ἀν' δ'
ἄρχων) λιμῶν, καὶ δίψῃ
καὶ τοῦ ἱατρικοῦ νόμου,
ἐλπίσας πρὸς τῆς σωτηρίας
ἔχουσιν. Οὕτως καὶ οἱ ζῶν-
τες ἐν τῇ πονηρίᾳ, ἀν' ἢ
κολάζων), χρησταῖς ἔχουσι

fius demonstraret provi-
dentiam. Hom. 6.

18. Si quis vulnus ha-
beat, quid timere dig-
num est, saniem, an me-
dici sectionem? ferrum,
an ulceris populatio-
nem? Peccatum sanies
est, poena ferrum medici-
nale: Sicut igitur qui sa-
niem habet, & si non se-
catur, malè habet: & cum
non secatur, tunc dete-
rius habet: ita peccator,
etiamsi non puniatur,
omnium est miserrimus:
& tunc est in majoribus
malis cum non punitur,
& nihil grave patitur.
Hom. 6.

19. Sicut splene & in-
tercute laborantes, cum
per larga fruuntur mensa &
frigida potione, & delicatis
ferculis, & saporibus,
tunc præcipue omni-
um sunt miserrimi, de-
licijs morbum augentes: si
verò siti & fame secundum
medicorum leges cruci-
entur, aliquam salutis
spem habent. Sic & in
iniquitate viventes, si
puniantur quidem, bonam
spem habent: si verò [unam]
cum

1 quid est
quod illius
timere oportet?

• tunc ma-
xime miser.

p lauta.

q opiparis
eduljjs.
r conditu-
ris.

cum iniquitate, licentia
& delicijs fruuntur, ijs
qui ex hydropre ventrico-
si sunt, multò sunt mi-
seriores, & tantò magis,
quantò corpore melior
est anima. Hom. 6.

* D. H. Sav. 20. Peccati flamma
arumnis intetciditur.
Hom. 6.

21. Deus non tantùm
honorans & benefaciens,
sed & castigans, & puni-
ens similiter est bonus. Si
enim honorans tantùm
bonus esset, puniens verò
non esset, ex dimidio bo-
nus esset. Sed non ita est,
absit. Hom. 7.

22. Aegritudines & ne-
gotiorum pressuræ nos
docent: Etenim pau-
pertas cohibet, & multa
sapientes reddit, & peri-
culum corripit, & multa
alia hujusmodi. Non ter-
ret te pater? non magi-
ster? non princeps? non
legislator? non iudex?
non te γ confundit ami-
cus? non te mordet ini-
micus? non castigat do-
minus? non docet mari-
tus? non corrigit consci-
entia? at aegritudo sæpe

ἐλπίδας· αὐτὸς ὅς μιν τῆς
πονηρίας, ἀδείας, καὶ τρυφῆς
ἐπολαίωσι τῷ ἐν ὕδατι
καταζομφῶν σφόδρα ἐλα-
εινότεροι αὐτῶν, καὶ τοσού-
τῳ πένον, ὅσον ψυχὴ σώ-
ματος ὅτι βελτίων. ὁμ. 5.

20. Τῆς * ἀμύδπας ἡ
φλόξ ἣ συμφορῆς ὑπο-
τέμειν. ὁμ. 5.

21. Οὗ ὁδὸς ἐστὶ πρῶτον
μόνον, ὃ δὲ ἐπεργάζεσθαι,
καὶ κολάζων, καὶ τιμωρέμα-
· ὁμοίως ὅτιν ἀγαθός.
Εἰ γὰρ πρῶτον μόνον ὅτιν
ἀγαθός, κολάζων δὲ ἐκ
ἐστὶν ἀγαθός, ὡς ἡμισυ
ἀγαθός αὐτὸν ἐστίν. Ἀλλ' ἐκ
ἐστὶ τὸ πρῶτον, μὴ γινώσκω. ὁμ. 7.

22. Καὶ νόσοι, καὶ στυ-
γίαις περὶ τῶν ἡμῶν
παιδῶν. Καὶ γὰρ πένια
κατέχει, καὶ ζημία σφραγι-
σμένη, καὶ κίνδυνος κατα-
στέλλει, καὶ πολλὰ ἐπιτα-
ραίνει. Οὐ φοβεῖται πα-
τήρ; ὃ δὲ διδάσκαλος; ἐκ
ἀρχῶν; ὃ νομοδότης; ὃ
δικαστής; ἐκ ἐστὶν ἐπὶ τοῖς
φίλοις; ὃ δὲ δύναιται ἐκ-
θρόνους; ὃ σφραγίζει δικασ-
τῆς; ὃ διδάσκει ἀνὴρ; ὃ
διδασκῶν τὸ συνέδριον; ἀλλ'
ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐπιτα-
ραίνης σωματικῆς τὸ πρῶτον
κατα-

γ pudore
afficit.

καταρῶσθε, καὶ ζῆμια δὲ
τὸν θρασύτερον ἐποίησε
ἐπεικέτερον. ὁμ. 17.

23. Νυσσζοντας ἡμᾶς
καταπίπτοντας ἀρυπί-
ζειν εἶωθε τῶν πνευματῶν
ἢ φύσις, καὶ διεγείρειν, καὶ
εὐλαβετέροις ποιεῖν. ὁμ.
18.

24. Καὶ ζῆμια πλῆτες,
καὶ λύπη ἡδονῆς, καὶ ὕβρις
πῆλξ ἡδονῶν ὅτι καὶ πεθε-
νοτέρα. ὁμ. 18.

25. Χαίρωμεν ὅτι ἡμῶν
ἐξαλείψῃ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ,
καὶ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πι-
στεύειν, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡμεῖς αὐτῷ
πάσχειν. ὁμ. 15.

26. Ὁ Πάυλος δὲ λέγει
βυβλίδι· πλὴν ἡμεῖς οὐκ
ἔχοντες ὅτι νεκροὺς ἀνέστησεν,
ἢ ὅτι δαίμονας ἀπέλα-
σεν, ἢ ὅτι λεῖψας ἐκά-
θηρεν, ἢ ὅτι ἄλλο τι ὅτι
τοιαύτων ἐποίησεν, εἶπεν,
ἀλλὰ τί; ὅτι τὰ μυρία
ἐπαθεῖς θανάτου. ὁμ. 15.

27. Τὸ ἐστὶν ὁ μάλι-
στα τὴν δυνάμιν ἐνδείκνυ
τοῦ Χριστοῦ· ὅτι διὰ τοιαύτων
ἐκράτησεν οἱ ἀπόστολοι.
Διὰ δεισμῶν, καὶ θλίψεων,

superveniens corporalis
oninia correxit, & multa
audacem fecit humanio-
rem. Hom. 13.

23. Dormitantes nos
& degravatos experge-
facere solet, & excitare, &
religiosiores facere ten-
tationum natura. Hom.
14.

24. Et damnum divi-
tias, & tristitia voluptate,
& contumelia honore ju-
cundior est & desiderabi-
lior. Hom. 15.

25. Gaudeamus quòd
nobis à Christo gratis
datum est, non solum in
illum credere, sed etiam
pro illo pati. Hom. 16.

26. Paulus cum ^b ex-
cessum [suum] demonstrare
vellet, non dixit quòd
mortuos resuscitaverit,
dæmonesve expulerit,
aut quòd mundaverit le-
prosos, aliudve quid hu-
jusmodi fecerit: Sed
quid? quòd innumeras
pains^o sit molestias, Hò. 16.

^b præcel-
lentiam.

27. Hoc est quod ma-
ximè Christi virtutem
demonstrat: quoniam
per talia vicerunt Apo-
stoli, per vincula, tribula-
tiones,

tionēs, flagella, & extrema mala. Nam hæc duo Christus denuntiavit, tribulationes & remissionem, labores & coronas, sudores & retributiones benignas: Tristitia quidē vitæ dedit præsentī, suavia verò in futurum * distulit, pariter demonstrans quòd hominibus non illudat, & ipsū gravium pondus [ipso] ordine diminui volens. Hom. 15. & 16.

28. Avium pisciumq; venatores, ita, quæ venantur, alliciunt, consuetam capiendis & jucundam prius escā præbentes, & sic contegentes laqueum: Itaque deceptorum hoc maximè proprium est, prius suavia proponere, quò innox inferant tristitia. Deus, aliter. Hom. 16.

29. Deus, non plagiatorum more, sed patrum providentium nostri curam gerit. Hom. 16.

30. Paulus tribulationem levem appellavit,

καὶ μακρόν, καὶ ὅτι ἐλάττω κακόν. Δύο γὰρ ταῦτα ὁ Χεῖρος ἐπηγγέλατο, θλίψιν καὶ ἀνέσιν, πόνας καὶ σεφάνες, ἰδρωτάς καὶ ἀμοιβὰς χερσὶς. τὰ μὲν λυπηρὰ κατὰ τὸν παρόντα βίον δίδουσι. τὰ δὲ χρυσὰ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἐπαμύνατο. Ὅμως τε δεικνύς, ὅτι ἐκ ἀπατῆ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ αὐτὸ ὅτι δεινῶν τῶ φοβικῶν ὑποτέμνειται τῇ τῆς βολῆς. διμ. 12. καὶ 15.

28. Ὁρίδων καὶ ἰχθύων οἱ θηρώται ἔτι τὸ θηρώμενα δολέζουσι, τὴν ζωὴν ἐξουὶ καὶ κατ' ἡδονὴν τοῖς ἀφροσύνοις ἔσται πρῶτον πρῶτον. καὶ τὴν παράτα ταύτην ἀπεσπύλοντες. ὥστε ἀπατῶντες μάστιγα τότε ἐστὶν ἔργον, πρῶτον τὰ χρυσὰ πρῶτον, ἕτα ὕστερον ὑπάρχει τὰ λυπηρὰ. ὁ Θεὸς, ἀλλως. διμ. 15.

29. Ὁ Θεὸς καὶ κατὰ τὸν ἀνθρώπου πόνας, ἀλλὰ κατὰ τὸν πᾶντος τοῦ πᾶντος τοῦ κηδ. μὲν ἡμῶν ὅτι μελεῖται. διμ. 15.

30. Ἐλαττω καὶ θλίψιν ἐκάλειν ὁ Παῦλος,

ἢ καὶ τὴν οἰκείαν φύσιν
τοῦ θείου, ἀλλὰ τὸ πρὸς
θεοῦ ἢ μὲν ἁπλῶς α.
γαθῶν. ὁμ. 15.

31. Καθὰ τὸ ὅτι οὐ ποιεῖ
ἢ καὶ αἰσθάνε^ν τῆς καὶ τὴν
ναυπηλίαν τυλαιπνεΐας,
τῇ τῷ φορῶν ἐλπίδι κε-
φιζόμενος· καὶ ὁ πικτεῦ-
ων ἡλικίᾳ φέρει τὰ
τραύματα τῆς καθήνης
πρὸς τὴν στέφανον ἀποβλέ-
πων· ἔτω καὶ ἡμεῖς πρὸς
τὸν ἔραν καὶ τὰ ἐν ἔρ-
νοῖς ἀτενίζοντες ἀγαθὰ,
ἵνα αὐτὸν ὁππότε^ν θείᾳ,
πάντα ἡλικίᾳ οὐσωμεν
τῇ χεὶρ^ι τοῦ μεγάλων
ἐλπίδι καὶ φέρωμεν. ὁμ. 15.

32. Ἡ κώλας διορθώ-
σις γίνεται, ἡ πικρία παι-
δαγωγία, ἡ ὀργὴ διδασκα-
λία. ὁμ. 17.

33. Καθὰ τὸ ὅτι οὐκ ἔστι
δένδρων αἱ ῥίζαι αὐταὶ μὲν
εἰσι πικραὶ, ἡ δὲ καρπὸς ὃ ἡ-
μῖν τοῖς καρπὸς φέρεισι:
ἔτω καὶ ἡ καὶ τὴν Θεὸν
λύπη πολλῇ ἡμῖν οἶσι
τὴν ἡδονήν. ὁμ. 18.

34. Διὰ τῆς συμφορᾶς
μανθάνομεν τῆς τοῦ μέγε-
θος αἰσθησίας. ὁμ. 19.

35. Καθὰ τὸν κυ-

non propter propriam
graviorum naturam, sed
propter futurorum expe-
ctationē bonorū. Hō. 16.

31. Sicut mercator
non sentit navigationis
laborem, * lucrorum spe
relevatus: & pugil ge-
nerosè fert capitis vul-
nera, ad coronam re-
spiciens: ita etiam nos
quoque in cælum &
cœlestia [oculos] inten-
dentes bona, quæcun-
que inferantur gravia,
generosè cuncta fere-
mus, bona futurorum spe
roborati. Hom. 16.

* i. mercium.

32. ^h Ultio, * corre-
ctio est: poena, erudi-
tio: ira, doctrina. Hom.
17.

^h supplicii.
* i. emenda-
tio.

33. Sicut arborum ra-
dices, ipsæ quidem sunt
amaræ, jucundissimos
autem nobis fructus fe-
runt: sic profectò & se-
cundum Deum tristitia
multam nobis afferet vo-
luptatem. Hom. 18.

34. Per calamitatem,
magnitudinem peccati
discimus. Hom. 20.

35. Sicut gubernato-
rem

rem tempestates, & du-
cem pericula, sic & fan-
ctum tentatio apparere
facit. Hom. 21.

βερνήται οἱ χειμῶνες, καὶ
τὸν σφαγῆν οἱ κύνες οἱ,
ἔγω καὶ τὸν ἄλιον ὁ πι-
ρασμός· πῶς φάνεσθαι.
ὁμ. κα.

2. De Anima.

36. **M**ulti omne stu-
dium in do-
mus suæ ornatum im-
pendentes, in exteriori-
b⁹ divites interiora neg-
ligunt, desertam, & squa-
lentem & araneis plenā,
animam suam despicien-
tes. Hom. 2.

37. Animam nostram
muniamus: sive enim
pecuniarū multa * im-
mineat, sive mors; pie-
tatem verò auferat ne-
mo, sumus omnibus bea-
tiores. Hoc & Christus
mandavit, dicens: Esto-
te prudentes sicut ser-
pentes. Sicut enim ille
reliquum corp⁹ objicit,
ut caput salvet: sic & tu:
sive pecunias, sive cor-
pus, sive præsentem vi-
tam, sive omnia amit-
tere oporteat, ut pieta-
tem conserves, * noli tri-
stari. Hom. 4.

2. περὶ ψυχῆς.

36. **Π**ολλοὶ τ' ἀπα-
σαι ἀποδιδόντες
τὸν καλλωπισμὸν κατ' ἑν-
τὴν οἰκίαν, ἐν τοῖς ἐξω-
κλυτέοντες, ἀμαλῦσι τ' ἐν-
δον, ἔρημον καὶ αὐχμῶσαν,
ἀραχνίων γέμισαν πλει-
ρόντες τὴν ἑαυτῶν ψυχάν.
ὁμ. β.

37. Ἡμεῖς τ' ψυχῇ
ἀσφαλιστέον τὴν ἡμετέ-
ραν. Καὶ γὰρ ζῆμα χη-
μάτων ἐπὶ, καὶ θάνατος,
τὴν τ' ἐυσέβειαν μολύνει
ἡμᾶς ἀφίληται, μακα-
ρώτεροι πάντων ἐσμέν.
Τὐτο καὶ ὁ Χεῖρις ἐπέτα-
ξεν, εἰπὼν, γίνεσθαι φρόνι-
μοι ὡς οἱ ὄφεις· καὶ ἀφ' ὧν
γὰρ ἐκείνη τὸ λοιπὸν
σεβίεται ἅπαρ σῶμα ὡς
διασῶσαι τ' κινδυνεύει· ἔγω
καὶ σὺ, καὶ χεῖματα, καὶ
σῶμα, καὶ τὴν παροῦσαν
ζωὴν, καὶ πάντα σεβί-
δω, ὥς διατηρήται τ' ἐυ-
σέβειαν, μὴ ἀδύναμι. ὁμ. δ.

38. Ἐπ-

* superve-
nerit.

Math. 10.

* animo
concidere.

38. Ἐπιμελώμεθα τῆς
ζωῆς τῆς ἡμετέρας, καὶ μὴτε
ἐπὶ γρήματα πενδάσω-
μεν τὰ ὑποκόμια, μὴ-
τε ἐπὶ δόξαν τὸ σφενω-
μόμεν, μὴτε ἐπὶ σώμα
τὸ γηράσκον, μὴτε ἐπὶ
καλλὸς τὸ μαραινόμενον,
μὴτε ἐπὶ πρὺφιν τὸ δι-
αφύσσον, ἀλλὰ ἐπὶ ψυ-
χῇ ἀπάσαι ἀνδρώσεμεν
τὴν ὁπώραν, καὶ ταύ-
τῃ πατὴρ διαπραΰσεμεν
τὸ πρῶτον. ὁμ. η.

39. Τὸ δὲ παρὲς τῇ
τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὑγίαι-
α καίτω, τὸ πολλῶν χρησι-
μωτέρη, καὶ ἀναγκασιότερη,
βασίαν ἐποίησεν ὁ Θεός,
καὶ ἀδάπανον, καὶ ἀνώδυον
τὴν θεραπείαν. ὁμ. η.

40. Ἐξέστι χρεῖς πένων,
ἐν σωματίων, ἀλλὰ οὐ
τῆς ψυχῆς τραυμάτων
τὰ φάρμακα εἶναι, καὶ
χρεῖς ὁδύνης πνὸς εἰς ὑ-
γίαν αὐτὴν ἐπιστραφεῖν.
Μὴ τίνων ἀμελοῦμεν·
ποῖα γὰρ ὁδυνή, εἰπέ μοι,
ὁργὴν ἀφῆναι τῷ λευ-
πηκόῳ; ὁδυνή μὲν ἔστι
τὸ μνησθῆναι, καὶ μὴ κα-
ταλλάττειν· ποῖον πό-
νον δὲ ἔσθαι καὶ αἰτῆται
μελέα ἀφ᾽ αὐτοῦ ὥστε οὐ

38. Vitam curemus no-
stram: & neque circa pe-
cunias studeamus, quæ
pereunt: neque circa
gloriam, quæ extingui-
tur: non circa corpus,
quod senescit: non cir-
ca pulchritudinem, quæ
marcescit: non circa de-
licias, quæ defluunt: sed
circa animam omnem
curam impendamus, &
hanc omni curemus mo-
do. Hom. 8.

39. Totum verò nobis
in animæ sanitate situm
est. Multò verò utilioris
& magis necessariae par-
tis curationem fecit De-
us facilem, & impendio
& dolore carentem. Hò. 8.

40. Sine laboribus li-
cet, non corporis, sed ani-
mæ vulnerum invenire
remedia, & eam absque
dolore ullo ad sanitatem
reducere. Ne igitur neg-
ligamus. Quis enim, dic
mihi, dolor, iram contri-
stanti remittere? Dolor
quidem est injurias me-
minisse, & non concili-
ari. Quis labor orare, &
à Deo promptè præben-
tere?

tere? Quis labor detrachere nemini? Quæ difficultas ab invidia & livore liberari? Quæ molestia proximum diligere? Quæ ærumna non turpia verba loqui, non convitium, non injuriam inferre? Quæ fatigatio non jurare?

σπουδαίως διδόντες θεῷ;
ποῖο πίνω μὴ νεκρῶς
εἰπεῖν μὴ δύναι; πῶς δὲ
σχολία ἀπαλλαγῶμαι φθόνου
καὶ βλαπτικῆς; ποῖο
μόχθῳ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον;
ποῖα ταλαιπωρία μὴ φθόνῳ εἶχε ἀρήματα,
μὴ δὲ λοιδορεῖν; ποῖο καμάτων
μὴ ὁμολογεῖν ὁμολογῶν.

3. De Avaritia.

3. περὶ τῆς φιλαργυρίας.

• pecunie
cupiditas.

41. Sicut non mala res vinum, sed mala ebrietas: ita non mala res divitiæ, sed mala avaritia, malaⁿ cupiditas. Aliud avarus, & aliud dives. Avarus non est dives, avarus multorum indiget, indigens autem multorum, divitijs abundare non existimabitur. Avarus custos est, non dominus: pecuniarum servus, non possessor. Hom. 2.

42. Avarus à suis, tanquam alienis abstinet. Quomodo verò avarus eorum possessionem habet, quorum nec usum,

41. Ὡς οὐκ ἔστι κακὸν τὸ πίνειν, ἀλλὰ κακὸν ἡ μέθη: ὥπως ἔστι κακὸν ὁ πλούτος, ἀλλὰ κακὸν ἡ φιλαργυρία, κακὸν ἡ φιλαργυρία. Ἐπεὶ εὖ φιλάργυρος, καὶ ἐπὶ πολλοῖς ἐστὶ πλείστοις. Ὁ φιλάργυρος πολλῶν δεῖται: ὁ πολλῶν δεόμενος καὶ αὐτὸς ἐνδεής ποτε. Ὁ φιλάργυρος φύλαξ, καὶ δεσπότης ἐστὶ τῶν χρημάτων, δεύς, καὶ κύριος. ὁμ. β.

42. Ὁ φιλάργυρος ἀπέχεται τῶν οἰκείων, ὥσπερ καὶ τῶν ἀλλοτρίων. Πῶς καὶ τίνα κτήσιν ἔχει, ὧν τὴν χρῆσιν καὶ ἔχει καὶ ἀδικεῖ.

αἰεταί, ἐδὲ τ' ἀπόλαυσιν ;
ὁμ. β.

43. Πλέσις ὄντιν ἐχ.
ὁ πολλὰ κακτημέθ', ἀλλ'
ὁ πολλὰ διδύς. Πλέσι-
τ' ὁ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἔ-
φιλάργυρος ἔχ' σφειεκό-
πῃ τὴν τῶ δεινὸν οἰκίαν,
ἐδὲ σφειεργάζετο τὴν τῶ
δεινὸν ἔσταν' ἀλλ' ἔξω-
σφειεκόπῃ μίπτει ζένθ',
μίπτει πίπῃ, ὡς διορ-
τῶσαι τὴν πνίαν, ὡς ἔσ-
δίζεσθαι τὸν ὀδίτῃ.
ὁμ. β.

nec fructum cum liber-
tate habet? Hom. 2.

43. Dives est, non qui
multa possidet, sed qui
multa expendit. Dives
erat Abraham, sed non
avarus: non enim hujus
domum considerabat, nec
illius substantiam curiosè
scrutabatur: sed egredi-
ens contemplabatur, nū
alicubi hospes, num ali-
cubi pauper, ut pauper-
tatem refarciret, ut pere-
grinū exciperet. Hom. 2.

4. σελί τῶν ἰόρων.

4. De brutis animalibus.

44. Μίμνηται τῆς
ἀχέουσιον, μίμνηται τὸ ὄν-
τὸ φιλοδέωπον, μίμνηται
τὸ ὀρνίθων τὸ αἰμίειον.
Ἐστὶ μεγάλη ἀπὸ τῶν α-
λόγων κερπύσασθαι εἰς
ἡδῶν διορτῶσιν. ὁμ. 1β.

45. Μύρμηξ βραχὺ ζῶ-
ον, ἀλλὰ τὴν μεγάλους
τῆς σοφίας τῆς Θεοῦ πελ-
λὺν ἔχει τὴν ἀπόδειξιν.
Ἐργασίας ἐπιθυμῶν α-
δικήτων ἔχει. ὁμ. 1β.

46. Ἀπὸ τῆς μελίπης
καὶ τὸ φιλέπρον, καὶ τὸ φι-

44. Imitare columbæ
simplicitatem, se-
ctare asini in dominum
dilectionem, imitare avi-
um securitatem. Multum
lucrari licet à brutis ad
morum correctionem.
Hom. 12.

45. Formica breve a-
nimal, habet tamen sa-
pientiæ Dei magnitudi-
nis multā demonstratio-
nem. Iugis operationis
cupiditatē habet. Hō. 12.

46. Ab ape laborio-
sitate, munditiem,
C &

& charitatem discē.
Hom. 12.

λόκλον μαίθανε, καὶ φι-
λάλληλον. ὁμ. ιβ.

5. De amore Dei in
hominem.

5. Ὡς τ' ἐφιλανθρωπίας
τῷ Θεῷ.

47. **Q**uam ineffa-
bilis? quam
infinita? quam omnem
transcendit rationē Dei
in hominem clementia?
Hom. 3.

47. **Π**ὺς ἀφρατ;
πὺς ἀπειρος;
πὺς ἀπαντα ὑπερβαίνει
λόγον φιλανθρωπία Θεῷ;
ὁμ. γ.

48. Per timorem, & per
consolationem salutem
nostram disponit Deus:
Timor non finit nos tor-
pore dissolvi: consola-
tio non permittit sub
tristitia succumbere.
Hom. 6.

48. Διὰ φόβου καὶ διὰ
παράκλησις ὁ Θεὸς τ'
σωτηρίαν ἡμῶν οἰκοδομεῖ.
Ὁ φόβος ἐκ ἀφίπνεσιν ἡ-
μᾶς ὑπὸ τῆς βαθυμίας
ἐκλύει· ἡ παράκλησις
ἐκ ἀφίπνεσιν ὑπὸ τ' ἀθυμίας
ἐκπύπνει. ὁμ. ε.

49. Deus mundum
creavit propter homi-
nis salutem & honorem.
Hom. 7.

49. Τὸν κόσμον ἐποίη-
σεν ὁ Θεὸς διὰ τὴν τῷ
ἀνθρώπῳ σωτηρίαν καὶ τι-
μῇ. ὁμ. ζ.

50. Peccatum non ex-
tinxit amorem Dei er-
ga Adam: neque ino-
bedientia benevolentia
in ipsum sustulit.
Hom. 7.

50. Τὸ φιλῆν τῷ Θεῷ
ὡς τὸν Ἀδὰμ ἐκ ἐπεί-
σεν ἡ ἀμάρτια, ἐστὶ τὴν
τῷ Θεῷ ὡς αὐτὸν δι-
νοῖαν ἀνείλεν ἡ ὀργή.
ὁμ. ζ.

51. Deus peccata cor-
rigit, & peccatorem con-
solatur. Hom. 7.

51. Ὁ Θεὸς καὶ διορ-
θεύει τὰ πλημμελήματα,
καὶ ὀρθοῦσθαι τὸ πλημ-
μελῆσαντα. ὁμ. ζ.

52. De^o & iudex, & me-

52. Καὶ δικαστὴς, καὶ
ἰατρός,

ιαπερς, καὶ διδάσκαλός
ἔστιν ὁ Θεός· καὶ ὡς
δικαστὴς ἔξετοζεί, καὶ ὡς
ιατὴρ διορθῶται, καὶ ὡς
διδάσκαλος παιδάζει τοὺς
ἡμῶν κούτας, εἰς πάντας
ἐκείων φιλοσοφίαν. ὁμ. 7.

53. Ὁ Θεὸς ἡμῶν
πάντας ἐπίνει τὴν τιμω-
ρίαν. ὁμ. 1β.

54. Ὁ Θεὸς τὴν χά-
ριν ἐδωκε, καὶ τὴν ὀργὴν
ἐλυσε. ὁμ. κα.

55. Ὁ Θεὸς ἀγωνοθέ-
της τῶν ἀθλῶν τῆς εὐσε-
λείας, σύμμαχος γίνεται
καὶ βοηθός, (σωσαπόμε-
ν) τοῖς ἀγίοις τῆς ἐκείνου
τὸν διάβολον μάχης. ὁμ.
κβ.

dic, & magister est. Ete-
nim tanquam iudex exa-
minat, & tanquam medi-
cus corrigit, & tanquam
magister docet, præviri-
catus in omnem discipli-
nam inducens. Hom. 7.

53. Deus evestigio
pœnam non infert. Hom.
12.

54. Deus gratiam de-
dit, & irasci desijt. Hom.
21.

55. Deus Agonothe-
ta certaminum pietatis,
auxiliator est & com-
milito, pugnam adver-
sus diabolum cum san-
ctis aggrediens. Hom.
22.

6. περὶ φιλοπρωχίας.

6. De charitate in pau-
peres.

56. Πάσιν σε ἐπι-
ποσεν ὁ Θεὸς ἵνα
τοῖς διουδύοις βοηθῇς, ἵνα
τὰ αἰσθητά λύσῃς τὰ
σωτῆρα διὰ τῆς εἰς ἑτέρας
ἐλαφλείας. Ἐδωκέ σοι
χρήματα, ὥστε ἵνα χα-
ρίσῃς ἐπὶ ὁλέθρῳ πᾶ-
σι, ἀλλ' ἵνα ἐκχέῃς ἐπὶ
σώτηρά τῃ σῇ. ὁμ. β.

56. Dlvitem te fe-
cit Deus, ut
egenis auxiliaris, ut pec-
cata tua solvas per li-
beralitatem alijs exhibi-
tam. Dedit tibi pecu-
nias, non ut in mor-
tem claudas, sed ut in
salutem tuam effundas.
Hom. 2.

57. Vis tu Margaritas possidere? vis divitias reponere? in manus Christi & pauperum, totum mundum deponere. Hom. 22.

58. Aurum accepisti, non ut corp⁹ devincias, sed ut egenos liberes & enutrias. Hoc mirum, quod non solum Christus deposita custodit, sed & hæc remunerationibus multiplicat. Hom. 22.

7. De Cena Dominica.

59. **C**œna Christi mystica. Hō. 9. & 11.

60. Mystrium tremendum. Hom. 22.

8. De Christo.

61. **O**mnibus dulce & desiderabile nomen, Christus. Hom. 3.

62. Christus non cælum, non terram, non mare pro nobis dedit; sed, quod his omnibus pretiosius sanguinem su-

57. Βύλη κτήσασθαι μὴ βραίτας, καὶ τὴν πλῆθυν μὴ δέποτε ἀποδέσσειν; τὸν κόσμον ἅπαντα εἰς τὰς τῆς Χειρὸς χεῖρας ἀπένεικε διὰ τῆς πνιγνῶν. ὁμ. κβ.

58. Χρυσὸν ἔλαβες, ἵνα τὸ σῶμα καταδύσῃς, ἀλλ' ἵνα τοῦ πνιγνῶν λύσῃς καὶ διαδρέψῃς. Τὸ τοῦ θανάτου ὅπου ἔστι μόνον ὁ Χεῖρὸς φυλάττει τὰς παρακαταθήκας, ἀλλὰ καὶ πλεονάζει τὰς ἀντιδόσεις. ὁμ. κβ.

7. περὶ κυριακῆς δεῖπνον.

59. **Δ**εῖπνον τῆς Χειρὸς μυστικόν. ὁμ. θ. καὶ ια.

60. Φερὰ τὸν μυστικόν. ὁμ. κβ.

8. περὶ Χειρὸς.

61. **Π**οθεῖνδον καὶ γλυκὺ πᾶσιν ὄνομα, Χεῖρ. ὁμ. γ.

62. Ὁ Χεῖρς ἐπὶ τὸν ἔρανδον, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὸ θάλασσαν ἔδωκε ὑπὲρ ἡμῶν, ἀλλὰ, τὸ πᾶν τῶν τούτων πριμώτερον, τὸ αὐτὸ αἷμα

ἔμα κατεβη, ὅπως ἡμᾶς
ἠγόρασε τοῦ ἀγνούμενου,
τοῦ παρανόμου. ὁμ. κβ.

63. Ὁ Χεῖς ἄρχι-
ερὴς ὑπὸ ἡμῶν λυπηρὴς
ἐγένετο, καὶ τοῦ γήματι,
καὶ τοῦ βλέμματι. ὁμ. κα.

64. Μὴ σφες τὰ βιω-
πνὴ μείναιμεν καυχνότες,
ὥς περὶ τρυφῶν τραπίζης,
μηδὲ ὥς περὶ πολυτέλειαν
ἱματίων. Καὶ γὰρ ἔχεις
ἱμάτιον μέγιστον, ἔχεις
τραπίζαν πιδματικὴν,
ἔχεις τὴν δόξαν τὴν
αὐτῶν, καὶ πάντα σοὶ ὁ
Χεῖς γίνεται, καὶ τρα-
πίζα, καὶ ἱμάτιον, καὶ οἶ-
κος, καὶ κεφαλὴ, καὶ ῥί-
ζα. Ὅσοι γὰρ εἰς Χεί-
σεν ἐβαπτίσθητε, Χείσεν
ἐκεῖνοσθε. ἰδὲ πῶς ἱμά-
τιον σοὶ γέγονε. Βύλει μα-
θεῖν πῶς καὶ τραπίζα σοὶ
γένετο; ὁ τρώγων μέσσηται,
ζήσεται καὶ κεφαλὴ δι' ἐμέ.
Ὅτι ὁ οἶκος σοὶ γίνεται;
ὁ τρώγων μὲ τὴν σάρκα
ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐν
αὐτῷ. καὶ ὅτι ῥίζα, πάλιν
φησὶν, ἐγὼ ἡ ἀμπι-
λός, ὑμεῖς τὰ κλήμα-
τα. καὶ ὅτι ἀδελφός, καὶ
φίλος, καὶ συμφίλος, καὶ
ἐπεὶ ὑμᾶς λέγων δέξαις.

um erogavit. Sic emit
nos ingratos & impios.
Hom. 22.

63. Christus summus
sacerdos pro nobis luctu-
osus factus est, & habitu,
& vultu. Hom. 21.

64. Ne ad mortalia
maneamus hiantes, circa
mensae delicias, nec circa
vestimentorum ornatū.
Habes enim maximum
indumentū, habes men-
sam spiritualem, habes
gloriam supernam, & omnia
tibi Christus factus est, &
mensa, & vestimentum,
& domus, & caput, & ra-
dix. Quotquot in Chri-
sto enim baptizati estis,
Christum induistis: Ecce
quo modo vestimentum
tibi est. Vis dicere, quo
modo & mensa tibi sit?
Qui me comedit, in-
quit, vivet ille propter
me. Quod autem do-
mus est tibi: qui come-
dit carnem meam, in me
manet, & ego in eo. Et
quod radix, rursus in-
quit: Ego vitis, vos pal-
mites. Et quod frater,
& amicus, & sponsus:
Non amplius vos dicam

Gal. 3.

b Ioh. 6.

c Ioh. 15.

d Ioh. 15.

e Heb. 2.

f Ioh. 15.

g Matt. 9.

servos : & vos amici mei
estis. Hom. 22.

ὑμεῖς γὰρ φίλοι μὲν ἐστέ.
ὁμ. κβ.

9. De caelestium medi-
tatione.

9. περὶ τῆς τοῦ ἑσθίου
μελέτης.

65. **N**E deorsum
volemus, sed
superiora quæramus. E-
tenim volatilia donec al-
tum ærem secant, non
facilè capiuntur : ita tu,
donec ad superiora re-
spexeris, nec laqueo,
nec ullis facilè capie-
ris insidijs. ^a Venator
est diabolus. Fias igitur
ipsius ^b lustris sublimior.
Qui in altum ascendit,
non ampliùs ullam rerum
humanarum admirabi-
bitur. Sed sicut, post-
quam in montium ver-
ticem ascenderimus, par-
va nobis & urbs, & mæ-
nia esse videntur, & for-
micarum more nobis viri
super terram ire viden-
tur : sic, postquam supra
cellam cogitationem as-
cenderis, nihil te terre-
norum percellere pote-
rit, sed parva videbun-
tur omnia, & divitiæ, &

65. **M**Η κατώθεν πι-
τῶμεθα, ἀλλὰ
τὰ ἄνω ζητῶμεν· καὶ γὰρ
τὰ πετεινὰ ἕως αὐτὴν
ὑψηλὸν ἀέρα τέμνει, καὶ
ταχέως ἀλίσκεται· ὅπως καὶ
σύ, ἕως αὐτῆς πρὸς τὰ ἄνω
βλέπης, ὅτε καὶ παρὶς
ἔτε ὑπὲρ ἑτέρας πνύς ἀ-
λώσῃ βαδίζων ὀπιθεῖν.
Ἰδού τις ὅστις ὁ διαβολὴ,
ἧν ὁ τοῦ ἐκείνου κατὰ μὲν
ὑψηλότερος· ὁ πρὸς τὸ
ὑψὺ ἀναβὰς, ὅστις ἐστὶν
δαυμάτιον τοῦ λιωπικῶν
παραγμάτων· ἀλλ' ὡς περ
ἐπειδὴ εἰς τὴν κορυφαίαν
ἀναστράμμενος τοῦ ὄρωτος,
μικρὰ καὶ ἡ πόλις ἐστὶν δε-
καῖ, καὶ τὰ τεῖχη, καὶ μυρ-
μήκων δίκην ἐπὶ τῆς γῆς
οἱ ἄνθρωποι ἡμῶν βαδίζοντες
φαίνονται, ὅπως ἐπειδὴ εἰς
τὴν ὑψηλὴν ἐννοίαν τῆς
φιλοσοφίας ἀνέλθῃς, ὅστις
ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ-
παῖται διωθήσεται, ἀλλὰ
μικρὰ πάντα φαίνεται, καὶ
πλε.

auceps.

arundini-
us.

πάντα, καὶ δόξα, καὶ δυνά-
στεια, καὶ τιμή, καὶ εἰ τι τοιού-
τον ἔτερον, ὅταν τὸ ἐν ἐ-
ρανοῖς βλέπης. ὁμ. ιε.

gloria, & potentia, & ho-
nor, & si quid aliud hu-
jusmodi, cum cœlestia
respicias. Hom. 15.

66. Παύλῳ μικρὰ πάντα
ἱσχύετο καὶ νεκρῶν ἀχρη-
σίτερα τὰ λαμπρὰ τὰ
παρόντος βίου. Δια' τὸτο
καὶ ἐβόα, λέγων, ἑμοὶ κό-
σμος ἐσώφρωται. Δια'
τὸτο ἡμῖν φηγαίνε, λέ-
γων, τὰ αὐτῷ φερεῖτε.
τὰ αὐτῷ; ποῖα λέγει,
εἰπέ μοι; ὅπου ἦλιος;
ὅπου σελήνη; ἡγί, φησιν.
ἀλλὰ πῦ; ὅπου ἄγγελοι;
ὅπου ἀρχάγγελοι; ὅπου
χερουβίμ, καὶ σεραφίμ;
ἡγί, φησιν. ἀλλὰ πῦ; ὅ-
που ὁ Χεῖρς ὄζειν ἐν
δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμε-
νος. Παιδάριον τίνων,
κακῆνο διηνεκῶς λογι-
ζόμεθα, ὅτι κατὰ τὸν τὸ
σπουδαῖον ὁφείλομεν εἶδεν ἡμῶν
πτερῶν ὑπὸ τῆς παγίδος
ἀλόνει, ἐλλ' εἰκὴ καὶ μά-
τῳ πύσσεται, ἔγω καὶ
σοὶ ἡμῶν λογιζομένων εἶδεν
ὁφείλομεν, εἰάν καὶ κατὰ
ὑπὸ τῆς πομπῆς ὁπιδυ-
μίας ἀλώς, ἀλλ' ὅσα αὐ-
τοῦ σαρτίσθης εἰλώς. Δια'
τὸτο πῖρος τοῖς σπυρίοις,

66. Paulo parva omnia vi-
debantur, & mortuis in-
utiliora, quæ in præsentī
vita sunt splendida. Prop-
terea & clamabat, di-
cens: mihi mundus cru-
cifixus est. Propterea &
nos admonet, dicens:
Quæ sursum sunt, sapite.
Quæ sursum sunt, qualia
sunt, dic mihi? ubi sol?
ubi luna? non inquit.
Sed ubi? ubi Angeli?
ubi Archangeli? ubi
Cherubim? ubi Sera-
phim? non inquit. Sed
ubi? ubi Christus est ad
dextram Dei sedens. Pa-
reamus igitur, & illud
continuè ratiocinemur,
quòd sicut aviculæ la-
queo captæ alarum u-
tilitas nulla, sed fru-
strà & incallum [eas]
* concutit: ita tibi nul-
la ratiocinationum utili-
tas, si ab improba peni-
tus cupiditate captus sis,
sed quantumcunque re-
siliens, captus es. Prop-
terea

* i. compli-
cando.

terea alæ sunt aviculis,
ut effugiant laqueos :
propterea ratiocinationes
hominibus , ut pec-
cata fugiant. Hom. 15.

ἵνα ἐκφυγῇ τοὺς παγίδας·
διὰ τὸ τοιοῦτοι τοῖς ἀν-
θρώποις, ἵνα ἐκφυγῶσι τὰ
ἁμαρτήματα.

10. De contumelia.

10. περὶ τῆς ὕβρεως.

67. **Q**uemadmodū
si corpus a-
damantinum haberem⁹,
& si innumeris undique
telis percuteremur, non
tamen vulnera accipere-
mus : non enim à manu
tela torquente, sed à cor-
poribus patientibus vul-
nera fiunt ; sic & hic non
à petulantium infania,
sed à patientium contu-
melias imbecillitate, in-
jurix & contumeliæ con-
stituuntur. Hom. 2.

68. Quemadmodum
voluptas non in ciborum
apparatu, sed in come-
dentiū affectu sita est: sic
contumelia non à con-
tumeliantium sententia,
sed à patientium affectu
constituitur vel destrui-
tur. Tacentibus aut de-
ridentibus contumeliam
patientibus, sponte con-
tumeliarum plaga con-

67. **K**αθάπερ εἰ σῶ-
μα ἀδαμαντι-
νον εἶχον, εἰ καὶ μυρί-
οις πανταχόθεν ἐσθλοῦμα-
δα βέλονται, ἐκ αὐτοῦ ἐσθ-
λὸν τὰς πληγὰς· ὅτι γὰρ
ἀπὸ τῆς ἀφειδήσεως τὰ βλάψαι
χειρὲς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πα-
σχόντων σωματίων τὰ τραύ-
ματα γίνονται· ὅταν δὲ καὶ
ἐν ταῦτα· ἐκ ἀπὸ τῆς μανί-
ας τῶν ὑβριζόντων, ἀλλ' ἀπὸ
τῆς ἀδυναμίας τῶν ὑβριζομένων
οἱ ὕβρεις, καὶ αἱ τῶν ὕβρεων
ἀπμῖαι (αἰτίαι). ὁμ. β.

68. Καθάπερ ἢ ἡδονὴ
ἐκ ἐν τῇ πολυτελείᾳ
τοῦ σίτων, ἀλλ' ἐν τῇ
διαδίσει τοῦ ἐσθλοῦ
κεῖται· ὅπως ἢ ὕβρις,
ἐκ ἀπὸ τῆς γλώσσης τοῦ
ὕβριζόντων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς
διαδίσσεως τοῦ πασχόντων
συνίσταται ἢ ἀπόλλυται. Τῶν
ὕβριζομένων σιγῶντων ἢ
καταγελώντων αὐτῶν
ἢ πληγὴ τοῦ ὕβρεως καὶ τῆς

τὴν πρῶτον καταστρέψασα
φύεται. ὁμ. β.

tra mittentem converſa
infertur. Hom. 2.

11. περὶ τῆς καρδίας.

11. De corde.

69. **Τ**ὸ κρείττα τὸν
ὄντιν ἐν ἡμῖν τὴν
μελῶν ἢ καρδίαν, καὶ τὴν ζωῆς
ἡμῶν ἀπάσης αὐτῇ τὸ κῶρος
ἐγκατελείπει. ὁμ. ια.

69. **C**or membro-
rum nostro-
rum principalissimū, & to-
ti vitæ nostræ *firmitas
est ipsi tradita. Hom. 11.

* i. potestas
q. in manus
commissa est

12. περὶ τῶν δημιουργήμα-
των χρίσεως.

12. De creaturarum
usu.

70. **Δ**ημιουργήματα
τῆς Θεοῦ, τὰ μὲν
ἐν ἐλπίδι, τὰ δὲ ἐν ἰσχύϊ
κρεττοῦσι. ὁμ. ια.

70. **D**Ei creaturæ,
quædam pul-
chritudine, quædā forti-
tudine prævalent. Hō. 11.

71. Τῶν δυνάμεων, τὰ
μὲν ὄντιν ἰσχυρὰ, τὰ δὲ
ἐν ἐπιμένει. καὶ τὰ μὲν
ἡμᾶς τέρπει, τὰ δὲ τρέ-
φει, τὰ δὲ σκευδαίνει.
ὁμ. ια.

71. Brutorum anima-
lium quædam robustio-
ra, quædam speciosiora:
quædam delectant, quæ-
dam nutriunt, quædam
amiciunt. Hom. 11.

72. Οὐ πάντα ἐν ἅπα-
σι ὄντα, ἵνα πάντα ἡμῖν
εἰσγαυῶν. ὁμ. ια.

72. Omnia in singulis
non sunt, ut omnia no-
bis sint necessaria. Hō. 11.

13. περὶ τοῦ κήρυκος τῆς
λόγου τῆς Θεοῦ.

13. De Præcone verbi
Dei.

73. **Τ**ί μοι εἴμι κρό-
των ὄρελ-
τάτων; ἢ δὲ εἴμι ἐπαύων
καὶ θορυβῶν; ἔπειτα

73. **Q**uæ mihi ho-
rum plausu-
um utilitas? Quæ lau-
dum & *tumultuum?
Laus

* i. acclama-
tionum.

Laus mea est, per opera vos omnia quæ dicuntur, exhibere. Tunc ego felix habendus & beatus, non quando suscipiatis, sed quando omnium alacritate faciatis quæcunque à nobis audieritis. Hom. 2.

74. Dicta nunc laudatis, sed cum correcti fueritis, magis laudabitis, non tantum nos, sed & vosmetipsos. Hom. 7.

75. Si vos videro implere [quæ dicta sunt] totum recepi, dignam laborum cepi mercedem. Hom. 5.

76. Sum vobiscum, etsi non corporis præsentia, saltem charitatis vi: neque enim mihi est alia vita nisi vos & salutis vestræ cura. Sicut enim colonus nihil aliud curat præter femina & segetes, & nauta undas & portus: sic & præco audientes, & illorum profectum. Hom. 9.

77. Brevis est cordis mei mensura, sed lata est charitas. Hom. 9.

μὲν, τὸ διὰ τοῦ ἔργων ὑμᾶς ἐπιδείξαι τὰ λεγόμενα ἀπαντα· τότε ἐγὼ ζηλωτὸς καὶ μετάρητος, ὅταν ἀποδέχησθε, ἀλλ' ὅταν ποιῇτε ὑψίστου μίμης ἀπάσης ἀπὸ αὐτῶν κῆρυγες παρ' ἡμῶν. ὁμ. 2.

74. Επαινῆτε νῦν τὰ εἰρημόνεια, ἐν ᾗ ὅταν καταρτισθῆτε, μετ' ὅπως ἐπαινῆσθε καὶ ἡμᾶς μίμνον, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς. ὁμ. 7.

75. Ἄν ἴδω καταρτισσάμενος ὑμᾶς, τὸ πᾶν ἀπὸ πληροῦ, ἐκτελέσω τοῦ πόνου ἀπὸ τοῦ ἀμύλου πῦν ἀντίδοσιν. ὁμ. 5.

76. Μεθ' ὑμῶν εἰμι, εἰ μὴ σώματα παριστά, ἀλλ' ἀγάπης διωαίμην· ἡ δὲ γὰρ ἐπεὶ μοι βίβησεν ἀλλ' ὑμεῖς, καὶ τὸ ὑμετέρας σωτηρίας ἡ φροντίς. Ὡππερ γὰρ ὁ γεωργὸς ἢ τὸν ἔτερον μεμενῶσιν ἀλλ' ἢ τὰ σπέρματα καὶ τὰ λήϊα, καὶ ὁ κυβερνήτης τὰ κῆματα καὶ τοῦ λιμένας· ἔτσι καὶ ὁ λέγων τοὺς ἀκούοντας καὶ πᾶσι ἐκείνων προκοπῶν. ὁμ. 9.

77. Βραχὺ τὸ ἐμῆς καρδίας τὸ μέτρον, ἀλλ' εὐρεῖα ἡ ἀγάπη. ὁμ. 9.

78. Οὐκ

78. Οὐκ ἔστιν ὁρεῖσθαι τὴν ἰατρικὴν πυνθανέσθαι τὴν καμνοστος, ἐπεὶ ἡμῖν ἐγκλημα ἐστὶ τὸ ὑμετέρας σωτηρίας ἐξετάζειν αἰεὶ· ἢ σεβερίας ἀλλὰ κηδεμονίας αὐτῇ ἢ πολυπραγμοσύνῃ. ὁμ. θ.

79. Οὐκ αἰσθάνεται ὁ κηδὼς διδάσκειν τὴν πύρην τῆς διδασκαλίας, τὴν τῆς ἀχρόασις κυριζόμενον κέρσει. ὁμ. θ.

80. Δεῖ τὸν διδάσκαλον τὸν λαὸν καὶ ἔλκεν, καὶ ἐπισπᾶσθαι, καὶ κλίνειν. ὁμ. θ.

78. Non est medico opprobrium de agroto sciscitari : neque nobis crimen de vestra semper salute inquirere. Hæc sollicitudo curiositatis non est, sed a provisionis. a i. curr. Hom. 9.

79. Bonus præceptor docendi laborem non sentit, auditorum lucro relevatus. Hom. 9.

80. Doctorem oportet [populum] & trahere, & allicere, & vocare. Hó. 9.

14. ἐπεὶ τὸ Σπασθῆναι.

14. De Cruce.

81. Πόσα κατάρθωσιν ὁ Σπασθῆναι; τὴν θάλατταν κατέλυσε, τὸ αἷμα πάντας ἐσβεσε, τὸ ἄδύνατον ἄλγιστον ἐποίησε, τὸ διαβόλου πλὴν δυνάμειν ἐξέλυσε. ὁμ. αβ.

81. Quanta Crux perfecit? Mortem dissolvit, peccatum extinxit, orcum inanem reddidit, potentiam diaboli fregit. Hom. 22.

15. ἐπεὶ τὸ Θεῖον.

15. De Dea.

82. Οὐτὶ δὲ χαμνμάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ πρᾶγματων παιδείαν τῇ ἀνθρώπων τὴν φύσιν ὁ Θεός. ὁμ. θ.

82. Non solum per ^a literas, sed ^a i. Scripturas. & per ^b res naturam hominum Deus instituit. ^b i. creaturas. Hom. 8.

84. Dei

83. Dei maximè proprium est non indigere. Hom. 10.

84. Per creaturâ Deus nos docuit, cælû extendens, & in medium proponens librû maximum & idiotis, & sapientibus, & pauperibus, & divitib⁹, & Scythis, & Barbaris, & omnibus generaliter terram habitantibus utilem, multò majorem eorum quos docemur multitudine. Hom. 10.

85. Deum oportet nihilo carere, bonorumque omnium autorem esse, & à nemine impediri. Hom. 10.

86. Oculus Dei insomnis est. Hom. 19.

87. Dat Deus omnib⁹ & vitam, & spiritum, & omnia. Hom. 10.

83. Θεὸς ἰδιὸν μάλιστα τὸ ἀνδρῶν. ὁμ. 1.

84. Διὰ τῆς κτίσεως ἡμᾶς ἐπαίδευσεν ὁ Θεός, ἐργὸν ἐκτείνειν καὶ εἰς μέσον προβάλλει βαρβάρους καὶ ἰδιώτας, καὶ σφοδρῆς, καὶ πῆνησι, καὶ πλοῖσι, καὶ σκύθαις, καὶ βαρβαρίαις, καὶ πᾶσιν ἀπλῶς τοῖς τῆς γῆς οἰκῶσι χρησίμους, πολὺ μείζον τῶν διδασκαλίων ὄν. ὁμ. 1.

85. Χρὴ τὸν Θεὸν μηδενὸς δεῖσθαι, καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ αἶπὸν εἶναι τῶν καλῶν, καὶ οὐδὲ μολυσθῆναι καλυνέσθαι. ὁμ. 1.

86. Ορθαλμὸς τῷ Θεῷ ἀκίνητος. ὁμ. 19.

87. Δίδωσιν ὁ Θεὸς πᾶσι ζωὴν καὶ πλοῦν καὶ τὰ πάντα. ὁμ. 1.

16. *De maledicentia.*

38. **D**Ic proximo : habes aliquē quem laudes vel commendes ? Aures aperio ut unguenta suscipiam. Si verò malè velis dicere,

16. εἰ τὴν κακηγορίαν.

38. **E**ἰπὲ πρὸς τὸ πλησίον σου· ἔχεις ἐπαινέσαι πᾶν, ἢ ἐγκαλέσθαι; ἀνοίξω τὰς ἀκοάς ἵνα δέξωμαι τὰ μύθους. Ἄν τὴν κακῶς ἐθέλῃς εἰπεῖν, ἀπο-

ἀποφράψω τὴν εἴσοδον
τοῖς ῥήμασιν· ἔγδ' ἀνέ-
χουμαι κότερον καὶ βόρβο-
ρον διέχου· τί μοι κέρ-
δος ὅτι πονηρὸς ὁ δεινὰ;
μέγιστον μὲν ἂν ἀπὸ τέτοιο
βλάβῃ καὶ ἐλάττω ζημία.
ὁμ. γ.

89. Ὡς περ τὸ κλέως
λέγειν καὶ ἐγκωμάζειν
ἀρχὴ φιλίας ἐστίν, ἔπειτα καὶ
τὸ κακῶς λέγειν καὶ δια-
βάλλειν, ἐχθρας καὶ ἀπο-
χρίσεις καὶ μωρίων πολέμων
ἀρχὴ καὶ ὑπερδύσις γέροντος.
ὁμ. γ.

90. Ἀπὸ τοῦ κρίσεως τοῦ σὺν
θεῷ ἐπέσῃ, εἴσεις τὴν
ψῆφον ὁ θεός. ὁμ. γ.

91. Οὐδὲν ὄφελος ἡμῖν
τῆς σκληροχωρίας, ἀντα-
κηροῦ μὴ ἀποχρίματα.
ὁμ. γ.

92. Εἰ τις ἀνακινήσει
βόρβορον σὺ· παρὲντος, εἴ-
παι μοι, ἔλθοις καὶ ὑβρί-
σεις τὸν τῆτο ποιῶντα; τῆ-
το καὶ ἐπὶ τῷ κακηρόν
ποίητον. ὁμ. γ.

17. θεὶ γὰρ πλάτω.

93. Ὁ Ἀζάρους ἰ-
κετὸν μὲν παρὲντα βίον πίνης,

verbis ingressum obturo:
non enim stercus & cæ-
num suscipere sustineo.
Quod mihi lucrum, si di-
dicero quod ille impro-
bus? Maximum quidem
nocumentum ex hoc &
extrema jactura. Hom. 3.

89. Sicut benedicere
& laudare amicitiae prin-
cipium est, sic & maledi-
cere & calumniari, inimi-
citiae, & odij, & injuria-
rum principium est, atq;
discordiarum materia.
Hom. 3.

90. Ex judicio tuo de
alijs, sententiam Deus
proferet. Hom. 3.

91. Nulla nobis hujus
asperæ vitæ utilitas pro-
derit, nisi detractione
abstineamus. Hom. 3.

92. Si quis te præsentem
stercus commoveat, hoc
facientem non convitio
& contumelia afficias?
Hoc fac & erga maledi-
cum. Hom. 3.

17. De divitijs.

93. **L**azarus ille
sententem vitam pauperis-
mus

* παρὲντος,
alij.

mus erat, quoad futuram
verò dives. Hom. 2.

94. In cælo veræ &
æternæ [sunt] divitiæ,
nullamque capiunt mu-
tationem. Hom. 2.

95. Nihil tam infidum
quàm divitiæ : fugitivus
& ingratus servus est, fi-
dem non habens : vel si
innumera ipsi vincula
injicias, sic quoque cum
ipsis vinculis aufugit. Sc-
ripius igitur peflulis & fo-
ribus ipsum possidentes
concluserunt, servorum
adhibitâ custodiâ : ille
verò servis ipsis persua-
dens, cum ipsis fugit cu-
stodibus. Hom. 2.

96. Quid divitijs infi-
delius ? Quid verò his,
qui circa ipsas studium
collocant, miserabilius ?
quando rem tam putri-
dam & labilem omni stu-
dio colligere aggredian-
tur. Hom. 2.

97. Labor circa divi-
tias certus [est,] fruitio
verò incerta. ibid.

98. Sæpe divitiæ tibi
peccata, alijs verò pos-
sessionem præbuerunt.
ibid.

χρὶς ὃ τὸ μέλλοντα πλείους,
ὁμ. β.

94. Εἰν τῷ ἑορτῷ ἀλη-
θῶς πλεῖτος ἀκήσατος ὄντι,
καὶ μηδὲ μίαν δέχθη με-
ταβολήν. ὁμ. β.

95. Οὐδὲν ὅπως ἀπέρει-
νός ὁ πλεῖτος· δραπέτης ὄντι
ἀγροτέρων, οἰκέτης πέστιν ἔχ-
ων· καὶ μνείας αὐτῷ
θεοῦ πείρας, ὅπως καὶ τὰς
πέρας αὐτὰς ἐπισυρέμει-
νθ' ἀπεισι· πολλὰ κίς γυν-
μοχλοῖς καὶ θύραις ἀπέ-
κλειπται αὐτὸν οἱ κακῆμε-
νοι, οἰκέτας θεοσκόπως
καὶ φύλακας. Οἱ ὅς τινος
οἰκέτας αὐτοῦ ἀναπεισας,
μετ' αὐτῷ ἀπέδρα τὸ φυ-
λαττόντων. ὁμ. β.

96. Τί γινώσκῃς αὐτῶν
πλεῖτε ἀπρότερον ; τίς ὅς
τῷ θεῷ αὐτὸν ἐπαυδακό-
των ἐλευσινότερον ; ὅταν
θεῶν μα ὅπως σκαπὸν καὶ
ἐν μετέσπῳτον πύση σπυ-
δὴ συλλέγῃς ἐπιχειρῶσι.
ὁμ. β.

97. Οἱ ὅς πόνθ' ὅτι τὸ
πλεῖτον δὴλαθ, ἢ ὅς ἀπό-
λαυσις ἀδὴλαθ. ὁμ. β.

98. Πλεῖτος πολλὰ κίς σοὶ
ἀμείδιμα, ταῖς ὅς ἀπό-
λαυσιν παρέχῃς ἑτέροις.
ὁμ. β.

99. Οὐδὲν

99. Οὐδὲν σφαιρωτέ-
ρον πλάττε, σήμερον μετὰ
σε, αὐριον κατὰ σε· πολέ-
μιθ' γάρ ἐστιν ὁ μόσχικος,
ἐχθρὸς σύννοικος, * ὁ πικρὸς
καθημερινός. ὁμ. β.

100. Κίνδυνον ἀφορη-
τότερον ὁ πλάτος ποιῇ.
Οὐδὲν ἕτως ἐπιφθονον ὥς
ἀνθρώπος πλουτῇ· ὅταν ὅ
καὶ ἀπὸ νοῖα φερόῃ, διπλῶς
ὁ κημνὸς γίνεῃ, χαλεπώ-
τερος ἐστὶ πάντων ὁ πό-
λεμος. ὁμ. β.

101. Ὁ πλάτος ὡς κόρυς
εὐεΐπτος. ὁμ. β.

102. Ἢ τῷ πλάτει δόσος
ποτὲ, ἢ διωρεά, ἀλλὰ κό-
λασις καὶ τιμωρία· ἀνοήτω
καὶ ἀσώτῳ μὴ ἔχοντι φρό-
νησιν ἀρκῦσαι πρὸς πλῆ-
θος χρημάτων οἰκονομίαν.
ὁμ. ις.

103. Πολλοὶ ὥς πλε-
τόντων ἀξιώτων ἦν νομι-
ζέσι τὴν βίον. ὁμ. ιη.

18. περὶ τῆς ἀθυμίας.

104. **A**θυμία νεφέλη
ἥτις ἐστὶ τῆς ψυ-
χῆς. ὁμ. β.

99. Nihil divitijs fal-
lacijs, hodie tecum, cras
contra te. Hostilis enim
est contubernalis, inimi-
cus domesticus, insidiatio
quotidiana. Hom. 2.

100. Divitiarum pericu-
lum faciunt minus tole-
rabile. Nihil tam invidi-
osum quàm homo dives :
quum verò superbia ac-
cesserit, duplex paratur
precipitium, difficilior
ab omnibus bellū. ibid.

101. Divitiarum, ut pulvis,
jactabiles. ibid.

102. Aliquando divi-
tiarum erogatio, non do-
num, sed pœna, sed sup-
plicium insipienti & pro-
digo non habenti pru-
dentiam pecuniarum dis-
pensationi parem. Hó. 16.

103. Multi divites vi-
tam non vitalem esse pu-
tant. Hom. 18.

18. De tristitia.

104. **T**ristitia est
quidam a-
nimæ nubecula. Hom. 2.

19. De domorum fabri-
catione.

105. **V**Is magnas
& splendidas domos ædificare ?
non prohibeo, sed non
super terram : ædifica
tabernacula in cælis, ut
& alios suscipere possis,
tabernacula nunquā de-
ficientia. Hom. 2.

20. De domo contenta-
tionis.

106. **M**elius est ire
in domum
luctus, quā in domum
conviviij. Illinc ignavia,
hinc anxietas oritur : il-
linc contemptus, hinc ti-
mor : illinc dementia,
hinc sobrietas nascitur.
Hom. 15.

21. De Ebrietate.

107. **V**inum datum
est à Deo,
non ut inebriamur, sed
ut sobrii simus : ut dele-

19. οἰκοδομῆς.

105. **Β**ούλει λαμ-
βάς καὶ μεγα-
λας οἰκοδομεῖν οἰκίας ; ἢ
καλύω· ἀλλὰ μὴ ἐπὶ τῆς
γῆς. Οἰκοδομήσουσιν σκηνάς
ἐν ἑρανοῖς, ἵνα καὶ ἐπὶ τοῖς
ὑποδύξασθαι δύνηται, σκη-
νὰς ἡδέποτε καταλυομέ-
ναι. ὁμ. β.

20. περὶ τῆς οἰκίας τῆς
πένθους.

106. **Α**γαθὸν πορ-
θῆναι εἰς οἶ-
κον πένθους, ἢ πορθῆναι
εἰς οἶκον πότῃ· ἐκείθεν
βραδυμία, ἐκ τῆς δὲ ἀγωνίας
γίνῃ· ἐκείθεν καταφρόνη-
σις, ἐκ τῆς δὲ φόβου· ἐκεί-
θεν ὀργή, ἐκ τῆς δὲ
σωφροσύνης τίκτεται. ὁμ. ιε.

21. οἷ μέθης.

107. **Ο**ίνος ἰδίῳ
ἔσθ' ὅτι Θεοῦ,
ἕχ' ἵνα μεθύωμεν, ἀλλ'
ἵνα νήφωμεν· ἵνα ἐν φραι-
νόμεθα,

θάμνα, ἔχ' ἵνα ἀλγῶμεν.
Οἶνον γὰρ εὐφραίνει καρ-
δίαν ἀνθρώπου· σὺ δ' αὖ-
τιν ἀδυμίαν ἐσθλὴν ποι-
εῖς. Καὶ γὰρ βαρίδυμοι οἱ
μεθύοντες μὴ' ἐκβόλῃς.
ὁμ. α.

108. Οἶνον φάρμακόν
ἐστίν αἰσιν, ὅταν ᾖ συμ-
μετρίαν ἔχῃ αἰσίν.
ὁμ. α.

109. Οἶνον ἔσω, μὴ
ἔσω μέθη· οἶνον γὰρ ἔργον
Θεοῦ, μέθη διαβολῆς· ἔχ'
ἢ χεῖρας, ἀλλ' ἢ ἀμπεῖα
τίω μέθῃ ποιῶ. ὁμ. α.

110. Τί ἐλεονότητον
τῆς μέθης; νεκρὸς ἐστίν
ἐμφυχθὲς ὁ μὲν· δαι-
μων ἐστίν αὐταίρετος· νό-
σημα συγγνώμῃν ἔχον,
πῶμα ἀπολογίας ἐστη-
μένον, κοινὴ τῶν ἡνῶς ἡμῶν
ἀρχημοσύνη. ὁμ. α.

111. Τὰ ἀναγκαῖα ἐπι-
μὴν ἐσθλὸν δέοντα σίτα καὶ
ποτὰ τοῖς χερσὶ καὶ τῇ
χεύρῃ αἰεὶ μετρίῃν δεῖ.
ὁμ. α.

Etenim, non ut doleamus.

* Vinum enim lætificat
cor hominis; tu verò ip-
sum tristitiæ materiam
facis. Etenim animo gra-
vato sunt supra modum
ebrij. Hom. i.

108. Vinum optima
medicina est, quando
commensurationem ha-
bet optimam. Hom. i.

109. Vinum sit, non sit
ebrietas. Vinū enim Dei:
ebrietas autē diaboli op⁹
est. Non usus, sed immo-
destia ebrietatē facit. ib.

110. Quid ebrietate
misericilius? Mortuus
est animatus ebrius: dæ-
mon est voluntarius:
* morbus veniam non ha-
bens, ruina excusatione
carens, cōmune generis
nostri opprobrium. Hō. i.

111. Cibos & potus
necessariò nobis tradi-
tos temporibus & neces-
sitatibus metiri oportet.
Hom. i.

* Ps. 103.

* In corpore
politico.

22. ἐπὶ ἐκκλησίᾳ.

22. De Ecclesia.

112. Ὅτι ἐστὶν δια-
κονία ἢ ἐκ-

112. Ecclesia non
est theatrum
ut

ut ad delectationem audiamus, Hom. 9.

113. Vbinam alibi doctrina spiritualis quàm in Ecclesia? ubinam alibi hæc audientur, quæ hic meditaris? Si in forum iveris, rixæ ibi & pugnx: si in curiam civilium rerum, cura: si domum, privatarum sollicitudo undique affligit: si in fori conventicula & confessus, omnia & illic terrena & corruptibilia: vel enim de venalibus, vel de tributis, vel de lauta mensa, vel de agrorum venditione, vel de alijs contractibus, vel de testamentis, vel de hæreditatibus, vel de alijs talibus à cunctis eò convenientibus sermones habentur. Et si in ipsas veneris regias, & illic rursus omnes diferentes audies de pecunijs, de potentia, de gloria, quæ hic honoratur, spirituale verò nihil. Hic verò contrarium totum: de cælo, de his quæ in cælo sunt rebus,

κλησία ἴνα σὺς τίρῃς
αἰώνιον. ὁμ. β.

113. Πᾶ ἑτέρωθεν πᾶς
μακρὴ διδασκαλία, ἢ ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ; πᾶ ἑτέρωθεν
ταῦτα αἰῶνος? ὅπου ἐν
ταῦθα φιλοσοφεῖς; ἀνὴρ
διχαστικὸν ἀπὸ τῆς, αἰ-
φισβητικὸν ἐκ τῆς καὶ μά-
χα· ἀνὴρ εἰς βελόττειον,
ἢ ὅτι πολιτικὸν στραγ-
μάτων φροντῇ· ἀνὴρ οἰ-
κίαν ὅτι ἰδιωτικὴν, ἢ μέ-
εμνα * κατατρυχεῖ παύ-
τοδιν· ἀνὴρ εἰς σύλλογον καὶ
ζωήσια τῆς ἀρετῆς,
πάντα ἐκκαθάρσει καὶ ὁδο-
τά· ἢ ὅτι ὅτι ὡρίαν,
ἢ πλεῖ ὅτι εἰσφορῶν, ἢ
πλεῖ τραπέζης πολυτιλῆς,
ἢ ὅτι χειρὶν φερόσων,
ἢ ὅτι συμβουλῶν ἐπὶ τῶν
πνῶν τοῦτων ἀπαντες·
τοῖς συλλαγματοῖς οἱ λό-
γοι γίνονται· καὶ εἰς αὐτὰς
τὰς βασιλικὰς αὐλὰς οἰ-
σέσθης, καὶ ἐκὼ πάλιν τὰ
αὐτὰ αἰῶνος διδασκαλῶν
ἀπαίτων, ὅτι χρημάτων,
ὅτι δυναστείας, πλεῖ δόξης
τῆς ἐν ταῦθα πνευματικῆς,
πνευματικῶν ὅτι ἰδὲν. Ἐν
ταῦθα ὅτι τὸναντίον ἀπαν·
ὅτι ὅτι ἕρπον καὶ ὅτι ἐν
ἕρπον στραγμάτων, πλεῖ
ψυχῆς,

* κατατρυ-
χεῖ, alij.

ψυχῆς, ὅτι ζῶντες τῆς ἡ-
μετέρας, καὶ τῶν ἐνεκα
μνησμένων, καὶ διὰ τὴν ποσῶ-
τον ἑσταυρωθῆσθαι διατείσσομεν
χρόνον, καὶ ὅτι πῶς ἐπο-
δημῶμεν ἐσπεύδοντες, καὶ τὴν
μὲν ταῦτα ἡμᾶς διαδίδε-
ται, καὶ τῶν ἐνεκα τὸ πῶ-
μα ἡμῖν πάλιν, καὶ τίς ἡ
τῆς θανάτου φύσις, καὶ τί
ποτέ οὐκ ἡ παρῶσα ζωὴ,
καὶ τίς μελλουσα, καὶ ὅτι ἀ-
πλῶς γινώσκοντες, ἀλλὰ παι-
τις ὅτι πᾶσι μαθητῶν ἡ-
μῶν οἱ λόγοι γίνονται· καὶ
μεγάλα ἐσπεύδοντες λαβόντες
ἐφοδία τῆς σωτηρίας ἡμῶν,
ἐσπεύδοντες ἀπὸ λαοσύνης
μὲν χρεώσθαι τὴν ἐλπίδος ὁμολογίαν.

de anima, de vita nostra,
& quare facti sumus, &
quare hic tantum tempo-
ris commoramur, & ad
quæ hinc migramus, &
quid post hæc nos susci-
piet, & qua de re nobis
corpus luteum, & quæ
mortis natura, & quid
tandem est præsens vita,
& quæ futura, & nihil
prorsus terrenum, sed
omnes de spiritualibus
sermones nobis habentur,
& magna salutis no-
stræ viatica capientes,
hinc ita cum bona spe
migrabimus. Hom. 10.

23. ὅτι ἐπισκοπῶν.

23. De Episcopa.

114. **Ο** ὁ ἐπίσκοπος
τῶν σώματι
τῆς πόλεως κεφαλὴ, ποιμὴν
τοῖς ποιμαίνουσιν, διδάσκα-
λος τοῖς μαθηταῖς, κρα-
τὴς τοῖς κρατοῦσιν, ἀρχι-
ερὼς τοῖς ἱεροῦσιν ὁμολογία.

114. **E**piscopus corpori
civitatis caput,
pastor ovibus, præceptor
discipulis, militibus dux,
sacerdotibus pontifex.
Hom. 21.

24. ὅτι πείρας.

24. De Experientia.

115. **Η** πείρα ἐν-
δοξία
ἀποδοξία γινώσκουσα.

115. **E**xperientia cui-
que tutelæ ma-
gistra. Hom. 15.

25. De Homine Fideli.

25. ὅτι πῶς ἀνθρώπου.

116. **A**rima tanquam milites abstergamus, & falcem acuamus tanquam agricolæ, & tanquam nautæ contra undas, contra absurdarum cupiditatum cogitationes opponamus, & tanquam viatores arduum ad cælum iter invadamus, & tanquam p. giles ad certamina den demur. Fidelis enim, & agricola, & gubernator, & miles, & athleta, & viator. Hom. 3.

117. Homo fidelis, & athleta, & miles est: Nudus & non nudus, indutus & non indutus. Exue vitæ negotia, & athleta factus es, induc arma spiritualia, & factus es miles. Et nudos nos esse oportet, ut nullam diabolo nobiscum luctanti ansam præbeamus: & undique armari, ut nusquam læthalem plagam accipiamus. Hom. 3.

116. **Ω**ς σπαρτῶται τὰ ὄπλα ἀποσημαίνωμεν· καὶ ὡς γαιοργεῖ το σπέρμα τὸν ἀκονήτορον· καὶ ὡς κυβερνήται τῶν πλοίων τὰ κωμάτα πρὸς τὰς θυμῶν τοῦ νοσήσαντος ἀπὸ πταξωμένων καὶ ὡς ὁδοῦται τῆς εἰς τὸν ἄρτον ἀποδυναμίας ἀψεύδιστα· καὶ ὡς ἀθληταὶ πρὸς τοῦ ἀγῶναι ἀποδυναμιστα. Ὅ γὰρ πιστοί, καὶ γαιοργεῖ, καὶ κυβερνήτης, καὶ πλοῦτης, καὶ ἀθλητὴς καὶ ὁδοπότης ἐστί. ὁμ. γ.

117. Ὅ πιστοί, καὶ ἀθλητὴς, καὶ σπαρτῶτης, γυμνὸς καὶ ὁ γυμνός, ἐνδεδυμένος καὶ ὁ ἐνδεδυμένος· ἀποδυναμιστα τὰ βιωτικὰ σπέρματα, καὶ γαιοργεῖς ἀθλητῆς. Ἐνδυσαι τὰ ὄπλα τῶν πνευματικῶν, καὶ γίνομαι σπαρτῶτης. Καὶ ἡμεῖς γυμνοὶ ἐν χερὶ, ὥστε μηδὲν λαβῶν τὸ διαβόλου ὄφραχθην παλαιότητος ἡμῶν, καὶ καθοπλίζεσθαι πρὸς τὸν ὥστε μηδὲν ὁδὸν ναυτῶν διαδοῦν πηλῶ. ὁμ. γ.

26. ὅτι

16. *ἐν χαρῇ.*16. *De Gaudio.*

118. **Δ**ιὸ καὶ χα-
 ρίς ἐν θυ-
 μῷ προσηκόν, ὡς τὸ πλε-
 ον, ὡς τὸ ὑμᾶν, ὡς τὸ
 εὖ δοξῆς ἀπολαύειν, ἀλλὰ
 τὸ χαίρειν ἐν κυρίῳ πάν-
 τοτε. ὁμ. ιη.

118. **C**ontinui gaudij
 & lætitiæ cau-
 sa, non desecere, non
 valere, non gloria frui,
 sed lætari sen per in do-
 mino. Hom. 18.

27. *ἐν ἐυχαισίαις.*27. *De Gratiarum Affione.*

119. **Μ**εγας θησαυ-
 ρὸς ἡ ἐυχαι-
 εῖα, μέγας πλοῦτος, ἀνδ-
 λωτὸν ἀγαθόν, ὅπλον ἰ-
 σχυρὸν, καὶ ἱκανὸν τὰς ἐν
 διαβολῇ μηχανὰς ἀπο-
 κρούσας. ὁμ. α.

119. **M**agnus thesau-
 rus gratiarum
 actio, magnæ diuitiæ :
 inconsumptum bonum,
 armatura fortis, & suf-
 ficiens omnes diabo-
 li machinas depellere.
 Hom. 1.

120. Τίς ἔτις ἀγαθὸν,
 τίς ἔτις ἀδελφὸς καὶ τα-
 λαίπωρος, ὡς Θεὸς χαίρειν
 αὐτῶν μὴ δοῦναι, ὅταν
 αὐτοὺς ἀπολαύειν μέλλῃ τῷ
 χαίρειν ὁ διδύς; ὁμ. ι.

120. **Q**uis adeò ingra-
 tus? Quis adeo miser &
 ærumnosus, ut gratiâ pe-
 tenti Deo nō impendat,
 & maximè cum ipse im-
 pendens gratiâ fruiturus
 sit. Hom. 10.

121. Εἰ τίς ἐργαίῃς ἐν-
 ηργήτησιν ἡμᾶς ὁ Θεός,
 τίς αὖ ἐν ἡμῶν ἀξίους
 ἡμῶν ἀμειβόμενοι μὴδὲ λό-
 γους αὐτῶν ἀμεμβόμενοι;
 ὁμ. ια.

121. **S**i Deus nobis o-
 peribus benefecit, qua
 nos venia digni esse pos-
 semus, ne verbis qui-
 dem ipsum remuneran-
 tes? Hom. 11.

122. *Εἰ τὰ θανάτου παρ-*122. *Etsi gravia præ-*

terierūt, tamen gravium
memoria ne prætereat.
Non ut doleamus, sed ut
gratias agamus. Hom. 12.

123. Sicut submergi
nos Deus non permisit
præsentibus procellis :
sic neque nosipfos illis
sublatis resolvi sinamus.
Consolatus est nos mor-
rentes, gratias ipsi la-
tantes agamus. Hom. 12.

124. Ne obliviscamur
magnitudinis maiorum,
ut beneficiorum à Deo
collatorum magnitudi-
nem recordemur. Ete-
nim morborum naturam
nesciens, medici artem
nunquam sciet. Hom. 12.

125. Pro his quæ ac-
cepisti, gratias age : noli
indignari pro his quæ
non accepisti. Hom. 12.

28. De Homine.

126. **H**omo gerit
imaginem
principatus Dei. Hom. 7.

127. Philosophi Eth-

ἡλθεν, ἢ μήμην τ' δεινὸν
μὴ παρέρχῃ. ἔχ' ἵνα
ἀλγῶμαι, εἰλλ' ἵνα εὐχα-
ριστῶμαι. ὁμ. 1β.

123. Ὡςπερ ἐκ ἀφ' ἡ-
κάν ὁ Θεὸς ἡμᾶς χεῖτα-
ποπιδύσαι παρόντων ἥν'
λυπηρῶν· ἔτω μὴ ἀφ' αὐτῶν
ἑαυτοὺς ἐκλυδύσαι παρ-
ελθόντων ἐκείνων· παρ-
εχάλεστον ἡμᾶς ἀδυμῶν-
τας, εὐχαριστῶσιν αὐτῷ
χαίροντες. ὁμ. 1β.

124. Μὴ ὀπιλαδόμε-
θα τῷ μεγέθει ἥν' δει-
νὸν, ἵνα μηκονδ' ἡμῶν τ'
μεγέθει ἥν' εὐεργασίῶν
ἥν' ὅθ' ὁ Θεὸς ἡγομέ-
νων· καὶ γὰρ ὁ μὴ εἰδὼς τῷ
νοσήματι τὴν φύσιν, ἐκ
εἴσεως τ' τ' ἰατρὸς τέχην.
ὁμ. 1β.

125. Ὑπὲρ ὧν ἔλαβες
εὐχαρίστει, ὑπὲρ ὧν ἐκ
ἔλαβες μὴ ἀγασσάμεναι.
ὁμ. 1β.

28. περὶ ἀνθρώπου.

126. Ἀνθρώπος ὁ-
μοίαν τὴν εἰ-
κόνα τοῦ Θεοῦ· ἀρχῆς.
ὁμ. 7.

127. Οἱ ἐξ ὧν φιλο-
σοφοί

σοφοὶ τὸν ἀνθρώπον εἶ-
πον ζῶν λογικὸν θνητὸν.
ὁμ. ια.

128. Πτερὸν τῷ ἀν-
θρώπῳ λογισμὸς αὐτοῦ.
ὁμ. ια.

129. Οὐκ ἀνθρώπῳ ἐν
τῷ φύσει τῷ σώματι τὰ
ὄπλα κατέθετο ὁ Θεός,
ἀλλ' ἐξω τοῦ σώματος·
δεικνύς ὅτι ἡμερον ζῶν ὁ
ἀνθρώπος, καὶ ὅτι ἐκ αὐ-
τοῦ τῶν ὀπλων χρη-
εῖς. ὁμ. ια.

29. περὶ νηστείας.

130. **N**ηστεία ἡ μόνον
τῶν βρωμάτων,
ἀλλὰ καὶ τῶν αἰσθημάτων
ἀποχή. ὁμ. γ.

131. Φάρμακόν ἐστιν ἡ
νηστεία. ὁμ. γ.

132. Δεῖ τεῖα μάλιστα
ἐν τῷ νηστεύοντι ὁπτα-
σθῆναι, καὶ ἐν τῷ ἐταίῳ, καὶ
ἐν τῷ σώματι, τῆς χάριτος
εὐσυν. ὁμ. γ.

133. Νηστεύεις; δι' ἑξόν
μοι διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ.
ποιῶν ἔργων φῆς; εἰ δὲ ἴδης
πίνοντα, ἐλέησον· εἰ δὲ ἴδης
ἐχθρὸν, καταλλάγηθι· εἰ
δὲ ἴδης φίλον, εὐδοκίμῃ.

nici hominem dixerunt
esse * animal rationale,
mortale. Hom. II.

128. * Mens hominis
[est] ipsius ala. Hom. II.

129. Homini non in
natura corporis arma re-
posuit, sed extra corpus;
demonstrans quod a-
nimal mite sit homo,
& quod non semper
horum usus armorum.
Hom. II.

29. De Jejunio.

130. **I**ejunium non tan-
tum ciborum, sed
& peccatorum abstin-
tia. Hom. 3.

131. Iejunium medi-
cina est. Hom. 3.

132. Maxime oportet
tria in jejuniis cōsiderare,
1. Anni tempus. 2. Cor-
poris temperiem. 3. Re-
gionis naturam. ibid.

133. Iejunas? demon-
stra mihi per ipsa opera.
Qualia, inquis, opera?
si pauperem videris, mi-
serere: si inimicum vi-
deris, conciliare: si ami-

* Porphyr.
Isag. cap. 3.

* Ratio, vel
ratiocinatio.

cum laudabiliter agentem videas, ne inideas: Si mulierem videris speciosam, praeceas: Non enim os tantum jejundet, sed & oculus, & auditus, & pedes, & manus, & omnia corporis nostri membra jejurent. Jejurent manus à rapina & avaritia munda: jejurent oculi, instructi nunquam formosis obtutibus insilire, nec alienas curiosè pulchritudines spectare: pedes, ad illicita spectacula cursum reprimentes, Hom. 3.

134. Absurdissimum esset, à cibis concessis abstinerere, & peccata attingere non concessa. Diabolus neque edit, neque bibit, & delapsus est: Paulus & edit, & bibit, & in tertium caelum ascendit, Hom. 15.

135. Quae utilitas cum avibus quidem & piscibus abstineamus, fratres verò mordeamus & comedamus? Maledicus fraternas carnes comedit, proximi carnem mo-

τα, μὴ βασκῆναι· ἐὰν ἴδῃς γυναικὰ εὐμορφον, ὑπεβῇ. Μὴ γὰρ δὴ σῶμα νηστεύτω μόνον, ἀλλὰ καὶ ὀφθαλμός, καὶ ἀκοή, καὶ πόδες, καὶ χεῖρες, καὶ πάντα τὰ τοῦ σώματος ἡμῶν μὲν νηστεύουσιν. Χεῖρες ἀπαγῆς καὶ πλεονεξίας καταρδύνται, νηστεύουσιν. Ὁφθαλμοὶ παιδωδῶναι μηδέποτε ὀφείσιν εὐμορφοῖς ὀπτασθῆναι, μηδὲ ἀλλοτρία φειραζέσθαι καλῶν. πόδες, δρόμων τῶν ἐπὶ ταῖς ἐξένομα διατρεα ἀφιστάμενοι. ὁμ. γ.

134. Τῶν ἀτοπωτάτων αὐτῶν, τῶν βρωμάτων συγκαταρμήτων ἀφίσταται, καὶ τῶν ἀμῶντων κακωλυμένων ἀπείδει. Οὐδ' ἔφαγε, ἐδ' ἔπινεν ὁ διάβολος, καὶ κατέπινεν· ἔφαγε καὶ ἔπινεν ὁ Παῦλος, καὶ εἰς τὸ τρίτον ἔρπον ἀνῆλθεν. ὁμ. 15.

135. Τί ὄφελος ὅτ' αὐτὸν μὴ ὀρεῖδων καὶ ἰχθύων ἀπὸ τῶν φίλων, τοῦ δ' ἀδελφῆς δεικνόμεν καὶ καταδιδόμεν; ὁ κατακτείνων ἀδελφὸν καὶ ἑστὸν ἔφαγε, τίμω σάρκα τοῦ πλησίον ἐδάκε.

Δια

Διὰ τὸ το καὶ Παῦλ· εἰ-
φόβησιν, εἰπὼν· εἰ δ' ἀλλή-
λους δαίνεσθε ἰ κατεσθί-
τε, βλέπετε μὴ ἐπὶ ἀλλή-
λων ἀνέμωσθῃτε. ὁμ. γ.

136. Τὸ φαγεῖν ἀδια-
φορὸν ὄντι. ὁμ. δ.

137. Τὸ φαγεῖν ἔκα-
κώλυται, τὸ δ' ὁμῶσαι κα-
κώλυται. Ἡμεῖς δ' ἡμῶν
συγκατακλιμένων ἀπεσπάρ-
τες. ἡμῶν κακώλυμένων κα-
ταταλμῶμεν; ὁμ. δ.

138. Παρακλῆθ' ὑμᾶς,
μὴ διὰ τὸ το χαίρειν, ὅτι
ἐδαπανήθη τὸ ἡμῶν τῆς
νηστείας, ἀλλ' ἐκεῖνο σκο-
πῶν, εἰ ἡμῶν αἰσθημάτων
ἐδαπανήθη τὸ ἡμῶν, καὶ
τότε ἀγάλλεσθε. ὁμ. ιη.

30. περὶ τῆς ἀμνηστίας.

139. **Ο** μνηστῆρῶν
ἡμεῖς ἀμνηστῶν ἐργάζε-
ται. ὁμ. ιθ.

140. Πῶς βούλει τὸν
δουλοῦν ἡμεῖς σοι γα-
νῆσθαι καὶ φρεσὶν, πρὶν συν-
δῆλόν ἡμεῖς αὐτὸς
χρηστέος καὶ ἀσύγνωστος;
ἀλλ' ὕβρις ἐστὶν ὅτι οὐ συνδύ-

mordit, Propterea & Paul^{us}
terrui, [Galatas] dicens:
P Si autem vos invicem
mordetis & comeditis,
videte ne invicem consu-
mami. Hom. 3.

136. Comedere indif-
ferens est, Hom. 4.

137. Comedere non
est prohibitum, jurare
verò prohibitum est. Nos
verò concessis abstinē-
tes, prohibita audemus?
Hom. 4.

138. Vos hortor non
propterea gaudere quòd
profligatum sit jejuniij
dimidium, sed illud consi-
derare, si peccatorum
dimidium sit profligatū,
& tunc exultare. Hom. 18.

30. De injuriarum oblivione.

139. **Q**ui injuriarum
memor est,
quotidiè peccatum ope-
ratur. Hom. 19.

140. Quomodò vis
dominum facilem tibi ac
clementem, ipse conser-
vo difficilis & inexorabi-
lis? Sed contumeliam ti-
bi fecit, conservus! Et tu
Deum

Deum saepius afficis contumeliâ. ibid.

141. Iram remittere oportet & abolere. ibid.

142. Quid facilius, dic mihi, quàm homini qui te laeserit iram remittere? Num huic rei præstandæ longum aliquod iter suscipiendum? num infumēdæ pecuniæ? num alij obsecrandi? velle modo si sufficit, & ita quod te facere oportuit, bene & laudabiliter præstitisti. ib.

143. Si dicam tibi, da te jejunio, corporis imbecillitatem prætendis; si dicam, largire aliquod pauperibus, liberorum educationem, atque egestatem; si, vacato sacris conventibus, domesticas curas; si, attende diligenter ijs quæ hic dicuntur, eorumq; vim percipito, rusticitatem & imperitiā; si dicam, corrigit a-lium, respondes, non obtemperat mihi monenti, neglexit enim sæpe loquentem. Frigidæ quidem sunt excusationes istæ, habes tamē in hisce rebus aliquid quo te ex-

λατ· κὶ σὺ τὴν Θιδν ὑ-
βρίζεις πολλάκις. ὁμ. 1θ.

141. Δεῖ τ' ὀργῶν ἀφεί-
ναι κὶ ἀφανίσαι. ὁμ. 1θ.

142. Τί ἐυκολότερον
εἰπέ μοι τὸ τὴν ὀργῶν ἀ-
φείναι τῷ λευπηκάτῃ;
μὴ γδ μακρὰν ἀποδημίαν
ὄσθι στείλας, μὴ γδ χεῖ-
ματα διαπαιῆται, μὴ γδ
ἐτέρους ἐδιδραλέτω· ἄρ-
κει θελήται μόνον, κὶ τὸ
κατ' ὀρθμα τέλατ' ἔλαβε.
ὁμ. 1θ.

143. Ἐὰν εἴπω, νήπυ-
σον, ἀδίνετ' μοι πρε-
βάλλω σώματος πολλάκις·
αὐτ' εἴπω, ὅς τις πίνῃσι, παι-
δὲ θύριαν κὶ πνίαν· αὐτ'
εἴπω ῥάλαζε εἰς συνάξεις,
φροντίδας βιωτικὰς. αὐτ'
εἴπω πρεσβεῖα τοῖς λεγο-
μένοις, κὶ τόσῃ τῆς διδα-
σχῆς τὴν δυνάμιν, ἰ-
δωτεῖαν. αὐτ' εἴπω, κατ' ὀ-
ρθον ἔπερον, λόγους, ὅπ-
τε ἀκούῃ συμβεβημε-
νος, πολλάκις γδ εἰπὼν κα-
τεφρονήθην. Ψυχραὶ μὲν
αἱ προφάσεις, ἀλλ' ἔμως
καὶν τέτοις προφάσιν ἔχουσιν
εἰπεῖν· αὐτ' εἴπω, τὴν ὀρ-
γῶν ἀφείναι, ὅτε πνίαν, ἢ
ιδιωτεῖαν, ἢ ἄλλο ὅστις
ἔχεις

ἔχεις εἰπὴν, ἀλλ' ἀπογ-
νωστος αὐτῇ μάστιγα παύ-
των ὄσιν ἡ ἀμάρτια. ὁμ.
ιβ.

144. Ο' Δεσπότης αὐτίς,
ὅς δι' ἡμᾶς ἐσταυρώθη, ἵνα
σε καταλλάξῃ τῷ πατρί,
ἔδὲ σφαλίῃαι παρητήσα-
το, ἔδὲ τὸ αἷμα ἐκχεῖν·
καὶ σὺ, ἵνα καταλλαγῇς
τῷ Σωδ'έλω, ἔδὲ ῥήμα
σφείδωται βέλη, ἔδὲ πρὸς
πρὸς πρὸς δρασμεῖν; ὁμ.
ιβ.

145. Ἐνα μὲν ὁ ἐχθρὸν
ἐκκαλέσθης μὴ ἔχειν, τὸν
διαβολόν· πρὸς αὐτὸν μη-
δέποτε καταλλάττει, πρὸς
ἀδελφὸν μηδέποτε ἀπεχ-
θῶς ἔχει. ὁμ. ιβ.

146. Ἄν ἀρῇς ὀλίγα
τῷ Σωδ'έλω, πάντα σοὶ
ἀφίστην ὁ Θεός. ὁμ. ιβ.

147. Ο' Θεὸς καὶ εἰ-
κός· ἡμᾶς πρὸς ἀγαθόν,
καὶ ἐκ ἀκούμεν, καὶ ὁμῶς ἐ-
κείνῳ πρὸς ἀγαθόν· σὺ ὅ-
τι τὸν συνδουλόν σου ἀπαξιοῖς
πρὸς ἀγαθόν; ὁμ. ιβ.

148. Οὐκ ἄρκει π' μὴ

cules. Si dixero, irā mit-
te, nec egestatem, nec
inscitiam, nec quicquam
aliud afferre potes, sed
maximè incondonabile
est hoc peccatum. ibid.

144. Ipse Dominus
qui propter nos crucifix-
us est, ut te cum patre suo
in gratiā restitueret, ne-
que interfici, neq; san-
guinem[suum] effundere
recusavit, & tu, ad conci-
liandā conservi tui grati-
am, neq; verbum unum
proloqui, neque primus
accurrere digneris? ibid.

145. Vnum solum ini-
micum habere jubemur,
Diabolum. Cum Diabolo
nunquam redito in gra-
tiam, cum fratre nun-
quam inimicitias exer-
ceto. ibid.

146. Si tu pauca [debi-
ta] conservo tuo remit-
tas, tibi Deus omnia re-
mittit. ibid.

147. De^o quotidie rogat
nos & obtestatur, neque
aures præbem^{us}, & tamen
non definit obsecrare: tu
verò dedignare confer-
vum tuū obsecrare? ibid.

148. Non sat est non
gra-

gravare, aut non lædere inimicum, aut non odisse eum animo, sed perficere debemus, ut amico erga nos sit & benigno animo. Siquidem multos audio loquentes, ego cum odio non habeo, non succenseo, nihil mihi cum illo commune est. Verum hoc te Deus non iussit, nihil ut cum illo commune haberes, sed ut multa cum illo haberes cōmunia, ibid.

149. Inimicus factus amicus,

1. Deum nobis reddet propitium & benevolum.
2. Peccata nobis facile dissolvat.
3. Apud homines laudem nobis comparabit.
4. Multam nobis in vita securitatem conciliabit, ibid.

150. Si unum tantum inimicum habeamus, nominis nostri existimatio læditur, & animus noster turbatur, & conscientia tumultuatur, ibid.

λυπεῖν, μηδὲ ἀδικεῖν τὸν ἐχθρὸν, μηδὲ ἀνιδεῶς ἔχειν πρὸς αὐτὸν καὶ διανοίαν, ἀλλὰ καὶ καλῶς οὖρα σκευάζειν ἢ δίκας πρὸς ἡμᾶς ἔχειν. Καὶ γὰρ πολλοὶ ἀκούω λαλόντων, ἐγὼ δὲ ἐχθαίρω, ὃ δὲ λυπεύμαι, ὃ δὲ ἔχω π κοινὸν πρὸς αὐτὸν· ἀλλ' ὃ τίποτ' ἐμὲ λείπειν ὁ Θεὸς ἵνα μηδὲν κοινὸν ἔγῃ πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα πρὸς αὐτὸν κοινὰ ἔγῃ πολλά. ὁμ. ιθ.

149. Ο' ἐχθρὸς φίλος γινόμεσθαι,

1. τὸν Θεὸν ἡμῖν ἱλεώσῃ καὶ εὐνοίῃ πεποιήσῃ.
2. τὰ αἰσθητά ἡμῖν διδύμοι παρίστανε.
3. ὧρ' τοῖς ἀνθρώποις ἔπαινον ἡμῖν ἐργάσῃ.
4. πολλῶν ἡμῖν καὶ τὸν βίον σεξέτηται ἢ ἀσφάλειαν. ὁμ. ιθ.

150. Ἐὰν ἓνα μόνον ἐχθρὸν ἔχωμεν, βλάπτει τῆς ζωῆς ἡμῶν κατασκευασθῆναι, καὶ ἡ διανοία ἡμῶν διαταράσσεται, καὶ τὸ συνεισέτιναι. ὁμ. ιθ.

31. περὶ ὀργῆς.

31. De ira.

151. **Π**ῦρ ἐστὶν ὁ θυμὸς, καὶ παύσει σβέννυται, καὶ τὸ θυμὸν σβενδύντης καταλλαγήμην) καὶ φιλία. ὁμ. ιη.

151. **I**Ra ignis est, & facile extinguitur, & extincta ira reconciliatio fit & amicitia. Hom. 18.

152. Οὐδὲν ἕπος ἀκαρπώτα πληροῖ ἢ διανοίαν ὡς ὀργὴ δλωκεῖς ἐνδον μύροντα. ὁμ. ιθ.

152. Nulla res tanta impuritate mentem replet, quantā ira solet animo perpetuò infidens. Hom. 19.

32. περὶ προσεσχῆς.

32. De precatione.

153. **Φ**ίλω διμερόμην, ὡς ἔστιν ὁ προσέχων τὰ τοιοῦτα, ὅτι ὁ ἐντυχαῖον ὑπὸ ἀμάρτημάτων συγχώρησιν αἰτῶ, παύσει πολέμους, καὶ τῶν ῥονάτων χαίμαι κηρύσσων, πολλαχῶς τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς οἰκίας πληροῦται σε πῶς διανοίαν ἔχει, τὸ σῆματός σε ληροῦντος εἰκὴ καὶ ματῶν· καὶ τὸ πῦρ ἄπειξ, ὑδὲ δὲ, ὑδὲ τοῖς, ἀλλὰ πολλαῖς ἡμῖς πύχμεν. ὁμ. ιθ.

153. **A**Mico si loquar, cum attentione & cura illud facis, Deum verò compellans, cumque de tot peccatis veniam petens & ignorantiam postulans, oscitas sæpenumero, & genibus multoties ad humum flexis fixisque, animum tuum domi atque in foro vagari sinis, delirante interim ore tuo, multa que temerè & inaniter effutiente. Atq; hoc non semel aut iterum, sed sæpe facimus. Hom. 19.

33. De

33. De homine justo.

154. **E**tsi furor in-
stet regius,
etsi militum insidia, etsi
inimicorum invidia, etsi
captivitas, etsi orbitas,
etsi ignis, etsi fornax, etsi
innumera alia, justum ni-
hil redarguere aut terre-
re poterit. Hom. 4.

155. [Hominem] bo-
nae spei connutritum, ni-
hil in tristitiam dejicere
poterit. Quid enim quis-
piam facere possit, quo
generosum virum cogat
contristari? Auferet pec-
cunias? At habet in caelis
divitias. Patriam ejiciet?
at in caelestem civitatem
mittet. Vincula injiciet?
at habet conscientiam
solutam, & exteriorem
non sentiet carenam. Sed
interficiet corpus? at
iterum resurget. Qui
cum justo pugnat, cum
umbra tantum pugnat,
& vires suas dissolvit.
Hom. 5.

156. Iusti inexpugna-
biles, peccatores facile
superabiles. Hom. 8.

33. εἰς ἀνδράπευσις.

154. **Κ**ΑΝ θυμὸς ἡ
βασιλικὸς, καὶ
ἐπιβλή σπαρτῶν, καὶ
φθόνος ἐχθρῶν, καὶ αἰχ-
μηώσια, καὶ ἐρημία, καὶ
πῦρ, καὶ γάμινος, καὶ
μωρία θανά, τὸν δίκαιον
ἐν ἐλέγχῳ, ἢ δὲ φοβήσῃ
δυνήσῃ. ὁμ. δ.

155. Τὸν χρηστὸς ζω-
πρόμοτον ἐλπίσιν ἐν
εἰς ἀδυμίαν ἐμβλεῖν δυ-
νήσῃται. Τί γὰρ ἐργάσται
τῆς ταύτης δὲ τὸν ἡ-
ναῖον εὐδρα ἔρασι δάσῃ
λυπῶν; χεῖμα; ἀδαι-
ρήσῃται; ἀλλ' ἔχει πᾶν
ἐν τοῖς ὑδατοῖς. ἀλλὰ τὸ
πατείδος ἐκβλή; ἀλλ'
εἰς τίς αὖ πάλιν τολῇ;
ἀλλὰ δόμας σπειθήσῃ;
ἀλλ' ἔχει τὸ ζωεὶδος λε-
λυμμένον, καὶ τῆς ἔωθιν
ἀλύσεως ἐκ αἰδανέται.
ἀλλ' ἀναιρήσῃ τὸ σῶμα;
ἀλλ' ἀναιρήσῃ πάλιν. Ὅ
τὸ δίκαιον πολέμῳ, σκο-
μαχί μόνον, καὶ τίς αὐτὸ
καταλύει δύναται. ὁμ. ε.

156. Δίκαιοι ἀκαταγώ-
νιστοι, ἀμάρτυροι ἐν χείρω-
τοι. ὁμ. η.

157. Ἀν

157. Ἄν δικαίως ὕβριση
 τις ὁ λοιδορεῖν; ἂν πω-
 πῆσῃ τις, ἐκ ἀγαπητοῦ·
 ἂν ἀδικήσῃ τις, ὑπερδύχο-
 νται τῷ λευπηκότος· Ἐχ-
 θρὸν ἐκ ἐχθροῦ, μνησικα-
 κῆν ἐκ ἐπίστανται, φλυα-
 ρεῖν ἐκ ἰσότητος, ἐκ ἑμαυτοῦ
 ψεύδεσθαι, ὁπορκεῖν ἐκ
 ἀνέχον, μᾶλλον δ' ἐπεὶ
 ὁμνύειν, ἀλλὰ τίτῳ γλωτ-
 ται ἐκ μνηστῆρας ἂν ἐλοι-
 ποῦντες, ὁ ὅρκον πνέ-
 ῃ ἀπὸ τῆς σφύματος ψεύδεσθαι.
 ὁμ. θ.

157. Si quis iustis cōtu-
 meliam fecerit, non con-
 vitiantur : si quis percus-
 serit, non agrè ferunt :
 si quis injuriam intulerit,
 pro his qui se læserint,
 orant : inimicum non
 habent, iniuriam memi-
 nisse non norunt : men-
 tiri non didicerunt, pe-
 jerare non sustinent,
 quinimò nec jurare : sed
 linguam excidi mallent,
 quàm ullum ex ore jura-
 mentū emittere. Hom. 9.

34. περὶ ὁρκῶν.

34. De juramentis.

158. ΤΙ εὐκολώτε-
 ρον τῷ μὴ ὁ-
 μνύειν; Ὡς περὶ αἱ δὲ
 τὸ κατέργασμα μόνον, ἐκ
 ἑστὶ πόνος σώματος, ἐκ
 ἑστὶ δαπάνη χρημάτων.
 ὁμ. ε. Τίτῳ ποιεῖν τῶν
 ὁρκῶν ὥς περὶ αἱ ἀπλά-
 στωμεν, καὶ τοσαῦτα δὲ
 τῷ Θεῷ πικρὸν ὅστω τοῖς
 ἱματίοις ἡμεῶν τοῖς πολυ-
 τελέτεροις. Πῶς γὰρ ἐκ
 ἀτοπῶν ἱματίων μὲν ἔχοντες
 τῶν λοιπῶν βέλπον μὴ
 ἀνέχεσθαι ὥς περὶ αἱ κα-
 τὰ τῆς φύσεως ὥς περὶ αἱ
 ὥς περὶ αἱ.

158. Quid facilius
 est quàm nō
 jurare? consuetudinis
 tantum opus est : non est
 corporis labor, non est
 pecuniarum impendium.
 Hom. 5. Improbam jura-
 mentorū consuetudinem
 expellamus, & vel tantil-
 lum Deo tribuamus ho-
 noris, quantum vesti-
 mentis nostris pretiosio-
 ribus. Quomodo enim
 non absurdum est, vesti-
 mentum quidem haben-
 tes reliquis melius, ipso
 con-

continuè abuti non sustinere, Dei verò nomen ubique temerè, & ut occurrat, distrahere. Hom. 9.

159. Iuramentum & temeratum & servatum, jurantes poenā facit obnoxios, quod in nullo peccatorū alio accidere quispiam videt. Hom. 14.

160. Multum jurantem, & perjurum esse necesse est. ibid.

161. Utinam mihi liceret frequenter jurantium animas exuere, & ipsorum oculis subicere vulnera & cicatrices, quas quotidie capiunt à juramentis. Hom. 14.

162. Impossibile, impossibile, os jurare assuefactum, non continuè pejorare. ibid.

163. Si credis quòd proximus tuus verax sit homo, ne juramenti necessitatem adducas: si verò nosti quòd mentitur, ne pejorare cogas. Hom. 15.

νομα πάντα χῦ θεοῦ·
ρεῖν, ἀπὸς κ' ὡς ἐτυχε.
ὁμ. θ.

159. Ο' ὅρκος, κ' πα-
ραβαινόμενος κ' φυλατ-
τόμενος κελεύει τοῦ ἀ-
λισκομένου, ὅσοι ἐν ἑσθίῃ
τῷ ἄλλων ἀμάρτημάτων
ἴδωι τις αὖ. ὁμ. ιδ.

160. Τὸν πολυόρκον ἀ-
νάγκη ἐπιορκεῖν. ὁμ.
ιδ.

161. Εἴθε μοι δυνατὸν
ἦν τὰς ψυχὰς ἀποδύσαι
τῷ πολυόρκων κ' ὀφειπ-
νόντων αὐτῷ τὰ καύ-
ματα, κ' τοῦ μωλοπασαῖς
ἀπὸ τῷ ὅρκων καθ' ἐκά-
στου λαμβάνει τὴν ἡμί-
ραν. ὁμ. ιδ.

162. Ἀμύχανον, ἀμύ-
χανον, σῆμα μαμνητικὸς
ἀμύνει, μὴ συνεχῶς ἐπι-
ορκεῖν. ὁμ. ιδ.

163. Εἰ μὲν περὶ τὸν ὅπ
ἀληθὲς αὐτὸς ὁ πῶτος
ὅστις, μὴ ἐπαγγέλλεται ὅτι
τὴν ἀνάγκην. Εἰ δ' οἶδας
ὅτι ψεύδεται, μὴ ἀνάγκη-
σθαι ἐπιορκεῖν. ὁμ. ιε.

35. *ὅτι νεότητος.*35. *De iuventute.*

164. **Χ**Αλεπὸν ἡ
νεότης, ἐν-
είπτον, ἐν ὅλῃ ἀπαύτατον, ἀν-
ελπτόν, καὶ σφοδρὸν τέρμα Χα-
λινὸς Αἵτου. *πυρὰ πῖ: ὅτι*
ἥν' ὅλῳ τινι ἐπὶ λαμψάνο-
μῶν ἀπαύτατον, ῥαδίως ἐκ-
χρηομύσῃ. ὁμ. α.

164. **D**ifficilis res
est iuventa,
jactabilis, fallibilis, labi-
lis, & arctioris indiget
frangi. Pyra enim quæ-
dam est exteriora appre-
hendens omnia, facillè
succensa. Hom. 1.

36. *ὅτι πόνου.*36. *De labore.*

165. **Ο** ἥλιος μὲν
ἥν' ἀστρων τ'
λοιπῶν, καὶ ἐκείνου τ' ἐχέει
τ' ἡμῶν, καὶ τὰ ὑδατα
βαδίζει διαπαντός. ὁμ. 1β.

165. **S**olis cum reli-
quis syderib'
quotidie circumvolvitur,
aquæ semper moventur.
Hom. 12.

166. **Ο** ἐπίπνοος βίος
τῆς ἀρετῆς αἶνον καὶ δι-
δακτὸν ἔσται. ὁμ. κ.

166. Laboriosa vita
virtutis causa & schola.
Hom. 20.

167. Ἀργία πᾶσαν κα-
κίαν ἐκείλει. τῆς πορνε-
ρίας διδάσκαλος. ὁμ. κ.

167. Segnitie omnem
malitiam edocuit. Ne-
quitie magistra. Hó. 20.

37. *ὅτι θανάτου.*37. *De Morte.*

168. **Θ**άνατος ἀμάρ-
ταν πᾶσαν πορνε-
ύει. ὁμ. ε.

168. **M**ors pecca-
torum ma-
la. Hom. 5.

169. Ἐν τῇ ἀμάρτιας
ἀποθανεῖν, κακῶς ἀποθα-
νεῖν. ὁμ. ε.

169. In peccatis mori
malè mori est. Hom. 5.

E

170. Post

170. Post peccatorum migrationem hinc, pœna [excipit] intolerabilis, tormenta sempiterna, vermibus virulentis, ignis inextinguibilis, tenebræ exteriores, vincula insolubilia, dentium stridor, tribulatio & angustia, & æterna pœna. Hom. 5.

171. Mors somnus est & dormitio temporaria. Hom. 22.

172. Mortē timemus, quæ larva est contemptu digna : peccatum verò non timemus quod verè timendum est. Hom. 5.

173. Quid tandem mors est? Quod est vestimentum exuere. Tanquam vestimentum enim corpus animæ circumdatum est, & hoc brevi per mortem deponentes, clarius iterum resumemus. Quid tandem est mors? peregrinatio ad tempus, somnus longior * solito. Adeò ut si mortem timearis, somnū etiam timeas. Hom. 7.

174. Mors nomen solum est, re privatum. Ni-

170. Ματὰ τίνω ἤμ' αἰμῶντων ἐπιβέν α-ποδημῶν, κόλασις ἀφόρητος, πικνεῖαι ἀθάνατοι, ὁ σκόληξ ὁ ἰερόλατος, τὸ σκότος τὸ ὑψόπτερον, τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστον, τὰ δεσμά τὰ ἀλυτα, ὁ ἤμ' ὁδόντων βρυγμός, ἡ θλίψις, ἡ στενοχωρία καὶ ἡ αἰώνιος δί-κην. ὁμ. 5.

171. Θάνατος ὕπνός ἐστι καὶ κοίμησις προσωρεῖς. ὁμ. κβ.

172. Τὸν θάνατον δεδι-καμὴν ὁσὸν ἐστὶ ἐν κατὰ φύ-σιν τὸν προσωπίον· αἰμῶ-ντων ὅς ἐστι δεδιεκαμὴν ὁσὸν ἐστὶν ἀληθὲς φοβερὸν. ὁμ. 5.

173. Τί τίς ἐστὶ θάνα-τος; ὁσὸν ἐστὶν ἱμάτιον ἀ-ποδύσασθαι. Καθ' ὅσον γὰρ ἱμάτιον, τὸ σῶμα τῇ ψυ-χῇ περιέχει· καὶ τὸ το πρὸς βραχὺ διὰ τῆς παιδείας ἀποδυμένοι λαμβάνουσιν ἄλλο ἱμάτιον πάλιν. Τί ποτὶ ἐστὶ θάνατος; ἀπο-δημῶν προσωρεῖς, ὕ-πνός μακρότερος τῶ συ-νήθους. Ὡς εἰ δέδοικας θάνατον, φοβῆ καὶ ὕπνον. ὁμ. 7.

174. Ὀνομα μόνον ἐστὶν ὁ θάνατος, προσωματος ἔ-ρημον,

ρημον. Οὐδὲν ἐπεὶ ὄζειν
ὁ θάνατος, ἀλλ' ἢ ὕπνῳ,
καὶ ἀποδημία, καὶ μετὰ σα-
σις, καὶ ἀνάπαυσις, καὶ λι-
μὴν δ' ὄζειν, καὶ τοῦ ὄζου
ἀπαλλαγὴ, καὶ βιωτικῶν ἐ-
λευθερίᾳ φροντισῶν. ὁμ. ζ.

175. Οἱ ἐξ ὧθεν φιλό-
σοφοι ἀπαθανάτισται ἐαυ-
τοὺς ἐπ' αὐτοῦ. ὁμ. ια.

176. Ἡ τῆς θανάτου παρη-
σία τῶν ὄζων ἀπαλλαγὴ,
καὶ δρόμος ὅτι τοῦ σιφάνους,
καὶ τὰ βραβεῖα τὰ ἀποκει-
μένα πρὸς τὸν εὐσεβεῖα καὶ
ἀρετὴ ἀγωνισαμένοις ὁμ. ιη.

38. εἰς κόσμον.

177. Τὸν κόσμον ὁ
θεὸς ὑπὲρ φύ-
σεως ἀπολαύειν συνέπι-
ξεν, καὶ ὅς ἐναντίων αὐ-
τῶν συνέπικεν, θερμῶ καὶ
ψυχρῶ, καὶ ξηρῶ καὶ ὑγρῶ.
τοῦτο θαυμάσιον. ὁμ. θ.

178. Οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπ' αὐ-
τῶν ἡμεῖς παρετήρησεν ὁ
θεός; Διὰ μὲν τῶν ἁγίων
ὅτι σιχαίνων εἰς τὴν αὐτῶν
διοργανοσύνην ἡμᾶς ἄγων,
διὰ δὲ τῆς ἀδυναμίας ἡμῶν
ἀφίει εἰς τὴν ἐκείνων
καταπίεσιν λαογέειαν;
ὁμ. ι.

hil aliud est quam som-
nus, & migratio, & trans-
latio, & requies, & tran-
quillus portus, & per-
turbationis liberatio, &
à vitæ curis absolutio.
Hom. 7.

175. Ethnici philoso-
phi seipsos immortales
facere ausi sunt. Hom. 11.

176. Mortis præsentia
laborum est liberatio, &
cursus ad coronas, &
præmia pro pietate &
virtute luctantibus re-
posita. Hom. 18.

38. De mundo.

177. **M**undum su-
pra naturæ
consequentiam Deus cō-
pegit, & ex contrarijs ip-
sum constituit, calido &
frigido, sicco & humido.
Hoc mirum. Hom. 9.

178. Vides quo modo
utrinq; nobis Deus pro-
vidit; per elementorum
quidem pulchritudinem,
nos in divinitatis suæ
cognitionem inducens;
per infirmitatē verò, non
permittens in illorū ca-
dere admirationē. Hō. 10.

E 2 179. Vta-

* i. admira-
tionem.

179. Vtraque in rem
nostram dispensat Deus,
& per pulchritudinem
in conditoris * miracu-
lum nos inducens: per
infirmi-
tatem à colenda
nos abducens creatura.
Hom. II.

39. Nemo ladi-
tia nisi
à seipso.

* i. texturam.

180. Sicut catenas
scòplicas,
si caput qui teneat habe-
ant, facile & diligenter
totam expediunt * nodo-
rum seriem: si verò fa-
ciens hoc adfit nemo, nec
exordium aggredi pos-
sunt: Eodem certè mo-
do diabolus quoque pec-
catorum nostrorum ca-
tenas neccens, nisi à lin-
gua nostra principium
caperet, ne aggredi qui-
dem posset: si verò nos
principium duntaxat fe-
cerimus, linguâ, velut
manu, iuramentum no-
bis retinentibus, cum
multa jam licentia ma-
lignam artem suam ex-
erceat, ex uno iuramen-

179. Αμφοτέρω θεῷ τὸ
χρηόμεν ἡμῖν οἰκονομεῖ
ὁ Θεός· καὶ διὰ μὲν τῆς εὐ-
λας εἰς τὸ θαῦμα τῆς πε-
ποιηκότες ἐσάγων, διὰ δὲ
τῆς ἀδυναμίας τῆς σκέδα-
σθαι κτῆσιν ἡμᾶς ἀπάγων.
ὁμ. ια.

39. Οὐδεὶς εἰ μὴ ὑφ'
ἑωτῆς βλάπτει.

180. Καθὰ ὅτε οἱ τὰς
σειράς πλέκον-
τες, αὐτὸν ἔχοντες τὸν κα-
τέχοντα αὐτοῖς τὴν ἀρ-
χὴν, μὴ ἀκείβηται ἀπα-
σαι ἐργάζοντο ἢ πλοκῶν.
αὐτὸς μὲν οὖν τὸ τοιοῦτον
ἢ ἂν ἐπιχειρήσῃ δύνασθαι
αὐτὸν τὴν ἀρχὴν· τὸν αὐτὸν
σκόπον καὶ ὁ διάβολος τὰς
σειράς τῇ ἀμνηστία τῶν
ἡμῶν πλέκων, αὐτὸν μὴ λα-
βὴ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς
γλωττίης τῆς ἡμετέρας ἢ
ἐπιχειρήσῃ δύνασθαι αὐ-
τὸν ἢ τὴν ἀρχὴν ποιησά-
μεθα μόνον, ὥστε χειρὶ,
τῇ γλωττίᾳ τὸν ἔρπον ἡμῶν
κατέχοντων, μὴ πολλῆς
λοιπὸν τῆς ἀδυναμίας τὴν πο-
νηρὰν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐπι-
δύνασθαι, ὥς ἐνδὲς ὅρκου μω-
ρίας

εἰς ζωντοὺς καὶ πλείων
ἐπιτοκίας. ὁμ. 15.

to innumera componens
& texens perjuria. Hom.

14.

181. Παρὶς μεγίστη χά-
λα γυναικός. Μᾶλλον δ'
ἐνὶ χαλᾷ γυναικός, ἀλλ'
ἢ ἀκόλαστος ὄψις. Μὴ γὰρ
δὲ τὰ πρᾶγματα διαβά-
λοιμι, ἀλλ' ἡμᾶς καὶ τὴν
ἡμετέραν ῥαθυμίαν. ὁμ. 16.

181. Forma mulieris
laqueus maximus. Imò ve-
rò non mulieris forma,
sed lascivus aspectus. Non
enim res calumniemur,
sed nos, & nostrum tor-
porem. Hom. 15.

182. Οὐδὲις ἡμᾶς ἀ-
θλίος ποιῆται δουήσεται,
εἰ μὴ ἐαυτοῦ ποιήσωμεν.
ὁμ. 18.

182. Nemo poterit fa-
cere nos miseros, nisi
nosipfos faciamus. Hom.
18.

183. Μὴ δῶμιεν τῷ
διαβολῷ τῆς ῥαθυμίας
ἕξασιν, ἐν ἀναβολῇς
πρόφασιν. Ἄν ὁ Θεὸς
ἴδῃ σε τὴν πιπρω-
μένην ψυχῇ, τὴν δι-
γυρμένην προθυμίᾳ,
καὶ αὐτὸς ζωνοφύεται
σε τῆς διορθώσεως. ὁμ.
18.

183. Ne demus Dia-
bolo, per socordiam no-
stram, potestatem, neq;
per procrastinationem,
occasionē [nos invaden-
di.] Vbi Deus * ardorem
istum animi tui viderit,
ubi excitatam prompti-
tudinē, ipse manum te-
cum admoliturus est huic
rei corrigendæ. Hom. 22.

* animam
zelo inflam-
matam.

40. πρὸ ὑπομονῆς.

40. De Patientia.

184. Ὅτε ὡς ἔπα-
λαμωρὲς ὁ
Ἰωβ ὅτε ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
οὐκ ἐβόησεν, ὡς ἦν λαμωρὲς
καὶ ἐνδοκίμος, ὅτε ἀκύναι

184. IOb non erat tam
illustris quando
ex ovium tonsura nudos
vestivit, quàm fuit clarus
& spectatus, cum audi-
ens, quòd ignis cecidis-

set, & greges omnes consumpsisset, gratias egit. Tunc humanus fuerat, nunc philosophus evasit. Tunc pauperum miserebatur, nunc Deo gratias agebat. Hom. 1.

185. Iob graviolem plagam Diabolo inflixit, cum spoliatus gratias egit, quam cum possidens miserebatur. ibid.

186. Si male patiari, benefacias: si male audias, patienter feras: si convivij afficiare, benedicas. Hom. 16.

ὅτι πῶρ κατέπεισε, καὶ τὰ θρήμματα πάντα ἀνήλασεν, ἐνχαρίσθησεν. Τότε φιλανθρώπου, εὖν ἐβλήετο φιλόσοφος. Τότε ἠλέει τὸν πένοντα, ἰδὼν δὲ διχαεῖσιν τὸ διαπύτη. ὁμ. α.

185. Ὁ ἰσὺς μέγιστα πῶρ ἐβλήετο τὸν διαβόλου ὅτε ἀδαιρεθεῖς ἐνχαρίσθησεν, ἢ ὅτε κακὴν μεθύσθῃ ἠλέει. ὁμ. α.

186. Εἰάν κακῶς πάχης, διερρατῆσης· εἰάν κακῶς ἀκούσης, φιλοσοφῆσης· εἰάν λοιδορηθῆς, διλοζήσης. ὁμ. 15.

41. De Paupertate.

41. περὶ πνίας.

187. **M**agna possessio paupertas sapienter ipsam ferentibus, thesaurus qui nequeat auferri. Hom. 2.

188. Dives omnium servus. ibid.

189. Dives infinitas ansas [occasiones adorandi] Diabolo exhibet. Hom. 2.

190. Inopia validum telum, inexpugnabile

187. **M**εγα κτήμα πνία τοῖς φιλοσόφους αὐτὴν ἐρευνῶσιν, καὶ θεσπασθεῖς ἀσφαλῆ. ὁμ. β.

188. Ὁ πλείστῳ παι. των δούλῳ. ὁμ. β.

189. Ὁ πλείστῳ μν. εἰς παρέχει λαβὰς τὸν διαβόλου. ὁμ. β.

190. Ἰσχυρὸν ὅπλον ἀκτῆμοσύνη, ἀκαταγώνιστον κατὰ

καταγόμενον καὶ πύργῳ
ἀσπίλους. ὁμ. β.

191. Χωρεῖς πνίαι· πλῆ-
τῶ ἀχρηστοί. ὁμ. ιε.

192. Μὴτε πῦρον, μίτε
πνίαν διαβάλλωμεν. Πνί-
νία γὰρ καὶ πλῆτῶ ὁπλᾶδὲς
πρὸς ἀρετὴν ἐκείτην ἐ-
ρποντα, ὡς ἐδάλωμεν. ὡπὶρ
ἐν ὁ γινώσκῃς τραπώτης, οἷς
ἀν ὁπλον λάβῃ, τὴν εἰ-
κείαν ἀρετὴν ἐπιδείνῃ,
ἔπως ὁ ἀνὰρδῶ καὶ δι-
λὰς ὑπὸ ἐκείτων ἐμποδῖ-
ς. ὁμ. ιε.

193. Ἐλεημοσύνη μά-
λιστα ὅτιν ἡ χρημάτων δε-
ομένη, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ διὰ τὴν
πνίαν μνηζόντως ἐξέλαμ-
ψε. Καὶ γὰρ ἡ πνὶς δύο
ὀβολὰς κατεβύβητα, ἀπαι-
τῶν ἀνθρώπων ἦν πνι-
στέρη, καὶ παύτας ὑπερῆκόν-
τισ. ὁμ. κβ.

194. Πλῆσις εἶ; πολ-
λὴν ὁπδείκυσσεν τὴν ἐλε-
μοσύνην· πνίης γήρονας;
πολλὴν τὴν καρτερίαν καὶ
ὑπομονήν. ἔτι γὰρ πλῆτες
κακόν, ἔτι πνία ἀπλῶς·
ἀλλὰ ὅτι τὴν πνίαν πρὸς αἰ-
ρεσιν ἤν χρωδύων ἐκεί-
την παύται γίνεται. ὁμ.
ιε.

habitaculum, & turris in-
concuſſa, ibid.

191. Sine paupertate
divitiæ inutiles. Hom. 15.

192. Neque divitias,
neque paupertatem ca-
lumniemur: Paupertas
enim & divitiæ arma
sunt ad virtutem utraq;
ferentia, si velimus. Sicut
igitur generosus miles,
quodcunq; ferrum capi-
at, propriam virtutem o-
stendit: Sic imbellis &
ignavus vtrunque impe-
ditur. ibid.

193. Eleemofyna max-
imè pecunijs eget, verùm
& ipsa per paupertatem
magis effulget: etenim
quæ duos obolos ero-
gavit, omnium homi-
num erat paupertima,
& omnes superavit. Hò.
22.

194. Dives es? mul-
tam demonstra Eleemo-
synam: si pauper factus
es, patientiæ multum &
tolerantiæ. Nec enim di-
vitiæ malum, nec pau-
pertas simpliciter, sed
juxta voluntatem utenti-
um hæc utraq; fiunt.
Hom. 15,

42. De Peccato.

195. **C**Rimen paucorum, culpa communis. Hom. 2.

196. Ne in crastinum, prorogato peccatorum [tuorum] correctionem, praeceptorum [Dei] impletionem: Cras enim istud nunquam finem habet. Hom. 19.

197. Mortem ne timeamus, sed peccatum duntaxat. Hom. 5.

198. Peccatum verè calamitas. Quid enim grave mors habet, dic mihi? Num quòd te celerius ad tranquillū portum, & pacatam illam transmittit vitam? [ideò scil. malum in se habet?]

199. Vbi peccatum, ibi procella; ubi inobediètia, ibi fluctuatio: & quatiebatur quidem Ninivitarū civitas propter peccata, quatiebatur autem navigium propter prophetæ inobedientiam. Illi igitur Ionam in mare deiecerunt, & stetit navigium: nos quoque peccatum

42. περὶ ἀμάρτιας.

195. **Ο**λίγων ἀμαρτία, κοινὸν ἔγκλημα. ὁμ. β.

196. Μὴ εἰς τὴν αὔριον ἀναβάλλῃς τῆς ἀμαρτιμάτων διόρθωσιν, τῇ ἐς ταλμᾶτων ἐκπλήρωσιν· ἢ γὰρ αὐεῖον ὑδρίπτει λαμβάνει τέλος. ὁμ. ιθ.

197. Μὴ φοβᾶμεθα θάνατον, ἀλλ' ἀμάρτιας μόνον. ὁμ. ε.

198. Ἡ ἀμάρτια ἀληθὺς συμφορὰ. τί γὰρ ἔχει θάνατος θεινόν, ἐπί μοι, ὅτε σε ταχύτερον ἐπὶ τὸ δίδον λιμὲν ὁραπέμπῃ, καὶ πλεὺς ἀπέσχωρ' ἐκείνῳ ζῶντι; ὁμ. ε.

199. Ὅπου ἀμάρτια, ἐκεῖ χειμὼν· ὅπου ὁρακὸν, ἐκεῖ κλυδωνίον. Καὶ ἐπαλ' ἐστὶ μὲν ἡ πᾶσις διὰ τὰ ἀμαρτήματα τῇς Νινευίτων· ἐπαλ' ἐστὶ καὶ τὸ πλοῖον διὰ τὸ ὁρακὸν τὸ θεορήτην. Ἐκείνοι μὲν ἔν τινι Ἰωνᾷ εἰς τὸ πλάγῳ ἔρριψαν, καὶ ἔστι τὸ πλοῖον. Ἡμεῖς δὲ τὴν ἀμάρτιαν καταποντίζομεν.

πυρρῶν, καὶ εἶσι παύτως ἡ
πύλις ὁμ.ε.

submergamus, & civitas
omnino stabit. Hom.5.

200. Τὸν ἐν αἰῶνι
ζῶντα, καὶ τὸ πλοῖον ὠφε-
λεῖ, ὅτε τὸ αἰῶνιαν ἀ-
ποθήκεον, καὶ δὲ θάλασσα
ἀπολλοῖται, καὶ δὲ θηρία δια-
φθείρει. Ἐλαβε τὸν Ἰωνα τὰ
κύματα, καὶ ἐκ ἀπὸ πίπτεν.
ἔλαβε τὸ πλοῖον, καὶ ἐκ ἀπὸ
λεν. ἀλλὰ καὶ τὸ ζῶον, καὶ
τὸ στοιχεῖον πάντα τὰ Θεοῦ
τὸ ὅραμα τὸ δὲ ἀπὸ
δωκα ὁμ.5.

200. In peccato viven-
ti neque navigium pro-
dest: sic peccato exutum
neque mare perdit, neq;
bestia consumunt. Flu-
ctus Ionam susceperunt,
& non suffocaverunt:
cætus suscepit, & non in-
teremit. Verum & ani-
mal, & elementum inco-
lume depositum Deo red-
diderunt. Hom. 6.

201. Μηδὲν φοβώμεθα,
ἀλλ' ἡ τὸ προσχερδαίει τὰ
Θεῷ μόνον. Ἡ μέγιστος κό-
λασις τὸ αἰῶνιαν, καὶ
μὴ κολαζώμεθα. ὡς περ
ἡ μέγιστη τιμὴ καὶ ἀρετὴς
τὸ μετ' ἀρετῆς ζῆν, καὶ
κολαζώμεθα. ὁμ.5.

201. Nihil timeamus
nisi tantummodò Deum
offendere. Maximū sup-
plicium [est] peccare,
etsi non puniamur: sicut
maximus honor & tran-
quillitas [optima] virtu-
tem colere, etsi punia-
mur. Hom.6.

202. Μηδὲν ὅτε φοβώ-
μεθα ὡς τὸ αἰῶνιαν καὶ
πλημμελεῖν. ὁμ.7.

202. Nihil sic timea-
mus, ut peccatum & præ-
varicationem. Hom.7.

203. Τοῦτον ἡ αἰῶνιαν,
καὶ δὲ ἐλέγχοντος ὁρα-
διδωσιν, καὶ δὲ καταργούν-
τος καταδικάζει. ὁμ.8.

203. Talis res pecca-
tum est, nullo prodit ar-
guente, nullo condem-
nat accusante. Hom.8.

204. Πῶς ὁ Θεὸς δα-
κνύει τὸν αἰῶνιαν φεύ-
γει; ἐνδὸν ἔχει τὸν ἐλαί-
ον.

204. Quomodo nemi-
ne persequente fugit pec-
cator? intus habet im-
pel-

pellentem conscientiae accusatorem, & hunc ubique circumfert: & sicut seipsum non potest fugere, sic nec intrinsicus ipsum agitantem: sed quocumque abeat flagellatur, & vulnus habet immedicabile. Hom. 8.

205. Ne audeatis [perpetrare] Sodomorum scelera, ne poenas patiamini Sodomorum. Hom. 20.

206. Puta animam esse tibi imaginem. Priusquam igitur superveniat vera spiritus tinctura, male infinitas tibi consuetudines dele, [quasi vitiorum cerussam] Hom. 22.

207. Peccatum duntaxat nos supplantat. Absque hoc nec ipse Diabolus nos quippiam laedere poterit. Hom. 22.

208. Iuxta praecipitium vadens, quamvis non decidat, tremit & saepenumero ab ipso subversus tremore decidit: ita & non procul peccata fugiens, sed secus ipsa vadens, cum timore vivit, & in ipsa labitur saepius. Hom. 15.

νον τὰ τὸν τῷ Σωηδότης κατήγορον, καὶ τὸν παταχὺ σπειρόμεν. Καὶ ὁ δαφνὶ αὐτὸν ὁ δωηδότης φεύγειν, ὅπως ὁ δὲ τὸν ἐνδεδειγμένον ἐλαύνοντα, ἀλλ' ὅπως αὐτὸν ἀπὸ μακρῆς. ὁμ. η.

205. Μὴ πολυμήνητε τὰ Σοδόμων, ἵνα μὴ πάθῃτε τὰ Σοδόμων. ὁμ. κ.

206. Νόμιστον εἰκόνα σοὶ τὴν ψυχὴν. Πρὶν ἢ τὴν ἀληθινὰν ἐπιλαβῆναι τὴν Πράξιμας βαρύνει, ὡς ἀλεῖται τὰς κακὰς ἐπιτηδεύσεις σοὶ Σωηδότης. ὁμ. κβ.

207. Ἢ αὐτὴ μόνη ὑποσκελίζει ἡμᾶς, χωρὶς ἢ ταύτης οὐδ' ὁ διάβολος ἡμᾶς βλάπτει δυνήσεται. ὁμ. κβ.

208. Ὁ δὲ χρημὸν βαδίζων, καὶ μὴ παταπίσσει, τρέμει, καὶ πολλάκις ὑπὸ αὐτῷ τῷ τρόμῳ σπείρειται κατέπεσιν. ὅπου καὶ ὁ μὴ παρέρχων φεύγει τὰς αἰσθήσεις, ἀλλ' ἐγγὺς αὐτῷ βαδίζων, ὡς φόβος βιάσεται, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὰς ἐμπίπτει. ὁμ. ιε.

209. Περί.

209. Περίριζον τὴν κα-
ρίαν ἀνάσπασον. ὁμ. ιε.

209. Vitium radicitus
revelle. ibid.

43. περὶ θειοσεβείας.

43. De Religione.

210. ΚΑΘΑΡΟΝ ὅτι τὸ

ξύδρον γίνε-
ται, καὶ τὸν καρπὸν τῆς
ἀφάτης) μὲν τῶν φύλλων,
καὶ τοῦ κλάδου πάντας
ἐκκόψῃ, τῆς ῥίζης μὴ κό-
ψῃς, ὁλόκληρον καὶ μὲν πλεί-
ον) ἀνίστα) τῆς ἐν πρε-
πείας τὸ ξύδρον. ὅτι τὸ ξύ-
δρον καὶ ἐν τῇ ῥίζῃ, ἐὰν ἡ ῥίζα
μὴ κόψῃ τῆς ἐνσεβείας, καὶ
ὁ πλῆτος ἀφαιρεθῇ, καὶ
τὸ σῶμα διαφθαρῇ, πάντα
πάλιν μὲν μείζον) ἡμῖν
ἐπαύξει τὴν δόξαν. ὁμ. δ.

210. Sicut in arbori-
bus accidit, et-
si quis fructum cum folijs
auferat, & ramos omnes
amputet radice manen-
te, tota cum maiore eti-
am ornatu arbor resur-
git: Sic quidem & in no-
bis, si pietatis radix per-
maneat, etsi divitiæ au-
ferantur, & corpus cor-
rumpatur, omnia nobis
rursus cum maiore gloria
redeunt. Hom. 4.

211. Σὺ μέλειναι τὴν
τῷ Θεῷ, καὶ αὐτὸς προνοή-
σει τὸ σὺν. ὁμ. ε.

211. Tu quæ Dei sunt
solicite cura, & ipse tuis
providebit. Hom. 5.

44. περὶ μετανοίας.

44. De Pœnitentia.

212. Δὲ τοῦτα ἔ-

πικάν ἡμῖν ἡ
αὐτοῦ, ὅτι τὸ καὶ Θε-
οῦ. ἡ γὰρ αὖ ἡμέρα φά-
νη, φησὶ, θαλάτῃ ἀπο-
θνήσκει. Καὶ πρὸς τὴν γυναῖ-
κα, ἐν λυγρῇ τῇ τῶν τέκνων.

212. DVo hæc nobis
peperit pec-
catum, Tristitiam & Mor-
tem. Quacumq; die com-
edes, inquit, morte mori-
eris: & ad mulierem, in
doloribus paries filios. Et
per

per hæc utraq; peccatum
fustulit, & à filijs matrem
deberi curavit. Hom. 5.

213. Sicut vermis ex
ligno nascitur, & illud
rodit, & comedit, suam
ab ipso originem habens:
sic Tristitia & Mors de
peccato natae sunt, &
peccatum absumunt. ib.

214. Obsecro vos &
obtestor, incumbamus in
hoc studium, ne nos au-
diamus, Viri Ninivitæ
resurgent & condemna-
bunt generationem istâ.
Quoniam cum semel au-
dissent, emendarunt se:
nos nec sæpe moniti: illi
omnes virtutis partes
adimplerunt, nos ne u-
nam: illi cum subversam
iri civitatem audissent,
timuerunt: nos cum Ge-
hennâ audiamus, non ti-
memus: illi propheticarum
monitionum expertes: nos
continuis institutionibus
edocti, & multâ gratiam
consecuti. Hom. 19.

Καὶ δὲ ἀμφοτέρων τέτων
τὴν αἰσθητικὴν ἀντίληψιν, καὶ ὑπὸ
τῶν τέτων τὴν μητέρα ἀπο-
λίσσει παρεσχάσαν. ὁμ. ε.

213. Καθὰ τὸν ὁ σκοπέλην
ἀπὸ τοῦ ξύλου πύκτεται, καὶ
κατεδίει τὸ ξύλον, καὶ σὺς
κατεδίει τὸ σέλιον παρ' αὐτῶν
τὴν ἀρχὴν ἔχον· ὅπως ἡ ψυχή
καὶ θάνατος ἐπέχθη ἀπὸ
τῆς αἰσθητικῆς, καὶ κατέραν
τὴν αἰσθητικὴν. ὁμ. ε.

214. Δέομαι ὑμῶν καὶ
ἀντιβολῶ, σπεύδω μὲν, ἵνα
μὴ καὶ ἡμεῖς ἀκούσωμεν, ὅτι
ἀνδρες Νινιδίται ἀναστή-
σουσιν, καὶ κατακτενοῦσι τὴν
γενεάν ταύτην. Οἱ ἐκεί-
νοι μὲν ἀπαξ ἀκούσαντες
κατέρωθον, ἡμεῖς δὲ πολ-
λὰς. ἐκεῖνοι ὁλόκληρον
ἀρετὴν, ἡμεῖς δὲ ὡς μέρες
ἀρετῆς· ἐκεῖνοι καταστα-
θεῖναι ἀκούσαντες ἐφοβήθη-
σαν, ἡμεῖς δὲ ἐπεὶ γενναίαν
ἀκούοντες φοβούμεθα· ἐκεῖνοι
προφητικῶν ἢ μεταχόντων,
ἡμεῖς δὲ (ὡς χάρις ἀπο-
λαύοντες διδασκαλίας καὶ
πολλῆς τῆς χάριτος. ὁμ.
19.

45. Θεὸς ὅς ἐστιν ὁ Θεὸς
ἐν τῷ ὄντι.

45. De Præceptis Dei.

215. Ἰμάτιον χρυσοῦν
καλὸν μὲν ὅτι καὶ
ὀφθαλμοῖς, πολλὸν δὲ πλεον
ἡμῖν φαίνεται. Θεοκρί
νον ἡμῶν τὸ πῶματι
ἔστω καὶ αἱ τῷ Θεῷ ἐντο
λαί, καὶ αἱ μὲν εἰσι καὶ ἐ
πιανεμόμεναι, πολλῶν ἢ καλ
λίας φαίνονται κατὰ τὸν
ὄμ. ε.

216. Τό τε ἀνθρώπων
ἡ δια τῶν ἔργων ἐπίδειξις
καὶ τὸ δευποπινὰ τὰ κατὰ
ἐκ τῶν ὁμ. β.

217. Ἀκούσον τοῦ Θεοῦ ἐν
τῇ ἐντολῇ, ἵνα καὶ αὐτὸς
ἀκούσῃ σὺ ἐν τῇ προσευ
χαί. ὁμ. 18.

218. Οὐχ ὁρᾷς, πῶς
αἱ γυναῖκες, καὶ τὰ μικρὰ
παιδιά ἐν τῇ φυλακῇ με
γάλῃς εὐαγγελίας ἔξαρ
τῶσι τοῦ τραχήλου, καὶ παι
ταχὺ φειθέουσιν, ὅπως
αὐτὰ ἀπώσιν; οὐ τὰ περὶ
γίγματα τοῦ εὐαγγελίου καὶ
νόμοι ἐγγεγραμμένοι ἐν τῇ δια
νοίᾳ. ὁμ. κ.

215. **A**Vreum vesti
mentum pul
chrum quidem est etiam
cum videtur, multò pul
chrius autem nobis vide
bitur nostro circumposi
tum corpori: Sic & Dei
mandata pulchra quidem
sunt, etiam cum laudan
tur, multò autem pulchri
ora, cum & explentur,
apparent, Hom. 5.

216. * Auditionis usu
ra, [est] per opera [audi
torum] exhibitio: etenim
Dominica sunt, quæ ero
gantur, Hom. 12.

217. Tu Deum audias
in præceptis, ut ipse te
audiat in precibus [tuis.]
Hom. 15.

218. Non cernis ut mu
lieres & parvi pueri pro
magna custodia Euange
lia suspendunt, & ubique
circumferunt quocumq;
abjerint? Tu Evangelij
mandata & leges mente
describas, Hom. 20.

* i. auditus
monitionis.

46. De Providentia.

219. **V**oluntas Dei
omnium re-
rū vinculū est. Hom. 10.

220. Quis omnia con-
junxit? Quis convinxit?
Quis conservat? volun-
tas Dei. ibid.

221. Non cernis quo
modo corpus hoc ani-
mā avolante defluit, &
tabescit, & perditur, & in
suum quodque elemen-
torum terminum rever-
titur; Hoc ipsum profe-
ctō & in ipso fieret mun-
do, si virtus ipsum conti-
nuē gubernans, ipsum
propria providentia de-
stitutum reliquisset. ibid.

222. Sapientiam &
providentiam Dei ado-
rare oportet. Hom. 11.

223. Admirare & ob-
stupescere varietatem ope-
rum Dei, & propter hæc,
optimā artificem Deū.
Hom. 12.

47. De Proximo.

224. **C**um Diabolo
solo nihil

46. περὶ προνοίας τοῦ Θεοῦ.

219. **Π**αντων δεσμός
μνεται ἡ τοῦ
Θεοῦ βούλησις. ὁμ. 1.

220. Τίς τὰ πάντα συν-
ήγαγε; τίς συνέδεσε; τίς
διακροτεῖ; ἡ τοῦ Θεοῦ βού-
λησις. ὁμ. 1.

221. Οὐχ ὅπως πῶς τὸ
τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀπο-
στάτης διαρρεῖ καὶ μαραίν-
ται, καὶ ἀπολλύεται, καὶ ὥστε
τὴν οἰκίαν ἔκαστον τῶν στοι-
χείων ἐκπεριέρχεται λήξειν;
τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ
δε ἐχθρῶτος αὐτοῦ κόσμου, οἱ
καταλείπουν αὐτὸν ἐρημον
τῆς οἰκίας προνοίας ἡ τοῦ
Θεοῦ διὰ παντὸς κυβεργῶσα
δυνάμις. ὁμ. 1.

222. Προσκυνοῦν δεῖ καὶ
σοφίαν καὶ κηδεμονίαν τοῦ
Θεοῦ. ὁμ. 1α.

223. Θαύμασον καὶ ἐκ-
πλάγῃς τιμὴν τοῦ ἔργων
πικυλίας τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ
ταῦτα τὸν ἀριστέχην
Θεόν. ὁμ. 1β.

47. περὶ τοῦ πλησίον.

224. **Π**ρὸς τὸν διά-
βολον μόνον
ἔστιν

ὡς ἐν κοινῷ, οὕτως
δὲ πῶς ἀνθρώπος ἀπαν-
τας πολλὰ ἐχορὶ κοινά.
Τῆς φύσεως ἡμῖν τῆς αὐ-
τῆς μετέχει, τὴν αὐτὴν
γῆν οἰκεῖ, καὶ τὰ αὐτοῖς
πύρονται ἔσθῃς, τὴν αὐ-
τὸν ἐχορὶ διαπότῃ, πῶς
αὐτὸς ἐν ἡμῖν ἀνθρώποις, ἐπὶ
τὰ αὐτὰ ἡμῖν παρακαλεῖ-
ται ἀγαθὰ. οὐ. α.

225. Διανέστησον τὸν
πλησίον σου κατεπιπτόντα,
καὶ διὰ ῥημάτων καὶ διὰ
θεσγμάτων, καὶ δι' ὀπι-
κειάς καὶ διὰ σφοδρότη-
τος· ποικίλον ἔστω τὸ φάρ-
μακον. ὁμ. γ.

226. Βέλει διορθῶσαι τ
ἀδελφόν; δειψουσιν, ἄξιαι
πρὸ Θεοῦ, καὶ πρὸς τὴν λαῶν,
ἐργάζονται, συμβέλλουσιν,
ἐργαζέσονται. ὁμ γ.

227. Ἐπειδὴ τὰ τ' ἁπλοῦς
 οὐκ ἔστι τι βλάπτειν ἢ
 τὰ ἡμέτερα, ἡμεῖς ἐπείρου
 φυλάττωμεν. ὁμ. 13.

228. Ὡς αὖτε ἡ μέλιττα
 πῶτας φεύγει·) καὶ ἀνι-
 μῶνας, ἵνα ἐπιμύω. ἐπεὶ
 ἔλασεν αὖτε τράπεζαν·
 ὅπου καὶ οὐ πόνησεν ἀνθρώ-
 πῳ, καὶ ἄν' ἡμέματα συλλέξῃς,
 εἰς ἐπὶ τοῖς λαοποιήσων·

cōmune habeamus: cum omnibus autem hominibus multa habeamus cōmunia. Eiusdem enim naturæ participes sunt, eandem habitant terrā, eisdemque aluntur nutrimentis, eundem habent Dominum, easdem ceperunt leges, ad eandem nobiscum bona inuitantur. Hom. 1.

225. Proximum tuum
lapsurum erige, & per
verba, & per facta, & per
lenitatem & vehementi-
am; varia sit medicina.
Hom. 1.

226. Vis fratrem corrigere ? Lachryma, ora Deum, ^b ex corde apprehensum admone, consule, exhortare. Hom. 3.

227. Quoniam proximo-
rum res acutiùs vide-
mus quàm nostras, nos
alios custodiamus. Hó. 11.

228. Sicut apes circumvolat omnia prata ut promptam alij præparet mensam : Sic & tu fac homo, siue pecunias congreges, in alios expende : siue doctrinæ verba habes.

a non
negotio.
b privata.

beas, ne defodias. Hom.
12.

229. Aranea laborat
& fatigatur, & tenues per
parietes extendit textu-
ras, omnem mulieris sa-
pientiam excedentes; sed
est ignobile animal, quo-
niam opus ejus nobis
nullatenus est utile. Ta-
les sunt sibi laborantes,
& se defatigantes. Hō. 12.

230. Fidem in Deum,
charitatem in proximum
ostendamus. Hom. 17.

48. De Psalmōdia.

231. **P**salms comes
optimus. Hō. 22.

49. De Rege.

232. **R**ex summitas
& caput est
omnium hominum [sub
illius ditione]. Hom. 10.

50. De Sacerdotis ar-
matura.

233. **H**abet Sacer-
dos justitiæ
Thoracem, habet & lori-

κἀν λόγῳ διδασκαλίᾳ
ἔχῃ, μὴ κατ' ὀφθαλμὸν. ὁμ. ιβ.

229. Ὁ ἀράχης πνέει
κὶ ταλαιπωρεῖ, κὶ λεπτὰ
διατείνει κτ' τὸ τείχεος
ὑψίσματα πᾶσαι γυναῖκες
σοφίαν ὑπερβαλλόντα, ἀλλ'
ἐστὶν ἄπικτον τὸ ζῶον, ἐπειδὴ
τὸ ἔργον ἡμῖν ὠφέλιμὸν ἔστι
σιν. Τοιοῦται εἰσὶν οἱ ἐμ-
ποῖς χέκοντες κὶ ταλαι-
πωρῆμενοι. ὁμ. ιβ.

230. Πίστην θεῷ ἔ-
χοντες, ἀγάπην θεῷ τὸν πλησίον
ὁππότε ἐξάμειβα. ὁμ. ιζ.

48. περὶ Ψαλμῳδίας.

231. **M**εγας Ψαλμῳ-
διστῆς. ὁμ. κβ.

49. περὶ βασιλείας.

232. **B**ασιλεύς ἐστὶ κε-
φαλὴ κὶ κορυφὴ
τῶν ὅλων τῆς οἰκουμένης αὐ-
τοῦ κράτους. ὁμ. β.

50. περὶ τῆς παστορίας
τῆς ἱερέας.

233. **E**χει ὁ ἱερεὺς θο-
ράκα τὴν τῆς
δικαιοσύνης, ἔχει κὶ ζώνην
τίαν

τὴν ἀπὸ τῆς ἀληθείας, ἔχει
καὶ ὑποδήματα πύργου σιμνά
τὰ ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου τῆς
εἰρήνης· ἔχει καὶ μάχαιραν
ἐκ ἀπὸ τοῦ σιδήρου, ἀλλὰ τὴν
ἀπὸ τοῦ πνεύματος· ἔχει δέ-
φαρον ὅτι τῆς καρτῆς κείμε-
νον. Λαμβανέτω αὐτὴ ἡ παι-
τευρία, σιμνά τὰ ὅπλα,
μεγάλη ἡ παύρησία, πολλὴ
ἡ ἰσχύς. ὁμ. γ.

cam veritatis, habet &
calceamenta valde vene-
rabilia ab Euangelio pa-
cis: habet & gladium non
ex ferro, sed à spiritu:
habet & coronam capi-
ti impositam. Splendida
hæc armatura, magna
[loquendi] fiducia, mag-
na vis. Hom. 3.

51. περὶ ἁγίων ἀνθρώπων.

51. De Sanctis hominibus.

234. **Ω**ς περὶ τῶν ἁγίων
ἡ ἀρετή. ὅτι
τὰ ῥήματα αὐτῶν μόνον,
ὡς καὶ τὰ σώματα, ἀνὰ καὶ
αὐτὰ τὰ ἱμάτια πάντοτε
δοτεν αἰδέσμενα. ὁμ. η.

234. **O** Quanta Sā-
ctorum vir-
tus! Non sola ipſorum
verba, neque corpora, sed
& ipsa indumenta undi-
que sunt venerabilia.
Hom. 8.

52. περὶ τῆς ἱερός γραφῆς.

52. De sacra scriptura.

235. **M**ὴ τὰ νομίζο-
μενα εἶναι φιλά-
καρῶν νοήματα πα-
ρατρέφοντα. Τῆς γὰρ ἀπὸ
τοῦ πνεύματος χάριτος δοτεν
καὶ τὰ ὅλα. Πνεύματος ὅ-
ς χάρις ἐδίδωκεν δοτεν μικρὰ
καὶ εὐτελές. Μὴ πίνω
παύρηως ἀκούσαντες. Οἱ
μεταλλικῶς ἐφώνησαν γυν,
ὅτι τὰς μάλας τὰς χάριτας

235. **N**E prætermi-
tamus Scriptu-
rarum sententias quæ te-
nues esse putantur. Nam
& ipsæ de Spiritus gratiâ
sunt: Spiritus auté gratia
nunquam parva est & vi-
lis, sed magna & mirabi-
lis, & dantis munificen-
tiâ digna. Ne igitur otio-
sè adiamus. Quoniam

F &

& metallicam terram excoquentes, postquam in caminum ipsam iniecerint, non tantum auri massas tollunt, sed & parvas * bracteolas, multa cum sedulitate colligunt. Quoniam igitur & nos aurum Apostolicis haustum metallis excoquimus, non in fornacem jacentes, sed in animæ nostræ cogitationes immittentēs: non flammam accendentes, sed ignem spiritus excitantes, & parvas micās cum diligentia colligamus. Licet enim breve sit verbum, multa tamen est virtus. Quoniam & genimæ non in corporis mole, sed naturæ pulchritudine pretium habent: sic & scripturarum lectio. Hom. 1.

236. Sicut radium vincere possibile non est, nec domi concludere: Sic neque prædicationis verbum. Et quod multò amplius est, doctor γ vincit erat, & 2 verbum volabat. Hom. 16.

ἀναεργόν, ἀλλὰ καὶ τὰ μικρὰ ψήγματα καὶ πολλῆς συλλέγουσι τῆς ἀκρίβειας. Ἐπεὶ ὅν καὶ ἡμεῖς χρυσίον ἐν ὧν ἀπὸ τοῦ μεταλλῶν ἀνελόμενοι τῷ ἀποβολικῶν, ἐκ εἰς χρυσόπτερον ἐμβάλλοντες, ἀλλ' εἰς τὴν διαίαν τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ἐκδιδόντες * ἐκ φλόγα ἀναεργόντες, ἀλλὰ τὸ πῦρ τῷ πνεύματι ἀνὰ πόντους, μετ' ἀκρίβειας καὶ τὰ μικρὰ ψήγματα ἀνελόμεθα. Εἰ γὰρ καὶ βραχὺν ἢ ῥῆσις, ἀλλὰ μεγάλη δύναμις. Ἐπεὶ καὶ οἱ μαθηταὶ ἐκ ἐν τῷ θεῷ σώματος ὄγκου, ἀλλ' ἐν τῷ καλλί τῆς φύσεως τὴν * εὐπρεπὲς ἔχουσιν· ἔτι καὶ τῷ δαίμονι μαρτυρῶν ἢ ἀνὰ γὰρ σις. ὁμ. α.

236. Καθ' ὅσον ἀκίνητον εἶναι τὴν δύναμιν ἐν τῇ συγκλείσει ἐν οἰκίᾳ, ἔτι καὶ τῇ κηρύγματι τὸν λόγον· καὶ πολλὰ πλέον, ὅσον δὲ πάλιν ἐκείνου, καὶ ὁ λόγος ἐπὶ τῷ ὁμ. 15.

* ramenta.

* δριπίαι, al.

γ Dicitur de Paulo.

2 Verba Dei verè πνεύματι.

53. οὐκ ἀρετῆς.

53. De Virtute.

237. **Κ**Αν δεσμότης
ᾧς, ὅς ἐστι τὸ
σοι γίνεσθαι ἐμπόδιον πρὸς
ἀρετῶν. ὁμ. κβ.

238. Ὁ Ἀβραάμ πολ-
λὴς τιμῆς ἠξιώθη ὑπὸ τῶν
ἀγγέλων, ὅτι διὰ τὴν εὐτε-
λειαν τῆς οἰκίας, ἀλλὰ διὰ
τὴν πολυτέλειαν τῆς ψυ-
χῆς. ὁμ. β.

239. Τὸτο μάλιστα τὸ
μέγιστος ὅτι τῆς ἀρετῆς,
ὅτι ὅτι πλεονεξίας,
ὅτι δόξης, ἢ καὶ αὐτοῦ πνός τῶν
παρόντων ἔχει χεῖρας,
ἀλλὰ ψυχῆς μόνως ἡμα-
σμένης, καὶ πλέον ὅτι ὁπ-
τητῆ. ὁμ. κβ.

240. Τί ὄρεται τῆς
ἐξωθεν εὐπρεπείας, ὅταν
ἐνδον μεγάλη τῆς ἀρετῆς
πενία; τί βλάσφημο τῆς
ἐξωθεν πνίας, ὅταν ἐνδον
μέγας τῆς ἀρετῆς πλεονεξίας
ἀπόκει; ὁμ. η.

241. Ἀρετὴ καὶ τὸν πο-
λεμικὸν ἔχει θαυμαστὰς καὶ ἐ-
παινήτας. ὁμ. ε.

242. Τὴν ἀρετῶν, καὶ
μὴ μετὰ τὴν αὐτῶν, ἐπαι-
νῶμεν. ὡς περὶ τὴν χαρίαν

237. **E**tsi captivus sis,
nec hoc tibi im-
pedimentum est ad virtu-
tem [tendenti]. Hom. 22.

238. Abraham multo
honore dignus habitus
est, non propter domus
vilis, sed propter a-
nimi ornatum. Hom. 2.

239. Hoc est virtutis
maximum, quod non di-
vitijs, non potentia, non
gloria, non alia quapiam
talium rerum opus habet,
sed anima tantum sanctifi-
cata, & nihil amplius re-
quit. Hom. 22.

240. Quænam utilitas
[est] exterioris ornatus,
cum intus sit magna vir-
tutis inopia? Quæ pau-
pertatis noxa, cum intus
magnæ virtutis divitiæ
reponantur? Hom. 8.

241. Virtus vel ipsos
hostes [suos] laudatores
habet & admiratores.
Hom. 6.

242. Virtutem licet
ipsam non assequamur,
commendamus: sicut vi-
cissim

cissim vitium, licet operemur, odinus. Hom. 13.

243. Virtus laboriosa esse videtur per nostrum duntaxat neglectum. Hom. 17.

244. Virtus sublimior est & divitijs, & cunctis adversis. Hom. 13.

245. Virtus dignitas est, & tutela [civitatis.] Hom. 17.

Non locus, sed morum qualitas salutem & pacem affert. Hom. 6.

καὶ ἐργαζάμεθα, μὴ οὐδὲν.
ὁμ. 17.

243. Ἡ ἀρετὴ ὥστε καὶ ἡμῶν ὀλιγοῦσαν μόνον ἐπίπουσεν ἡ δόξα.
ὁμ. 17.

244. Ἡ ἀρετὴ ὑψηλότερα γίνεταί καὶ τῶν χρημάτων, καὶ τῶν λυπηρῶν ἀπάντων. ὁμ. 13.

245. Ἡ ἀρετὴ ἀξίωμα καὶ ἀσφάλεια. ὁμ. 13.

Οὐχ ὁ τόπος, ἀλλ' ὁ τρόπος σωτηρίαν φέρει καὶ κλῆροσιν. ὁμ. 5.

54. De visu.

246. **V**isus sensus est auditu certior & clarior. Hom. 9.

54. περὶ ὀφθαλμοῦ.

246. Ἡ ὄψις ἀκριστερὰ καὶ πιστοτέρα καὶ σαφέστερα. ὁμ. 9.

55. De vita presenti.

247. **V**is discere quare bonum sit præsens vita quia futura nobis vitæ materia efficitur & occasio, & certamen coronarum * illic habendarum. Hom. 6.

55. περὶ τῆ παρούσης ζωῆς.

247. Βούλει μάθεῖν διὰ τί καλὸν ἢ παρούσα ζωὴ; ὅτι τῆς μελλούσης ζωῆς ἡμῶν ὑποδείξις γίνεταί, καὶ ἀφορμὴ καὶ σκάμματα τῶν ἐκείνῃ σφαιρῶν ὁδοῦ. ὁμ. 6.

* i. in cælo.

56. πει τὸ πειρασμὸν.

56. De Tentatione.

248. **A**κουσὼν τὴ φωνὴν
 ὁ Χριστὸς πᾶς
 ὅστις ἀκούσῃ μου τοῦ λόγου
 τούτου, καὶ ποιῇ αὐτὸν, ὁ-
 μοιωθήσεται ἀνδρὶ prudenti ὁ-
 στίς οἰκοδομεῖται τὴν οἰκίαν
 αὐτοῦ ἐπὶ τῇ πέτρᾳ, καὶ κα-
 τίβη ἡ βροχὴ, καὶ ἡλῶν
 οἱ ποταμοί, καὶ ἐπνέσαν οἱ
 ἀνέμοι, καὶ περιστρέψαν τὴν
 οἰκίαν ἐκείνην, καὶ ἔκ ἐπισσε-
 τε δευαλίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν
 πέτραν. Καὶ πάλιν ὅστις
 ἀκούσῃ μου τοῦ λόγου τού-
 του, καὶ ἐ ποιῇ αὐτὸν, ὁ-
 μοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ
 ὅστις οἰκοδομεῖται αὐτοῦ ἐπὶ
 τῇ ἁμμοῦ, καὶ κα-
 τίβη ἡ βροχὴ, καὶ ἡλῶν
 οἱ ποταμοί, καὶ ἐπνέσαν οἱ
 ἀνέμοι, καὶ περιστρέψαν τὴν
 οἰκίαν ἐκείνην, καὶ ἐπίσταν,
 καὶ ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.
 Ὁρᾷς ὅτι ἔχ' αἱ τῶν πει-
 ρασμῶν περισβολαί, ἀλλ'
 ἡ τῶν οἰκοδομῶν ἀνοία,
 τὴν πᾶσιν ἐπίσταν; καὶ γὰρ
 δεκτὴ βροχὴ, καὶ ἐσταύδα
 βροχὴ. καὶ κατὰ ποταμοί, καὶ
 ἐσταύδα ποταμοί. καὶ κατὰ
 πνέματων περισβολαί, καὶ
 ἐσταύδα τὸ αὐτὸ τῶτο.

248. **A**Vdi quid di-
 cat Christus:
 Quicumque audit hæc
 mea verba, & facit ea, as-
 similabitur viro pruden-
 ti, qui ædificavit domum
 suam super Petram, &
 descendit pluvia, & vene-
 runt flumina, & flaverunt
 venti, & irruerunt in do-
 mum illam, & non ceci-
 dit: fundata enim erat
 super Petram. Et rursum:
 omnis qui audit hæc mea
 verba, & non facit ea, as-
 similabitur viro stulto, qui
 ædificavit domum suam
 super arenam, & descen-
 dit pluvia, & venerunt
 flumina, & flaverunt ven-
 ti, & irruerunt in domum
 illam, & cecidit, & erat
 ruina ejus magna. Vides
 quod non tentationum
 inflictus, sed ædificantium
 stultitia ruinam fecit?
 Etenim illic pluvia,
 & hic pluvia: & illic flu-
 mina, & hic flumina: &
 illic ventorum incurfus,
 & hic idem: & ille ædifi-
 cavit, & hic ædificavit:

& eadem ædificatio, &
eædem tentationes, sed
non idem finis, quoniam
non idem fundamentum.
Non enim tentationum
natura, sed ædificantis
imprudencia ruinam fe-
cit. Hom. 4.

καὶ αὖτις οἰκοδομοῦν, καὶ
ἐστὶν αἰκοδομοῦν· καὶ ἡ αὐτὴ
οἰκοδομὴ, καὶ οἱ αὐτοὶ πι-
ρασμαί. ἀλλ' ἡ τὸ αὐτὸ
τέλῃ, ἐπιδ' ἔχ' ὁ αὐτὸς
θεμέλει. ἡ γὰρ τῆς πι-
ρασμῶν ἡ φύσις, ἀλλὰ τῆς
οἰκοδομήσαντος ἡ αἰτία τῇ
πᾶσιν ἐπείνουν. ἡμ. δ.

FINIS.

Annotatiunculæ.

Θλίψις] Multa mala in se complectitur: φυλακῆς, αλύσει, ἐξορίας, καὶ ὅσα πινῶντα, θυμὸν καὶ ἔργον; custodias, catenas, exilia, furorem & iram, & quæcunque sunt ejusmodi. Suid. Atque ideo dicitur, πικρὰ πινωεία, acerba potio. Suid. Generaliter sumitur pro qualibet afflictione, Io. 16. 33. In mundo θλίψιν, i. persecutionem, habebitis: ad verb. pressuram. θλίψις enim specialiter sumitur pro opprobrio. Sic apud Phocyl.

— καὶ θλίβε πῶντα, pauperem ne opprimas. θλίβω, aliquando, arctè teneo, apud Musæum,

— θλίβων ῥοδονειδέα δακτύλα κέρως.

θλίβω unde? a θλάω (vt Etymologo placet) frango. Hinc, afflictus, dicitur fractus animo: atque ita undique constrictus vt nesciat quò se vertat. Sic ergo afflictio hæc, θλίψις, confringit: &, (vel Apostolo explicante) constringit, obsidens quasi & compingens, Rom. 2. 9. θλίψις καὶ στενότητα, tribulatio & angustia, &c.

Δεῖγματα] Specialiter manipulos in agro collectos notat: a δεῖξω vel δρᾶτ'ω, manibus prendendo. δεῖσιν vel δρᾶναι εἶναι est ita tenere quidpiam, ut non elabatur. 1 Cor. 3. 19. de Deo Apost. Sic: ὁ δεξαμένης τοὺς σοφούς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν, comprehendens sapientes in astutia eorum.

Θορυχόν] Molestum & onerosum. θορυχὸς & ἐπαχθὸς, ap. Suid. pro cod. sumuntur. Hinc Aristot.

Ethic. lib. i. molestos quosdam & pertinaces sui temporis philosophos appellat, σοφιστὰς, qui parati erant jure an injuria, εἶσιν διαφυλάττειν. Philosophos vero magis ingenuos & ratione ductos, χαιῖντας nominat ibid.

Ὀδύνη] Etymol. deducit ὀδῶν τὸ εἶναι τὸ πῶμα καὶ τὸ ψυχόν. Suid. πόνον appellat, seu dolorem cum labore conjunctum. Laborare enim est agrotare, ὀδύνη verò & agrotationem & agritudinem innuit. Proprie dolor est parturientium. Synecdochicè accipitur pro quolibet vehementi dolore. Quid purpureus Epulo de se? * ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ, Crucior in hac flamma.

Gal. 4. 19.

* Luc. 16. 24.

Ρύμη] ὁπὸ τῆς ρύειν, a fluendo, ut ρύμη sit q. impetuofus fluxus: hic violentam incursionem sonat. Metaphorâ ab impetu aquarum ductâ. Hinc [ruina] Lat. vox videtur deducta. Impetus enim ten pe statis dicitur apud Virgil. cœli ruina. Æneid. & Roma erit ruina: Ρῶμην μὲν ρύμη ἐπετυ. Hemistich. Sibillinum, quod etiam habet Bright. in Apocal. cap. 13. Habet Chryf. hanc phras. ρύμην γλώττης χαλινόν, i. in petum & petulantiam linguæ frangere. Hom. 22. Hanc Metaphorâ Iacobus usurpavit cap. 3. v. 2. 3. & 8. linguam vocat ἀκατέχατον κακόν, malum quod coercere, vel magis ad verbum, cohibere non possis. vulgata interpretatio, sic, malum inquietum. minis rectè.

Πιέζου] ἀίρειν, quod significat vim flatuum, ῥίπται ἀνέμων, ventorum flatus. Etymol.

Στερόμετρα] στερός à σῆναι. Corpora quædam mathematica dicuntur στερόα vel στερεά; inde Στερομετρία, Geometrix pars specialis quæ de mensuratione solidorum tradit.

Ευλαβεία] ab εὖ & λαβὴ prehensio. εὐλαβεία, cauta prehensio seu apprehensio rerum. usurpatur pro prudentiâ. Qui enim rectè apprehendit, nihil temerè

temerè facit. sic Sophoc. in *Ædipo Colon.* ἐν τῷ μαθῆν ὅτιν ἐυλάβει, in discendo est prudentia. [ἐυ ἐυλάβεια] hic sumitur pro ἐυλαβῆς, cautè, piè, religiosè, purè, cum timore erga Deum. *Εὐλάβεια* enim est *καθαρότης καὶ φόβος*, puritas & timor, ut habet Suid.

Ἀλύωμαι] *ἀλύω*, est animo concido, languco, ut is qui aberrat à via, & ut Suid. ἐν ἄλλῃ *δυσφορίῃ*, in errore malè se habet & indignatur. Et *ἐκκαχῆ*, quo verbo Apost. utitur. Dicitur, inq. Etym. *ἀλύειν*, Gal. 6. 9. qui *ἦν κακῶν λύσιν ἐκ δ' εἰσέχει*, non invenit malorum solutionem & remedium. *Ἀλύειν* (ut interpretatur Aretius in Matth. cap. 26. pag. 212.) est *ἀδυναμεῖν*, exanimari, ut Steph. rectè vertit. Rectius enim deducitur à *δαίμων*, quàm à *δῆμιος*.

Ἀλείψαι] Metaphoricè usurpatur à Chrys. à lustratoribus ductum, qui, ut fortes & agiles reddantur, unguentur. Hinc *φιλαλεῖσθαι* ap. Etymol.

Χρῖστον] idem quod *χρυσός*; *χρυσός* autem quasi *ρύσος*, à *ρύω* libero, unde *χ* prefixo, *χρυσός*. Etym.

χρυσός διδύμειος ῥύσται —
aurum à periculis liberat. idem Etym.

βατανίζω] à *βάτης*, lapis Lydius in quo aurum probatur, de quo Plin. lib. 33. cap. 8. Idem planè dicit Etymolog. ἡ *βάτης* λίθος τὸ χρυσίον δοκιμάζει, lapis aurum explorans. *βάτης* q. *βιάτης*, à *βιάζω*, violo. Hæc enim exploratio fit attritu, & maceratione. Et sic metaphoricè *βάτης* sumitur pro extremis tormentis: Luc. 16. 23. *ὡς ἀρῶν ἐν βραχίονι*, in tormentis existens: dictum de epulone. Hinc *βατανίζω*, *χρυσόν βατανίζειν*, aurum macerando probare. Qua loquend. form. lā Chrysost. usus est Hom. 1. *χρυσόν ὡς βύλες βραχίονον, ἐκ δ' ῥήσις ἐν αὐτῷ κηλίδα*, maculam, i. scoriā non invenies in eo, quantumvis maceres aut explores.

Ἀχρ-

Ἀγρυπνῆς] **ἀγρυπνέω** idem quod **ἀγρυπνῶ** (insomnis, vigilans) ex eoque ortum, pleonasmio literarum **χ**. Etymol. Hinc **ἀγρυπνέω**, vigilo. Heb. 13. 17. **αὐτοὶ δὲ ἀγρυπνεῖτε ὡς τὸ ψυχῶν ὑμῶν**, illi enim vigilant pro animabus vestris. **ἀγρυπνία**, vigilia. 2. Cor. 6. 5.

Διλωκεῶς] **ἀδιλωκεῖς** (id. quod **ἀδιαλειπῶς**, perpetuus, non cessans) ab **ἐν** un. ind. **ἐπικῆς** idem quod **ἐνωμένῳ**, unitus. hinc **διλωκεῖς**, q. **διλωκεῖς** **ἀ** **διὰ** **αὐτὰ** & **ἔχω**, ut Surf. placet, cujus cognationis est **τὸ** **ζωεχῆς**, corpus continuum, ap. Aristot. Analogicè ad actiones & motus spectat in tempore sine intercedente mora perficiendos.

Ῥαθυμία] **ἀ** **ῥαίω** & **θυμός**, mentem enim destruit, ut & corpus corrumpit.

———— *ignat. um corrumpunt otia corpus.* Ovid.

Ῥαθυμία segnitiam & remissionem animi sonat. Et sic oritur ex **ῥα** (sive **ῥαῖα**, quod Etym. innuit) & **θυμός**. **ῥα** autem particula est facilitatem arguens. Ignavus enim mentis est sequacis, & facile abducitur ab opere faciendo. & **ῥαθυμεῖν** apud Suid. nihil aliud est quàm **ἀναπαύεσθαι**, quiescere, otiosi, deliciarum, & facillima quævis animo dare. ibid.

Μεταρροία] Mentis mutationem designat, scil. post factum, **μεταρροία** & **μεταμέλεια** differunt, (utcuq; promiscuè sumantur apud Suid. & Etym.) **μεταμέλεια** propriè significat animi anxietatem & dolentiam (ut loquuntur) facti: ac proinde in vitio usurpatur: ut de Iuda, Matth. 27. v. 3. qui **μεταμεληθεὶς**, non **μετανοήθεὶς**, **ἀπέντε** **†** **ε**, pœnitentia ductus, (ut vulgat.) vel pœnitens, (ut Bez.) Non dicit, resipiscens. Doluit enim, non resipuit. * **μεταρροία** verò propriè resipiscencia audit, ea scil. animi cogitatio quæ post factum sapere nos docet. Itaque Baptista clamat, **μεταρροεῖτε**, resipiscite, ut rectè Bez. Eras. & vulgat. malè, pœnitentiam agite. Item 2. Cor. 12. 21. **μὴ μεταρροεῖτε**, non

* Vide Laët. lib. 6. cap. 29.

non resipiscentibus, id. Bez. pœnitentiam ageribus, id. Eras. & Editio vulg. minus rectè. Quæstionè, utrum pœnitentia cadat in Deum? (ἐν πατέρῃ) Suid. solvit. μεταμέλεια (inquit) πάθος ἀνθρώπου. τὸ γὰρ θεῶν, μεταμελείαι ἀμύητον: pœnitentia passio humana. Numen enim divinum est pœnitentiæ expers. Deus enim (ut est ibid.) patitur res humanas μεταβολαῖς περιπίπτειν, in mutationes incidere. Sua mutat, non se. Pœnitet Deum ratione effectus, non affectus. Factum mutat, non decretum.

Συμπεριλαμβάνει τὰ ἀρ. λογίας] Pleonasticè dictū videtur.

Λυμαίνηται] general. sumpt. interturbet: strictiùs, λυμαίνουσαι vel ἀλύμα, purgamentum, sordes:

— λύματα πάντα καθαίρειν, sordes omnes expurgavit. Il. ξ. & Il. α.

— καὶ εἰς ἅλα λύματα ἔβαλλον, sordes in mare jecerunt. Vel a λυμῇ, lues, noxa, damnum, corruptela, labefactatio. Psal. i. Apollinar. ἐδ' ὁλοῆς ἔδρησιν ἐρῖς ἐτο λυμανίης ἐν, non sedit (scil. beatus & bonus) in sedibus corruptorum. λυμαίνηται latiore sensu Chryf. accipit.

Πύρρον] πύρρον propriè strues lignorum deflagrans, (a πῦρ) hoc in loco metaph. pro ardore & vehementia afflictionis. Priùs de fornace Chryf. meminit, hic de igne quem Deus submovet.

χευμάτων] ἀπὸ τοῦ χεῖν, à fundendo: imbres enim suos & tempestates quasi effundit. Hyems pariter ab εἶν à pluendo. (ἢ ὅτι ὕων ἀνδάνει, ἐδ' ἀνέχον, Iupiter placet nec pluens, nec sustinens) Hinc ap. Ovid. pluvialis hyems. Et Vir. Georgic. i. nescivère hyemé, i. humiditatē & pluviam. A quo ὕων etiam Hyades dictæ sunt, olim nymphae, nunc stellæ in capite Tauri, ut Astronomis placet, quæ stellæ ideo dicuntur Hyades, quia tum orientes, tum occidentes, tempestates & pluvias movent. Itaque Ovid. 5. Fastor. de eis, sic:

Navita

Nascita quæ Hyadas Grains ab imbre vocat.
sed me sisto, hæc obiter.

Θέρω] à θέρω, ferveo : inde Thermæ, aquæ
æstuentes & fervidæ, quales hic habemus in Anglia.

Γαλήνη] ἀπὸ τῆς γαλᾶς, ut γαλήνη sit q. γαλάνη.
Tranquillitas enim jucundos facit: & ἡ δὲ ἔχει δῖαμα,
jucundum habet spectaculum. Erym. Quidam a γα-
λα, lac. Ut enim lac habet superficiem æquam sive
æqualiter stratam & non horrentem : Sic in tran-
quillitate aqua marina minùs est rugosa, sed æquali-
ter penè strata. Ovid. alicubi in Epistol.

—— strataque æqualiter unda.

vel à γάλα, ob placidā & puram lactis albedinem, cui
nihil atrum est permistum : Sic γαλήνη tranquillitas,
serenitas est, cui nulla nubecula est inspersa, quæ nul-
la caligine offusa. Hinc Hesiodus, ver, album appel-
lat, λευκὸν ἔαρ, .i. jucunditatem & hilaritatem affe-
rens. Et Homer. γαλήνην, λευκῶς vocat, Οδυσ. κ. ubi
de tranquillo & quieto naustathmo loquens, sic ait :

—— ἢ ἂν γὰρ ποτ' ἀέξειτο κύμα γ' ἐν αὐτῷ,
ἢ τι μέγ' ἔτ' ὀλίγον, λευκὴ δ' ἦν ἀμφὶ γαλήνη : nun-
quam enim attollitur fluctus in ipso, neque magnus,
neque parvus : candida erat circum tranquillitas.

Ἐπίσημος] rectè vertitur, insignis, Scil. qui no-
bilitatis signa seu insignia gerit. General. sumitur
pro quolibet excellenti homine virtute claro & no-
bili. Qui eo nomine notabilis est & nescibilis.

Ἐμπροσχωρεῖν] ἐμπροσχωρεῖν Suidæ est, regio-
nem amare in qua habitamus, vel in aliqua regione
velle libenter diu commorari. Sic ergo παρῆσθαι ζωῇ
ἐμπροσχωρεῖν, est ita presenti vitæ adhærere & ag-
glutinari, ut (si optio daretur) semper illa frui
velimus.

Ληΐς.] à λεία præda, vela λήθω, lateo. Fures
proprie latenter & clanculum surripiunt alio-
rum

rum bona. sed & latrones latent, & latenter adori-
untur.

———— *surgunt de nocte latrones* Hor. Epist.

Et Virgil. Eclog. ——— *Tu post Carecia latebas.*
de pastore dictum, alterius pastoris oves suffurari
prompto.

Φθόνος ἢ Erymol. q. φθόνος : ἡ ἐφθάρη, idem author
deducit. quia invidus prævenire gestit, & laudem
omnem alijs præripere nititur. Vicinos extinctos
cupit, & (ut Comic.) ex alienis incommodis suum
capit commodum. breviter, μέν ἐν θανάτῳ, in mor-
te manet, i. Ioh. 3. 14. inferni fauces ipsum jamjam
concluserunt. Quare ? quia fratrem suum odio ha-
bet. Qua ratione homicida factus est, αὐθροπικτό-
ς, i. Ioh. 3. 15. Qui enim invidet, odit ; qui odit,
occidit. Itaque rectè & commodè conjunxit Aposto-
lus Rom. 1. v. 29. φθόνον καὶ ἐχθρόν. Malum hoc Ca-
tholicum est, & grassatur undique. Vnde ortum est
illud proverb. Italic. de quo meminit Durus de Pas-
colo, in suo Aulic. Politic. Definition. 81.

Se la invidia fosse una febbre,

Tutto il mondo morirebbe.

Tu igitur,

Aude animo invidiam contemnere, non nocet illi

Quem petit : auctori sed nocet illa suo.

Ibid. Mores istos ferinos apage. Non minor imbe-
cillitas est invidere, quàm ignorare. Sententia illa
Divi Basilij illustris est, quam habet Orat. 18. Ethic.
ex Concion. habita Lacizis : πολλά μὲν ὄντι τῇ κα-
καρίᾳ καὶ : ἐν δὲ χεῖρισμον, ὅτι κακὸν ὄντι τῇ καλῇ-
μύνῃ : in invidia plurima insunt mala: utile verò uni-
cum, quòd ipsi possidenti perniciofa sit.

Aut si metrum velis.

Οὐ θόνος ὄντι γάρ μιν, ἔχει δὲ πάλιν ἐν αὐτῷ :

Τῇ καὶ γὰρ ἐθονεῶν οὐματι καὶ κραδίῳ.

Grande

*Grande malum invidia est; tamen hoc bonitatis in illa est;
Cor etenim oſorum decorat, atq; oculos.*

Anthol. lib. 1. cap. 83.

Ελεμοσύνη] ab ελεῖν misericordia, idemque ſonat. adeo ut non donum tantum, ſed & donantis affectum notat. Itaque qui pauperibus Eleemoſynam Pharifaicè largitur in frequenti foro, non dat, ſed venditat: nec minùs videri, quàm dare cupit.

Ελπίς περιέμενον] elegantiffima loquendi formula. Eadem penè uſus eſt Chryſoſt. Homil. 17. ut videre licet Senten. 31. ἐλπίδι κυριζόμενοι, & ἐλπίδι περιέμενοι. Spem, animæ nervum & alam appellat; alam, qua ſubvolamus: nervum, quo ſubiſtitimus. Ovid.

*Spes bona dat vires, animum quoque ſpes bona firmat,
Vt vere ſpe vidi qui moriturus erat.*

Breviter. Spem, vitæ nutricem, omniſque ſolatiij fontem ſtatuiſmus. Nec peccatum magis deprimit, quàm ſpes erigit. Itaque Naz. Orat. eis τὴν προπάντια, &c. ſic ait: Χεῖρὲς ἐν σπικί, τρέμου καὶ χαρᾷ ἀγαλλιάσθι: τρέμου, διὰ τὴν ἁμαρτίαν: χαρᾷ, διὰ τὴν ἐλπίδα: i. Chriſtus in carne, tremore & gaudio exultare: tremore, propter peccatum: gaudio, propter ſpem. Spem & Fidem Chytraus optimè diſtinxit: Fides inuetur verbum rei: Spes rem verbi.

Στέφανος] ἀστέρας, tego. — στέμμα θεοῦ, Corona Dei, ſcil. Apollin. ll. α.

Βεαβεῖα] ἀπὸ τοῦ βᾶβδος, baculus: ut βεαβεῖον ſit q. βᾶβδιον. Quare? Etymol. rationem ſubneſcit. Ij qui certaminibus præſtiebantur, βᾶβδον σῖμβολον τῆς νίκης ἐδίδον τοῖς νικῶσι, baculum victoribus dedérunt victoriæ Symbolum. Hinc Suid. τὸ βεαβεῖον appellat ἐπινίκιον αἰμοῖσι, victoriæ præmium, ſeu, laboris exantlati penſationem.

Σταγίμ.

Στάδιμα] ἀσάτω, fodio. **στάμα**, proprie, fossa. significat etiam locum certaminis, in quo athletæ congregabantur, fossa seu **στάματι** cingi solitum. Quod qui transiit, dictus est **ἐπὶ τὰ στάματα πιδῶν**, fossas transgredi. Hoc in proverb. abiit, Chrys. **στάμα** accipit pro ipso certamine (ut alibi, Hom. 6. senten. 249.) spirituali & lucta cum Satana.

Ἀσχορεία] ab αὐτοπαύ, & λείωμαι, sumo, deduci videtur. Superbus enim magnū quiddam sibi assumit. **μεγαφρονεῖ** & **μεγαφροεῖ**: & ut habet Basil. Hexam. II. **μεγαλαδύζει**, latus & altus incedit. Superbire est quasi superire.

Καρυκευμάτων] ἀκαρύκη conditura, vel edulium conditum. Synecdochicè pro quibuscunque bellarijs. Hoc vocabulo Chrysost. utitur aliquoties.

Ἀνδραποδιστής] **Ἀνδράποδον**, mancipium est: ab ἀνδρ & πῦς, vel quia quasi pes domini, vel quia ad pedem domini abjectus est. Hinc **ανδραποδιστής**, mancipator aut plagiarius, aliorum liberos in servitutis vincula coniiciens.

Φάρμακα] **Φάρμακον** in bonam & malam partem accipitur. Est ergo vox mediæ significationis, **μισθολέξις**, ut Eust. II. fol. 352. Hom. Od. δ. pag. 94. edit. Vign. utramque significationem uno carmine complexus est.

— **πλῆθ' ἔφειζ' ἰώδους ἄρουρα**
Φάρμακα, πλῆθ' ἔφειζ' ἰώδους ἄρουρα, πλῆθ' ἔφειζ' ἰώδους.
Plurima producit fertilis terra **Pharmaca**, multa quidem salubria mixta, multa læthalia. vide etiam Od. κ. **Φάρμακον**, si dolorem inferat, tum, **ὅθ' ἂν τὸ φέρην** & **ἄλ' ὅθ' ἂν** deducitur, sin verò remedium afferat, **ἀπὸ τῆς φέρην ἀλ' ὅθ' ἂν**. Quæ duo Hom. eleganter usurpavit, II. 9. pag. 317. edit. Crispin. ubi Vlyf. Achil. sic affatur,

Αὐτῷ τοι μετόπισθε ἄχος ἔσται, ἰδέ π' ἤδη μὲν,
 Περὶέντος κακὴ ἐστ' ἀλγὺ δάειν. —

Ipsi tibi postea dolor erit : neque possibile facto malo
 est remedium invenire.

οἰλοδύποτον] τὸ οἰλοδύποτον equo & cani com-
 petit, ut vult Plin. lib. 8. cap. 40. Canis, inquam, est
 animal domino suo fidelissimum. Vetulus canis do-
 minū suum (Vlysem) reducem primus salutavit, so-
 lus agnovit. Odyss. 17.

Οὐρῇ μ' ἐγ' ἔσλωε καὶ ἄρα καβέμεν αὐρῶ.

Cauda quidem hic adulatus est, & aures deiecit am-
 bas. Et paulò post, hic idem, vel quasi miseram con-
 ditionem heri lamentans, vel adventu nimia lætitia
 peresus expirat :

Ἄρρον δ' αὖ καὶ μοῦρον ἔλαβεν μέλας θ' ὑπὸ αἵματι,
 Αὐτὴν ἰδὼν Ὀδυσσεύς ἐκείνῳ ἐνὶ αὐτῷ.

Argum autem fors corripuit nigræ mortis,
 Cum primū vidisset Vlysem vigesimo in anno.

μύρμηξ] Lat. formica à ferendis micis. Quò ar-
 tem commodius ferat, morsu diffindit. Hinc Etymol
 deducit à μείρω, findo, seu divido. Aliam etiam ra-
 tionem idem autor affert. Formica grana quæ gesta
 dividit, διὰ τὸ μὴ ἀναρῖν, i. ne germinet. Et her-
 bescentem viriditatem effundant. Formica sollicita
 est & cogitat de victu in hyemem parando, χειμῶ-
 νος χειρὸς ὁφίω μεμνῶ, Etym. atque ideo deduci
 poterit à μυρμειζω, sollicitè curo. Quidam à μυρίθ,
 quia formic. numerosæ sunt. Alij à μῆκος, longitudo,
 quia instar agminis aliquando sole calente in lon-
 gum protenduntur. Hinc μυρμηδόν, formicarum ag-
 men. Altera pars, saltem potissima, exercitus Achil-
 lis (Æn. lib. 2.) fuere Myrmidones, populus quidam
 (verisimil. bellicosus) in Insula Ægina natus, non ex
 formicis ob defectum hominum, ut quidam fabulan-
 tur, Didym. Ζεὺς αὐτῷ (in Insula Ægina) μύρμηξ

εις τὸν ἀνδράπευε μετίσκειν. sic Scholiast. Il. 2. pag. 10. hæc verba enarrans, Μυρμιδόνεσσιν αἶανσι. Agamem. Achil. Ovid. Meta. lib. 7. fab. 25. Hanc fictionem Eustath. in Diony. refutavit, edit. Stephan. pag. 73. quò te remitto.

Μέλιττα] vel μέλιων nomen habet ab objecto (melle) circa quod versatur. Huc proverb. Nec apis sum, nec mel habeo. Latin. aliter. Apes (inq.) originem ducit ab α. privativ. & πῆς, quòd sine pedibus nasci videatur. ut Virgil. Georgic.

Trunca pedum primò.

Et Lucian. apem vocat ζῶον ἄπου. Etymolog. ζῶον τὸ μέλειν, à curando, ζῶον γὰρ ὀππιαλὲς ἐστὶ καὶ οἰκονομικόν, laboriosum animal & æconomicum.

εἰλῶν] sumitur pro illecebra amoris, seu pro omni eo quod ad amorem allicit. usurpatur etiam pro amatorio poculo, strictius. Generaliter pro amore, ut hoc in loco. Quo sensu Oppian. hoc vocabulo usus est, εἰλῶν ἐνὶ κραδίῳ γάγον Θεός, amorem in corde instillavit Deus.

ὦρξ πόδας] proverbialiter dictum. Accipitur pro κατὰ πόδας, è vestigio, ut hoc in loco. Deus non statim punit. Piger ad pœnas. — ad præmia velox,

Quique dolet quoties cogitur esse ferox. Ovid.

De cuius bonitate & μακροθυμία, longanimitate, meminit Apost. Rom. 2. 4. Aliquando tamen tarditatem puniendi, gravitate pœnæ compensat. Etsi enim, quod aiunt, Deus habet pedes plumbeos, manus tamen ferreas.

μργαρίτας] Margarita similitudinem gerit baccæ vel grani. in conchis reperitur. Hinc Virgil. in Culice, — Conchea bacca.

Differt à gemma, vide Beckman. legitur Matth. 7. 6, item I Tim. 2. 9.

στυφήν] ὕψηλῃ satis est homini libero & honesto,

πρὸς, nimium. Paulus Timotheum suum consolatur, 1 Tim. 6. 8. ἔχοντες διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκούντες, habentes alimenta & integumenta, hæc nobis satis erunt. Christiani non est pulpamenta querere. Ne multus sim. Sapientem Vlyssen audiamus, Il. 9. ubi Achillem his verbis affatur,

— ἢ δαιτὶς ἐπὶ ἔσται ἔργα μύμηλα,
non convivij amabilis opera sunt curæ.

Ἐστιαρίων] ἔστια strictè pro foco, laxiùs pro domo seu habitandi loco. Quo sensu Hom. Il. 9. in sententia illa ab Aristot. celebrata in Politic. lib. 1.

Ἀσκήτωρ, ἀδύωστος, ἀνέπὸς ὅστις ἐκείνῳ,

Ὅς πόλεμος ἔσται ὀπίθ' αὐτοῦ ὀκρυέντος.

Sine cognatione, injustus, sine domo est ille,

Qui bellum amat intestinum, asperum.

Ἐστία pro epulo accipitur. ἐστίατωρ, convivor, qui convivium præbet: sic Naz. orat. εἰς τὰ θεοφάν. ἐστιαριοὶ sunt convivio excepti. Ab ἔστια fortasse Anglicum nostrum *Feast*, ut ἔστια, sit Festia, digammate præfixo, ad imitationem Latinorū qui *Vesta* ab ἔστια deducunt, ut videre est apud Cl. Canin. Gram. pag. 93. unum superaddam. εὐωχία (quod vel ab ὄχη cibis, vel potius ab εὖ εἶναι) nihil aliud sonat quàm ἔστια. utrumque epulum seu convivium significat. ἢ εὐωχία ἔστια λέγεται. Etymol.

Κήρυκες] κήρυκες (inq. Didym. in Il. α.) ἀσπλον καὶ δεῖον ἡλύθ. Itaque non sunt violandi, non negligendi, multò minùs despectui habendi. Sunt enim Διὸς ἄγγελοι, seu διακτοεῖς, Il. α. Quod si ita sit, quanti faciendi sunt veri præcones Evangelij Iesu Christ. Ptolomæi fabulam de origine κυρύκων, quàm ibid. prodit Scholiast. lubens prætereo. videat qui volet. pag. 16.

Ἀδύω] ἀδύω vocabulum vulgò notum. ab α. priv. & ἴδω (εἶδω, scio) video. aliquando aspirat. deponit,

nie, & fit per *ἐκτασιν, αἴθης*. Locum signif. tenebrosum per quem visus non permeat. Idem cum Tartaro. Tartarus obscurus est. Hom. II. 9. sic,

— *ἐλὼν ῥίψω εἰς τάρταρον ἠερέεντα*, corripiciens projiciam in tenebrosum Tartarum. (aër enim pro tenebris sumitur apud Homer. sæpiusculè per metonymiam subjecti.) Novo Testament. *αἴθης* tria significat; 1. sepulchrum, Act. 2. 27. 2. locum pœnarum, Luc. 16. 23. sic etiam Homer. — *αἴθης τοῖ ἀμείλιχ' ὃ, ἡδ' ἀδάμαστες*, Tartarus implacabilis est & indomitus. II. 1. edit. Crisp. pag. 313. 3. pro ipso diabolo, Matth. 16. 18. *πύλαι αἰῶς ἢ καταρύσσουσιν αὐτῆς*, i. portæ Satanæ, i. potestas, non valebit in eam, i. ecclesiam.

Σκυῖταις] *σκύθης*, fortasse, q. *σκυθρός*, qui est vultu tetrico. *σκυθρός* à *σκήζω*, vel *σκύζομαι*, irascor, vel ad iram concito, idem quod *ὀργίζομαι*, ut Etymol. Idem autor, *σκύζομαι* (in orbem) vult deduci, *ὅθεν πρὸ σκύθας*. ratio: Scythæ enim (inquit ille) *ὀργιλωτάτοι*, iracundi. Hinc *σκυθροπίσαι*, esse vultu tristi & severo, est quasi *σκυθοπάσαι*, ρ interjecto.

Ακοίμωτος ὁφθαλμός] Custos Israelis non dormit. Psal. 120. Buchanan scitè, (ut semper.)

Ille sanctorum (mihî crede) custos

Noctes excubat & dies:

Vista nec blandi illecebris soporis

unquam lumina dimovet.

Neque profectò Apollinar. minùs eleganter, hunc in modum:

*ὃς δ' ἰδὼν ἔχοντα λάτρεϊ καὶ ἡδύμοις ὑπὸ
φροῦρον ἀγαλλείντα πλὺττον Ἰσραὴλ.*

Non enim nutantem corripiat profundus somnus
Custodem inclytum prudentis Israelis.

Dum tu in utramque aurem dormis, Deus misericors
pater invigilat. Ille verè *μερμυρίζει*, atque de salute
nostra sollicitus est. In quem multò melius, quàm in
fictitium Iovem quadrabit quod habetur,

II. β. — *ἀνδρες ἰππευόντων*

*Εὐδον παύχιοι. Δία δ' ἔκ ἔχε νύδ' ἡμους ὕπνῳ,
'Αλλ' ὄνα μερμυρίζει καὶ φέρεα —*

Homines armati — dormiebant per totam noctem: Iovem verò non tenebat dulcis somnus, sed is
volvebat animo: ibid. sequitur, *ὡς Ἀχλῆνα πρῆσθαι*,
i. quomodo Achillem honoraturus esset.

Ἀκῆρατος] Etymol. deducit à κῆρ, quod mortem
significat (τὸ κῆρ, à κέρ, cor) ut sit q. morti non ob-
noxius. vel ut idem author, *ἀκῆρατος* q. *ἀγῆρατος*,
non senescens, *ἀρδαρτος* καὶ μὴ γηρῶν, ibid. quæ
Etymologia eòdem redit cum priore. Fortasse à κρείς,
cera, ut *ἀκῆρατος* idem sit quod Latin. sincerus, sine
cera, (ut simplex sine plicis) quod neotericis quibus-
dam non placet) sine aliis cujuspian admistione.
Qui enim minùs est sincerus, verbis suis quasi ceram
fallaciæ & dissimulationis immiscet. Pari ratione
dicimus, — *nulla est sincera voluptas*, i. nulla vo-
luptas quæ non habeat dolorem aliquem inspersum.
Voluptas enim *κομποπολιτῆς*, mel & fel propinat: mel
in suprema parte, fel in fine & fundo. ut apes, melli
suo aculeum gerit finitimum. Huc accedit quod ali-
cubi habet Boetius lib. de consol. phil. in metro quo-
dam, voluptas ut apes est, mella cùm fudit, fugit. Sed
quò prolapsus?

Οἶνῳ] ab *ὄννυς*, juvo: ad quod Erymon hoc
Hemistichio Homer. alluisse videtur.

— *ὄννυται ἀπὸ πίπδα.*

'Αρσὶ δ' ἐκ κερῶν μὲν ὄννυται μέγα οἶνῳ ἀέξει.

i. juva.

i. juvaberis siquidem biberis. Viro enim defatigato robur valdè vinum auget. Il. 2. edit. Crisp. pag. 226. Et Paulus Timoth. suo modicum vini commendat propter frequentes infirmitates, 1 Tim. 5. 23. Itaque vino non utendum est nisi necessitate premente. In bibendo modus adhibendus. μή μεθύσκεισθε οἶνω, nolite vino inebriari. Immodicus, aut intempestivus usus, vinum convertit in venenum. Quid ergo bonus ille Theognis? bibendum, inquit, ἴσμεν, scilicet, aut sapienter & sobriè, non ad luxum & libidinem: ut medicina sit, non lac Veneris; ut vinum apud Pontianum (apud Athenæum, pag. 443.) appellavit. Sic benigna & liberalis Dei misericordia, quæ vinum fecit in hydrijs, semper in sanitatem nostram faciet in vitibus.

φιλαργυρία] φιλαργυρ. (inquit Athenæus) est τῆς κακίας καὶ ὀφθαλμοῦ. Avaritiæ certè metropolis audit Roma. Quod nonnulli ex his verbis elicere conati sunt, Radix Omnium Malorū Avaritia. Literæ initiales vocem, ROMA, absolunt. Hoc non minùs verè, quàm lepidè.

κατατρύχει] ἀ τρύχω, idem quod τρύω, attero, seu quod generalius est, affligo, propriè macerando affligo. Synecdochicè, valde vexo seu excrucio. Hoc vocabulo Musæ. usus est de Leandro loquens, ubi alijs verbis adjectis, periphrasin extremi doloris exhibere videtur. pag. 343. Edit. vulgar. Didym. In Iliad. p. κατατρύχω inquit, idem est quod καταδαπαρῶ, vel ἀνιά, vel οἷς ταιλαιπωρεῖαν ἄγω. pag. 196.

ἱερεὺς] ἱερεὺς, inquit Etymol. ἀπὸ ἧς ἱναι mitto, quia τὸς θυσιᾶς τῷ θεῷ ἀναπέμπει. vel ab ἱερός, Sanctus. Oportet enim ut ij qui ad Deum specialiter accedunt, sint sacris dotibus imbuti, vid. Levit. 10. 3. quid ibi Moses Aaroni.

Λαβόν] Erymol. exponit per ἀφορμὴν, occasi-
nem, ansam propriè.

Μηχα: αἷ] dicit Chryf. Diabolum habere suas ma-
chinas quibus electos expugnare molitur. Similiter
Apostol. dicit illum, saltē illius instrumenta, suas habe-
re methodos & vias quibus circūvenire & fallere co-
nantur, Ephes. 4. 14. μεθοδεῖαν πλάνης. Diabolus
omnem mouet lapidem. πάντα κινεῖ μηχανήματα,
(Chryf.) ut bonos subvertat. Cujus veteratoria astu-
tia dicitur v. eod. πανουργία. Atque ideo ipse rectè
dici poterit Il. θ. πολυμήχανος (vt Homericō verb.
utar sæpe Vlyssi πολυτρόπῳ attributo.)

Ατυπονία] ἀτοπον idem est quod ἄλογον. Ety-
mol. quod nullius momenti seu rationis est, nec in
loco, nec numero. ἐστὶ λόγῳ, ἐστὶ ἀειθμῷ. Steph.

Παῦλος] Eras. in annotat. In Epist. ad Roman.
pag. 1. deducere videtur à πᾶν, à cessando. Quam-
primū enim cessauit à strage & persecutione Eccle-
siæ, nomen illi mutatum est. Qui olim Saulus, Act.
9. 4. idem dictus Paulus, Act. 13. 9. Nec persecutor
amplius, sed prædicator. nec Φαῦλος diutius, sed
παῦλος.

Ἰδιωτεῖαν] Chryf. usurpauit hoc in loco pro im-
peritia & incitia. Ἰδιώτης ἀπειρος, Etymolog. Con-
suetudo hanc ἀπειρίαν civibus aspersit. Ἰδιώτης ab ἰδιος
deduci videtur. ἰδιος, proprius, qui in proprijs & pri-
uatis negotijs versatur, nec illi res est cum ijs rebus
quæ ad gubernationem Reipub. spectant. In re tam
vulgari diutius non hæreo.

Καθ' ἑκάστην ἡμέραν ᾠδαλαῖ] ὅλην ἡμέραν, to-
tam diem, Esay. 65. 2. ἐξέτρεπα χεῖρας, expandi
manus: Sic 70. Interpret. Deus oratorem vel præ-
conem agit. ᾠδαλαῖ, inquit. Chrysost. hortatur
surdos peccatores, idque sæpius. Iob. 33. 14. loqui-
tur Deus semel & secundò. 70. interpret. ἐν τῷ αὐτῷ,

ὅν δὲ πῶς δουρίεσσιν. i. multoties, πολυμερῶς καὶ πολυ-
πρόπως. Heb. i. i.

μῶλον πτεῖ] μῶλον-ψ, vibex, verberum vestigium.
idem quod σπῆνδρις. Qua voce Homer. usus est, Il. β.
agens de Therfite virgâ caeso.

Σπῆνδρις αἶμα τόσσα μεταφρένῃ ἐξυπάρειν,
i. Vibex autem cruenta scapulis exorta est.

Εὐδία] ἡ εὐδία τῆ ἀέρος ἡρεμία, i. Serenitas est
aeris quies. Etymolog. Deducitur (inquit ille) ab
εὐδω. Aer enim ventis non agitatus dormire vide-
tur. Homer. testante,

ὅς ῥ' εὐδῇσι μὲν Βορέας καὶ ἄλλων
Ζαχρεῖων ἀνέμων, οἳ τε νέεα σκιδέντα
πνοῇσι λιγυρῇσι διασκεδνᾷσιν αἶντες,

Quando filet [dormit] vis Boreæ &
aliorum

Impetuosorum ventorum, qui nebulas umbrosas
Flatibus stridulis dissipant flantes.

Il. ε. pag. 189. edit. Crisp. Idem poeta ibid. tran-
quillitatem appellat *ἡνεμίαν* quas. *ἡν ἀνεμίαν*. quod
huc etiam facit.

Κάλλος γυναικός] rete est, inquit Chrysoft. est
etiam esca, quæ allicit ; Medusa quædam, quæ stupe-
facit. De pulchritudine muliebri eleganter quidam
Italus :

Belezza é,

Vna tyrannide di breve tempo :

Vn privilegio di natura :

Vn secreto inganno :

Vn delettevole danno :

Vn solitario Regno :

Vn accettabile dono :

Vn glorioso dono.

Bonum certè est, sed quod sæpe invitat ad malum non habentis vitio, sed spectantis, utrisque aliquando noxium. Quid Musæus?

Κάλλ' ὃδ' περιπυσὸν ἀραιώτοιο γυναικὸς,
Ὁ ζυτέρων μερόπιδι πύλει πᾶσ' ἐντ' οἷς ἔ,
i. Pulchritudo enim celebris immaculatæ feminae,
Acutior hominibus est veloci sagitta.

Ne multus sim. Pulchra femina Iliada malorum peperit. Quin & altera (Penelope) ansam Poetæ dedit odyssææ construendæ. Vid. Antholog. lib. i. cap. 19. Itaque Helenam flebiliter & luctuose damnat Eumæus: — ὦ φειλλ' Ελένης ἀπὸ φύλον δάεσθαι

Πρόχρυ, ἐπὶ πολλῶν ἀνδρῶν ἑσὶ γένετ' ἄλυσιν.

— utinam Helenæ genus perijisset

Funditus, quoniam multorum virorum genera labefecit. ὁδυσ. 14. Edit. Vign. 397.

Forma Veneris Martem strictius irretivit, quàm Vulcanus ἀμειγυήεις. Commentitius iste Poetarum Iupiter multiplicem subivit Metamorphosin, nymphas deperiens. Ita amore immutatus est, ut vix eundem esse noveris.

Ζεὺς, χυκίη, ταύρης, σάτυρος, χευσὸς δ' ἔρωτα

Ἀήθης, Ευρώπης, Ἀντιόπης, Δαναῆς. Anthol. lib. i. cap. 38.

De quo verum illud est quod Theocrit. Idyl. 3. in fine, de Atalanta pronunciavit,

ὡς ἴσεν, ὡς ἐμάνη, ὡς εἰς βαδὺν ἄλλετ' ἔρωτα,

Vt vidit, ut insanivit, ut in altum incidit [infiluit] amorem. Prius Hemistichion Ovid. reddidit, ut vidi, ut perij —

Δεινὸν αἵμαρτία] Vid. Zachar. 5. 7. & 8. ubi peccatum plumbi talento comparatur. Peccata vocantur βάρεν, pondera, Gal. 6. 2. & 3. Item peccatum ὄγκος appellatur Heb. 12. 1. αἵμαρτία, i. abiecto omni pondere & peccato ad nos circumcingendos proclivi, sic

Bez.

Bez.
minu
bus
i me
tum
non
Phil
jace
add
ann
κία
ma
suf
usu
ter
ma
&
af
cē

lu
φ
n
P
u

Bez. Peccatum certè pondus est, quod non minùs perimit, quàm premit. Arcèssimè lateribus nostris adjacet. Sic Apost. Rom. 7. vers. 21. *ἰμῶς τὸ κακὸν ἐδίχαται*, ad verb. malum, i. peccatum mihi adjacet. Ergo (quod ἐσ παρὶς) peccatum non est quid substantiale, sed ex numero eorum quæ Philosophus vocat *συμβεβηκότα*, accidentia, & adjacencia. Peccatum enim non est *ὑποκείμενον*, sed *ἐφαρμυρόν*: non subjectum, sed quid subjecto superadditum, aut potius subjecto connatum.

Κακία] *κακίας* quiddam aliud est, ut rectè Eras. annotavit. in Matth. 6. v. 34. *ἀρχατὸν τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς*. Quæ verb. vulgat. malè reddit, sufficit diei malitia sua: ad verbum quidem. Melius autem Bez. sufficit diei sua vexatio. *κακία* enim inquit Erasmi. usurpatur pro *κακίας*. Quod quidem patet ex interpretatione Divi Hieron. in eundem locum. Hic malitiam non contrariam virtuti posuit, sed laborem & afflictionem & angustias sæculi: quomodo & Sara afflixit Agar ancillam suam: quod significanter Græcè sic dicitur, *ἐκάκωσεν αὐτήν*. Hæc ille.

Ἐυέλπεν] Quod faciliè agitur, & huc atque illic impellitur. *κῆρον ἢ νεότης, καὶ εὐκίνητον πρὸς τὰ φαῦλα*, i. juvenus levis [seu leve quiddam] & facile mobilis ad mala. Basil. Orat. Ethic. 24. ubi postquam peccata quædam recensuit, hæc, inquit, sunt juventuti adnata, *τῇ νεότητι σύντροφος*, unâ cum lacte materno hausta. ibid.

Δόξης] *δόξα* & gloriam & opinionem aptè significat. Quid enim aliud est (Ethicis definitibus) gloria, quàm aliorum de nobis honesta opinio? Honor enim non in honorato, sed in honorante. Meritum certè honorati, præmium honorantis.

Μαραίνεται] *μαραίνουαι* generaliter pro marcesco, flaccesco, elanguesco, contabesco. Quo sensu
Iacobus

Iacobus hac voce usus est cap. I. v. II. ὁ πλείστος ἐν ταῖς προείαις αὐτῷ μαραινθήσεται, 1. dives in vijs suis marcescet. Physici duplicem corporum naturalium corruptionem statuentes, aliam *μάεσιν* appellant, aliam *σβίσιν*.

Προφητιῶν] Chrys. *προφητίαν* eo sensu usurpavit, quo Apostol. I. Cor. 12. 10. ἄλλω δὲ *προφητία*, alij verò Prophetia. Apud hos *προφητεύειν*, est *διερμνεῖν*, interpretari scripturas, I. Cor. 14. 13. vide vers. 39. ὁ *προφήτης* ἐρμηνευτής ὅτι τῷ θεῷ, Prophetia est interpretes Dei. Chrysost. in Hom. 36. in I. Cor. 14. *προφητία* apud Suid. aliter accipitur: scil. pro prædictione, non prædicatione: non pro Scripturarum interpretatione, sed pro divinatione. Divinatio autem, sive Prophetia, apud illum quintuplex statuitur. 1. *πνευματική*. 2. *διαβολική*. 3. *ευσική*. 4. *τεχνική*. 5. *κοινή*. 1. Spiritualis tantum Sanctis & bonis hominibus competit. *Ὁ δίκονομιαν* (inquit Suid.) non sanctis etiam, ut Pharaoni & Balaamo & Caiphæ. 2. Diabolica divinatio fit multis modis. Vel per victimarum viscera, vel per volatus avium, vel per aquam, vel per ignem: unde varia divinationum nomina orta sunt. 3. naturalis, est irrationalium, *ὡς ἀλόγων*, sic *χελιδόνες*, hirundines, ver prænunciant. Hinc proverb. ap. Arist. Ethic. lib. I. *μία χελιδὼν ἕαρ ὅ ποιεῖ*, una Hirundo non facit ver. Quod Ovid. in fast. aptè reddidit.

Non ver una dies, non una reducit hirundo.

4. Artificiosa, est vel medicorum, qui morbos: vel gubernatorum navium, qui tempestates & ventorum mutationes prædicunt. 5. Communis est quam vel rustici & imperiti tenent. Sciunt enim illi post aliquot menses hyemem futuram, vel ejusmodi.

προσχωεῖν] *προσχύνησις* humilis & abjectæ venerationis gestum significat. *προσχωεῖν* enim est, more canum

canum, se ad pedes alterius projicere. Adeò ut verbum, fortasse, à κύων, canis, deduci poterit. Dicitur enim Matth. 2. v. 11. de Magis, quòd procidentes adoraverunt eum, πάντες προσκύνησαν αὐτῷ. προσκυνῆν Suidæ, est, adorare. sic usurpatur Matth. 4. 10. ὃ Θεόν σε προσκυνήσεις, Deum tuum adorabis. προσκυνῆν usurpatur pro προσκύω, osculor, apud Homer. Οδυσ. ρ. quod etiam Suid. observavit. De hoc vocabulo agit Scultet. in Delicijs Euangelic. cap. 22.

Μὴ κατορύξῃ] Sapientiam noli tu abscondere cùm prodesse poteris. Ne defodias, μὴ κατορύξῃ, inquit Chrysost. Metaphorâ ductâ ab ijs qui thesaurum sepeliunt. Quid autem prodest θησαυρὸς ἀφανής, aut σοφία κεκρυμμένη, inquit Siracides, cap. 20. v. 30. & ibid. melior, i. laudabilior is est qui πλὴν μωρίαν ἀποκρύπτει, quàm ille qui πλὴν σοφίαν ἐκπορεύεται, v. 31. reverâ stultus est qui solus sapit. Modestia illa vitiosa est quæ celat quod alijs prodesset. Turpissima est avaritia, argentum non dico, sed animum defodere & occultare. Malum hoc Epidemicum est, ne dicam Academicum. Quid bonus ille Theognis?

Χρὴ μισθὸν δειλὰ πορνῆα καὶ ἄγγελον, εἰ π' αἰσῶν

Εἰδείν σοφίης, μὴ φθορεὶν τελέθειν.

Ἀλλὰ τὰ ἡ μῶστος, τὰ ὃ δεινύμει, ἂν αὖ πάλιν,

Τί σοὶν χρήσεται μάτος ὀπισθόμυρος.

i. Oportet Musarum famulum & punicum, si quid eximium noverit, non invidum esse: Sed alia quidam inquirere, alia verò ostendere, alia verò facere: Quorsum enim uteretur solus sciens?

Ἀειστέχνῳ] Deus mundi artifex. ὁ τεχνίτης, Heb. 11. 10. Omnia fecit numero, pondere, & mensura, inquit Salomon. & alibi, omnia suaviter disponit.

Σιδῆρος] σιδῆρος ἀπὸ τοῦ σείειν δῆειν, ut aliquibus placet,

placet. Latini ferrum à feriendo. Sed in his non moramur.

μετάλλον] Plin. lib. 6. cap. 33. dicit, ubicunque una metallorum vena inventa est, non procul inventur & alia. Vt μέταλλον sit quasi ἄλλο μετ' ἄλλο. Nec Eustath. abnuat. Etymologus deducit à μέτω, quæro. Nam, ut inquit ille, τὰ μέταλλα ἔργον ἐστὶν ἐργάτης, ἀλλ' ἀναγκαίαις ἔσονται, i. metallis opus est non qualibet, sed necessaria, i. accurata indagatione. Hinc fortasse verbum Homericum originem ducit, μετὰλλῶν, quod occurrit Il. α. ubi Iupiter Iunonem mentem & consilia celantis, sic ait; μὴ πρὸς πάντα ἔχαστα διείρω, μὴδ' ἀμέταλλα, i. Ne hæc tu singula interroga, neque perscrutare. μετὰλλῶν habetur Il. γ.

πυρρίχα] Vnus oculatus testis plus valet quam auriti decem. Et idem Plaut. alibi, Qui audiunt, dicunt: qui vident, sciunt. Vidimus, majus quiddam est quàm audivimus. Psal. 48. 8. sicut audivimus, sic & vidimus.

χαλεῖαν πληγὴν] τὸ χαλεπὸν, inquit Eustath. Il. 8. p. 701. idem est quod θανάσιμον, ὅθεν ἔκ κηρα: vel τὸ δεινὸν εἰς κίνδυνον, opportunè ad periculum, vel, ut Didym. pag. 145. in eundem locum, ὅθεν θάνατον, ad mortem. χαλεῖα πληγὴ, πληγὴ θανάσιμος, plaga mortifera.

FINIS.

INDEX LOCORVM

communium.

D E Afflictione. pag. 1.	De Ira.	45.
De amore Dei in ho-	De Iuramentis.	47.
minem. 18.	De Iuuentute.	49.
De Anima. 14.	De Labore.	ibid.
De Avaritia. 16.	De Maledicentia.	28.
De brutis animalibus. 17.	De Morte.	49.
De Cana Dominica. 20.	De Mundo.	51.
De Charitate in pauperes. 19.	Nemo læditur nisi à seipso.	52.
De Christo. 20.	De Patientia.	53.
De celestis mediatione. 22.	De Paupertate.	54.
De Contumelia. 24.	De Peccato.	56.
De Corde. 25.	De Præcone verbi Dei. 25.	
De Creaturarum usu. ibid.	De Penitentia.	59.
De Cruce. 27.	De præceptis Dei.	61.
De Deo. ibid.	De providentia Dei.	62.
De Dreutis. 29.	De Proximo.	ibid.
De domorū fabricatione. 32.	De Psalmodia.	64.
De domo lamentationis. ibid.	De Precatione.	45.
De Ebrietate. ibid.	De Rege.	64.
De Ecclesia. 33.	De Religione.	59.
De Episcopo. 35.	De Sacra Scriptura.	65.
De Experientia. ibid.	De Sacerdotis armatura. 64.	
De Gaudio. 37.	De sanctis hominibus.	65.
De Gratiarum actione. ibid.	De Tristitia.	31.
De Homine. 38.	De Tentatione.	69.
De homine fideli. 36.	De virtute.	67.
De homine iusto. 46.	De visu.	68.
De Ieiunio. 39.	De vita præsentis.	ibid.
De Injuriarū obliuione. 41.		

Index vocabulorum quæ in Annot. attinguntur.

Α		Θ	
Αλζονεία.	79	Θάψις.	71
Ανδραποδιστής.	79	Θέρε.	76
Αλύαμν.	73	Ι	
Αλείφω.	73	Ιερέυσι.	91
Αχυπύς.	74	Ιδωτείας.	86
Αδύω.	82	Κ	
Ακοίμητος ὀφθαλμός.	83	Καρυκαυμάτων.	79
Ακήρατος.	84	Κήρυκος.	82
Αεισότητις.	91	Κατατρυφεύει.	85
Αποπτώτων.	86	Καθ' ἐξέλιον ἡμέραν.	86
Β		Κάλλος γυναικός.	87
Βασιλιζόμενος.	73	Κατρυφεύει.	91
Βεσβύτα.	78	Κακίαν.	89
Γ		Κακίαν πληλύνει.	92
Γάληνη.	76	Λ	
Δ		Λυμαίνω.	75
Δεσύματα.	71	Ληστής.	76
Δίλωκεός.	74	Λαβήν.	86
Δεινὸν ἀμύρπια.	88	Μ	
Δόξης.	89	Μεταίτια.	74
Ε		Μύρμηξ.	80
Ευλαβεία.	72	Μέλιππα.	81
Επίσημος.	76	Μαργαρίτας.	81
Εμφιλοχωρήμων.	76	Μηχανάς.	86
Ελεημοσύνη.	78	Μαράννη.	89
Ελπίδι πτερόμενος.	78	Μετόλλων.	92
Εστιαμόρων.	82	Μάλαπας.	87
Εύδω.	87	Ο	
Ευέλπτεν.	89	Οδύω.	72
		Οϊνέ.	84

Πύξω.

Πόρρω.
Παρά.
Παύλ.
Προφ.
Προφ.
Πύξω.

Ραθύ.
Ριπή.
Ρύμι.

Σχέ.
Σκί.
Σπ.

Ρ.
Ρ.
Ρ.

	Πόρρον.	75	Σπέρανθ.	78
	Παρά πόδας.	81	Συμφωνίαν τ' ἁρμονίαν.	75
	Παύλθ.	86	Σιδίρεν.	91
	Περσσητεῶν.	90	Τ	
71	Περσσητεῶν.	90	Τρυφίω.	81
76	Πισοτέα.	92	Φ	
	Ρ		Φάρμακα.	79
81	Ραθυμία.	74	Φιλαργυεία.	85
86	Ριπήσπα.	72	Φιλοδίαστοτον.	80
	Ρύμη.	ibid.	Φίλζον.	81
79	Σ		Φορπκόν.	71
82	Συζήματα.	79	Φδένθ.	77
85	Σκίθαις.	83	X	
86	Σπέρρετεα.	72	Χειμάν.	75
87			Χρισίον.	73

Errata sic corrigantur.

L Ege pag. 8. ἐβλήθη. p. 17. ξένθ. p. 30. μανίας.
 p. 32. οίκίας. ibid. inebriemur. p. 43. juberis.
 p. 80. μοῖρ. In aliquibus exemplaribus, p. 43. sen-
 tentia 143. supple, [nec quicquam aliud afferre
 potes.] In Epist. Nuncupat. leg. κούλαις. in Græc.
 vers. leg. φαρμακοπώλης. ibid. leg. ἡδὴ.